

Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken: Bibliyografik Bir Monografi Denemesi

Mehmet Vural*

Öz

Cumhuriyet dönemi bilim ve düşünce hayatımızın önemli isimlerinden Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in (1901-1974) çok üretken (velûd/polimat) bir düşünür olduğu bilinmektedir. O, başta sosyoloji ve felsefe olmak üzere sosyal bilimlerin birçok alanında çok sayıda eser kaleme almıştır. Öğrencisi M. Necati Öner'in (1927-2019) "onun hayatının bir günü ya okuyarak ya yazarak ya da ders anlatarak geçirdi" dediği Ülken, çalışkan bir akademisyen olmasının yanı sıra ürettiği özgün, orijinal ve nitelikli eserlerle alana oldukça önemli katkılar sağlamıştır.

Eserlerin korunması, çoğaltılması ve tercüme edilmesinde şanslı bir dönemde olsak da yakın döneme ait bir düşünürün eserlerinin tam bir listesinin yapılmaması bir eksiklik olarak görülmektedir. Böylesi bir değerimiz olan Ülken'in çalışmalarının bir bibliyografisinin ortaya çıkarılması daha o hayattayken öğrencisi Öner'in çabasıyla başlamış, hocasının yönlendirmesiyle binden fazla çalışmayı kaydetmiş, ancak o zamanki teknolojik durum daha fazla araştırma yapmayı ve kaynaklara ulaşmayı zorlaştırdığından çalışma yarım kalmıştır.

Günümüzde bibliyografya çalışması yapmak, dijitalleşme ve bilgisayar olanakları sayesinde geçmişe nazaran daha kolaylaşmıştır. Ülken üzerine yapılan özel çalışmalar ve lisansüstü tezler de bibliyografya denemelerinin yapılmaya çalışıldığını göstermektedir. Biz de bu çalışmamızda Ülken'in kısa bir hayat hikâyesini verdikten sonra ulaşabildiğimiz eserlerinden hareketle bir bibliyografya yapmayı deneyeceğiz. Bu çalışma ile onun eserlerinin büyük bir kısmının künyesinin belirlendiğini düşünüyoruz. Yapılacak diğer çalışmalarla bu eksikliğin giderileceğini, böylece Ülken'in hayatı ve çalışmalarını hakkında bütünlüklü bir portrenin çıkacağını umut ediyoruz.

Bu çalışma neticesinde Ülken'in, 5'i yabancı dilde 60 telif eseri ve 11 tercüme eseri olmak üzere toplam 71 kitabı dışında, 55 dergide, tespit edebildiğimiz kadarıyla

* Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Felsefe Bölümü. mvural@aybu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5165-1837

610'un üzerinde makalesi yayınlanmıştır. Bu rakam, 600'ü aşan gazete yazılarını da ilave edince 1280'i geçmektedir. Daha sonraki çalışmalarla düşünce tarihimizdeki önemli bir ismin daha iyi tanınmasını sağlayacak bu çalışmanın faydalı olmasını umut ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: Hilmi Ziya Ülken; Türkiye'de felsefe; Türk düşüncesi; bibliyografik monografi; felsefe literatürü

Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken: An Essay on a Bibliographical Monography

Mehmet Vural

Abstract

Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken, who is one of the significant names of science and thought life of Republican Period (1901-1974) is known as a very productive (polymath) thinker. He wrote many works in many fields of social sciences, especially in sociology and philosophy. Ülken, whose student M. Necati Öner (1927-2019) stated that “any day of his life passed either reading or lecturing” makes significant contributions to the field with his unique, original, and high-quality works besides being a hardworking academician.

Even if we are in a lucky age in preservation, reproduction, and translation of the documents, it is seen as a great deficiency not to make full list of the works of a thinker who belongs to the recent period. Making a biography of the works of Ülken, who is a precious person, began with the efforts of his student, Öner while he was alive, he recorded more than one thousand of studies with the guidance his lecturer, however he could not complete the study since the technology of that time made it difficult to make further research and retrieve resources.

Making a biography study in today's world has become easier thanks to the digitization and computer facilities when compared with the past. It is seen that biography essays are tried to be made in applications specific works and in postgraduate theses. In this study, after giving a short biography of Ülken, we will try to make a biography based on the items we can reach. We think that most of its components, an estimated ninety percent, were identified by this study. We hope that this shortcoming will be fulfilled with this study, Ülken's life and labor will be fully revealed, as well.

As a result of this study, Ülken has published over 610 articles, as far as we can detect, in 55 journals, apart from a total of 71 books, 5 of which are in foreign languages, 60 copyrighted works and 11 translated works. This figure exceeds 1280 when the newspaper articles exceeding 600 are added. We hope that this study, which will enable an important name in our intellectual history to be better known, will be useful in future studies.

Keywords: Hilmi Ziya Ülken; philosophy in Turkey; Turkish thought; bibliographical monography; philosophy literature

1. Hilmi Ziya Ülken'in Hayatı

Hilmi Ziya Ülken, 3 Ekim 1901 (17 Teşrinievvel 1317) tarihinde İstanbul'da doğdu. Baba tarafı Alanyalı, anne tarafı ise Kırmılıdır. Dedesi Abdürrahim Hilmi Efendi, Sultan Abdülaziz zamanında gümrük idaresi müdürlerinden iken, Şair Kâzım Paşa (1809-1889) ile Sadrazam Ali Paşa (1814-1871) hakkında hiciv yazdığı için Yanya'ya sürgüne gönderilmiştir. Babası Mehmet Ziya [Ülken] (1870-1951) ise II. Abdülhamid (1842-1918) tarafından İngiltere'ye modern kimya tahsili için gönderilmiş, orada Sir William Ramsay'ın (1852-1916) yanında ihtisasını tamamlamış, yurda döndükten sonra da Dârülfünun'da uzvî kimya dersleri okutmuştur.¹ Annesi Müşfike Hanım ise Kırım Savaşı sırasında Sultan Abdülaziz'in (1830-1876) daveti üzerine ailesiyle İstanbul'a göç eden Kazan'ın tanınmış müderrislerinden Kerim Hazret'in torunuydu. Dolayısıyla Hilmi Ziya, geniş ve kültürlü bir aile içerisinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir.

Hilmi Ziya, ilköğrenimini Özel Tefeyyüz İbtidâî ve Rüşdiyesi Mektebinde, ortaöğrenimini İstanbul Sultanisinde (İstanbul Erkek Lisesi) tamamladı. Lise yıllarında sosyal bilimlere ve felsefeye ilgi duymasında tarih öğretmeni Emin Âli Çavlı (1888-1968) ile matematik öğretmeni Bedî Bey ve edebiyat öğretmeni H. Tark Bey'in derin etkisi oldu. Gençlik yıllarında felsefeye ilgi duyan Hilmi Ziya, daha 14 yaşında iken Dârülfünun Edebiyat Fakültesi Felsefe Şubesinin kuruluşuna destek için 1915'te Almanya'daki Greifswald Üniversitesinden Türkiye'ye gelip üç yıl kalarak Dârülfünun'da metafizik, mantık ve metodoloji dersleri veren Alman teolog ve filozof Günther Jacobi'nin (1881-1969) konferanslarını takip etti. 1918'de liseden mezun olduktan sonra önce babasının isteği üzerine Tıbbiye'de okumaya başladı. Ancak küçük yaşlarda yakalandığı ve hayatı boyunca devam eden astım ve bronşit rahatsızlığı nedeniyle öğreniminin ilk yılında bu okulu bırakmak zorunda kaldı. Tedavisinin ardından tarih hocası Ahmet Hâmid Ongunsu'nun (1885-1967) teşvikiyle yatılı (leyli) olarak 1918'de Mülkiye Mektebi'nin Hariciye Bölümüne (Siyasal Bilgiler Fakültesi) girdi.² Buradan 7 Haziran 1921 tarihinde birincilikle mezun oldu. Mezuniyetini müteakip Prag'a II. Kâtip olarak atanmasına rağmen, akademisyen olmayı tercih etti. Onu akademik kariyer ve felsefe ile Türk düşünce

1 Feza Günergun, "Doktor Kimyager Mehmed Ziya Ülken: Sir William Ramsay'ın Türk Öğrencisi", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. 6, sy. 2, İstanbul, 2005, s. 79-116.

2 Ülken, Mülkiye'deki arkadaşlarıyla dostluğunu ömür boyu sürdürmüş, bazılarıyla ortak çalışmalar da yapmıştır. Bu arkadaşlarından bir kısmı şunlardır: Halit Nazmi Keşmir (1897-1948), Mükrimin Halil Yinanç (1898-1961), Haşim İşcan (1898-1968), Haluk Nihat Pepeyi (1898-1972) ve Mehmet Seyfettin Özege (1901-1981). Lise yıllarında tarih hocası olan Ahmed Hâmid Ongunsu (1885-1967) daha sonra İstanbul Üniversitesinde öğretim üyeliği ve dekanlık yapacak, Ülken'le yolları bir kez daha kesişecektir.

tarihi alanlarında çalışmalar yapması için en fazla teşvik edenlerden birisi, hocası Ord. Prof. M. Şerefeddin Yaltkaya (1880-1947) olmuştur.

Hilmi Ziya, 1921'de Dârülfünun-ı Osmanî (İstanbul Üniversitesi) Edebiyat Fakültesi Beşeri Coğrafya asistanlığıyla başladığı akademik hayatının ilk yıllarında, aynı zamanda Felsefe Bölümünden ahlak, sosyoloji ve felsefe tarihi sertifikaları da aldı. Kariyerinin başlarına tekabül eden bu dönemde Prof. Mehmet İzzet Bey'in (1891-1930) felsefe ve sosyoloji dersleriyle Prof. İsmail Hakkı İzmirli'nin (1868-1946) İslam felsefesi derslerinin Ülken üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Hilmi Ziya, ilgi alanının zenginliğinden dolayı herhangi bir konuda kaynaklara çok çabuk inebilme başarısı gösteriyordu. Bu özelliğinden dolayı, Ernst von Aster'in de (1880-1948) önerisi üzerine önce sosyolojiye, daha sonra felsefe alanına geçiş yaptı.

1924'te Haticetül Kübra [Benneci] Hanımla evlenen Hilmi Ziya'nın bu evlilikten tek çocukları olan Fatma Gülseren Ülken [Altunkal] (1928-2021) 8 Eylül 1928'de dünyaya geldi. Bu yıllarda birçok lisede öğretmenlik yapan Ülken, ilk olarak 1924'te Bursa Lisesi coğrafya öğretmenliğine, aynı yıl Ankara Lisesi felsefe ve içtimaiyat öğretmenliğine ve Ankara Muallim Mektebi tarih ve coğrafya öğretmenliğine ek görevli olarak atandı. 1925'te lisedeki görevine ek olarak Maârif Vekâleti (MEB) İstatistik Müdürlüğüne ve 1926'da da Sicil (Özlük) Şube Müdür Vekilliğine atandı. Ülken aynı yıl Talim ve Terbiye Dairesi Tercüme Bürosu Üyeliğine seçildi. Daha sonra İstanbul'a dönerek, 1926'da İstanbul (Çapa) Kız Muallim Mektebi ve İstanbul Erkek Lisesinde tarih, terbiye ve ruhiyat öğretmeni olarak görev yaptı.

Ülken, 1928'de askerlik görevinin ilk bölümünü yaparken İstanbul Yıldız'da Özel İstiklâl Lisesinde geceleri Batı edebiyatı dersleri verdi. 1928-1930 yılları arasında Edremit'te yedek subay olarak yaptığı askerliğini 30 Nisan 1930'da tamamladı. Askerlik bitiminde 1930-34 yılları arasında İstanbul Erkek Öğretmen Okulu, Kabataş (1930), Galatasaray (1931), Özel Pangaltı Ermeni (1931) ve Musevi (1934) liselerinde felsefe ve sosyoloji öğretmenliği yaptı.

Atatürk, *Türk Tefekkürü Tarihi* adlı eseri başta olmak üzere çalışmalarından haberdar olduğu, o zamanlar Galatasaray Lisesi felsefe ve içtimaiyat muallimi olan Hilmi Ziya'yı 1933'te dönemin Millî Eğitim Bakanı Reşit Galip vasıtasıyla Ankara'ya çağırarak görüşmüş; Türk düşünce tarihi alanında araştırmalar yapmak üzere Berlin'e göndermiştir. Berlin Üniversitesi ve Berlin Eyalet Kütüphanesinde (Staatsbibliothek zu Berlin) bir yıl kadar araştırmalar yaptıktan sonra ülkeye dönen Ülken, 1933'te İstanbul'da reform edilerek yeniden oluşturulan üniversiteye Türk Tefekkürü Tarihi doçenti olarak tayin edilmiştir.

Ülken, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde Türk Tefekkürü Tarihi ve Sosyoloji derslerini 1941 yılına kadar doçent olarak okuttu. Arkadaşı Prof. Ragıp Hulusi Özdem'in (1893-1943) teşvikiyle 1939-1943 yılları arasında Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde Din Sosyolojisi dersleri verdi.

Daha sonra *Dinî Sosyoloji* (1943) adlı eserini yayınladı. Bu çalışma içeriği bakımından din sosyolojisi çalışmasından ziyade dinler tarihi çalışmasına yakındır. O, bu eserinde din sosyolojisini “dini bir içtimai kurum olmak bakımından tetkik eden bir bilgi şubesi olarak” tanımlamaktadır.

1933 Üniversite Reformu öncesinde İzmirli İsmail Hakkı (1868-1946) ve Babanzâde Ahmed Naim (1872-1934) gibi hocalar tarafından okutulan İslam felsefesi dersleri reformla birlikte kaldırıldı. Bu dönemde, özelde İslam felsefesine genelde de metafiziğe olumsuz bakan bir pozitivist felsefe geleneği oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak Ernst von Aster’in felsefe tarihinin bir parçası olarak gördüğü İslam felsefesi, yine Aster’in çabasıyla uzun bir aradan sonra Hilmi Ziya tarafından “Türk-İslam Felsefesi Tarihi” adıyla 1942’den itibaren yeniden verilmeye başlanmıştır.

Ülken, 1941’de Prof. Dr. Ernst von Aster ve Ord. Prof. M. Şerefeddin Yaltkaya’nın (1880-1947) önerileri üzerine fakülte kurulu kararıyla felsefe profesörlüğüne atandı. O, Türkiye’nin kültürel patolojisinin anlatıldığı hiciv kitabı olarak da nitelenen *Şeytan’la Konuşmalar*’ı (1942) bu dönemde kaleme almıştır. Tıpkı Erasmus’un (1466-1536) içindeki yazma isteğini dindiremeyip hiciv tarzında *Deliliğe Övgü*’yü (*Morias enkomion seu laus stultitiae*, 1511) kaleme alması gibi *Şeytan’la Konuşmalar* da Ülken’in çok çalışmaktan yorgun düştüğü, zihinsel yorgunluk (sürmenaj) belirtileri gösterdiği için bir süre bir şey okuyup yazmamasının önerildiği, bu amaçla Çamlıca’daki Validebağ Prevantoryumunda istirahat eden kendini iyi hissettiği evrede kaleme aldığı bir eserdir.³ Bir “ötekilik mekânı” olarak görülen sanatoryumda kaleme aldığı bu romanda Fuat Köprülü, M. Şekip Tunç, Reşat Nuri Güntekin, Nurullah Ataç, Ahmet Hamdi Başar, Falih Rıfkı Atay, Yakup Kadri, Halide Edip Adıvar gibi dönemin önemli isimleri hicvedilmektedir. O, bu isimler arasında sadece Yahya Kemal’den sitayişle bahsetmektedir. Bu kitapta Ülken, korkusuzca her şeyi eleştiren, sorgulayan, içgüdülerini ve bilinçaltını açıklamada sınır koymayan, özgür ve gerçekçi bir düşünür portresi çizmiştir.

Maârif Vekâleti, 1944’te Felsefe Bölümü içerisinde Sosyoloji Kürsüsü kurulmasına karar verdi ve kürsünün başkanlığına da Ülken getirildi. Böylece İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde sosyoloji alanında bir canlanma gözlemlendi ve daha sonra “Hilmi Ziya Ülken Dönemi” olarak adlandırılan bir süreç başlamış oldu. O, aynı zamanda Prof. Kerim Erim’in teklifiyle 1944-1948 yılları arasında ek görev olarak İstanbul Teknik Üniversitesi (Yüksek Mühendislik Mektebi) Mimarlık

3 Ülken, bu eseri yazmadan kısa bir süre önce Erasmus’un *Deliliğe Övgü* kitabını okuyup *İnsan* dergisinde tanıtmış, onun hümanist felsefesinden etkilenmiştir. Bu iki eser arasındaki benzerlikler araştırılmaya değer bir konudur. Bkz. Hilmi Ziya Ülken, “*Deliliğin Ögünmesi I*”, *İnsan*, c. 3, sy. 14, 1 Mayıs 1941, s. 29-31; “*Deliliğin Ögünmesi II*”, *İnsan*, c. 3, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 29-34; “*Deliliğin Ögünmesi III: Erasmus’tan*”, *İnsan*, c. 3, sy. 18-19, Teşrin-i Evvel 1941, s. 40-44.

Fakültesinde sanat tarihi dersleri okuttu. 1948 yılından itibaren Ernst von Aster'in isteğiyle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde mantık ve bilgi nazariyesi, Sosyoloji Kürsüsünde ise değerler nazariyesi derslerini okuttu. Bu dönemde okuttuğu ve asil ilgilendiği alanlar, sosyoloji ve İslam felsefesi olmuştur.

Bu yıllarda, daha sonra Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde birlikte görev yapacağı Kâmrân Birand (1917-1964), Ülken'in danışmanlığında hazırladığı *Tanzimat'tan Sonraki Türk Düşüncesinde Aydınlanma Hareketi* adlı doktora tezini 1 Temmuz 1948 tarihinde savunmuş; bu tez onun danışmanlığında hazırlanan Türk düşünce tarihi alanında ilk tez olması nedeniyle önem kazanmıştır. Ancak Birand'ın erken yaşta vefatı ilim dünyasındaki birçok arkadaşı gibi Ülken'i de derinden üzmüş, onun için bir vefeyât kaleme almıştır.⁴

Ülken, 1949'da kurulan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin kuruluş çalışmalarına katkı sağlamış, kurucu heyeti içerisinde yer almıştır.⁵ Diğer taraftan 1956'da ek görev olarak, 1960'tan sonra da kadrolu olarak vefatına kadar bu fakültede öğretim üyesi olarak hizmet vermiştir. Bu fakültenin, güçlü bir bilimsel zihniyete sahip olabilmesi için antik felsefe tarihi, modern felsefe tarihi, sistematik felsefe ve mantık, sosyoloji gibi derslerin de programda yer almasını sağlamış⁶, ilahiyat fakültelerinde felsefe derslerinin olmasını, ilmî zihniyette kuvvetli olabilmek için önemli görmüştür.⁷

Ülken, 1949'da kurulan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin başlangıçta dört profesörle kurulduğunu, bu yetersizlik nedeniyle birçok dersin hocasının ancak 1953 yılına kadar doldurulabildiğini söylemektedir. Ona göre:

4 Hilmi Ziya Ülken, "Prof. Dr. Kâmrân Birand (1917-1964)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XII, Ankara, 1964, s. 139-141. Ülken'in danışmanlığında Nurettin Şazi Kösemihal (1944), Ziya Somar (1946), Kâmrân Birand (1948), Cahit Tanyol (1949), Cavit Sunar (1954), Nihat Keklik (1956), M. Necati Öner (1957), Beyza Düşüngen Bilgin (1970), Muhsin Balakbabalar (1973), Fatma Başaran (1973), Turhan Yörükân (1973) ve Ahmet Gainmagani Hezave (1973) doktora yapmışlardır. 1943-1949 yılları arasında Ülken'in asistanlığını yapan Hasan Tanrıkut (1917-1981) ise *Türk Tarihinde Sosyal Tabakalaşma* adlı doktora tezini hazırlamış, ancak jüri başarılı bulmamıştır.

5 1949'da Başbakan olan Ord. Prof. Şemsettin Günaltay (1883-1961), 1933'te kaldırılıp İslam Tetkikleri Enstitüsü hâline getirilen İlahiyat Fakültesinin yeniden açılmasına karar vermişti. Bu karar uygulamakla görevli olan Millî Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu (1904-1989), bir komisyon oluşturulması görevini Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Birand'a (1904-1972) verdi. Birand'ın önerisiyle Prof. Dr. Mükrimin Halil Yananç (1898-1961), Prof. Dr. Şinasi Altındağ (ö. 1970) ve Prof. Dr. Esat Arsebük (1884-1954) ile Ülken, yeni kurulacak ilahiyat fakültesinin kuruluşu, öğretim üyelerinin seçimi ve programının oluşumunda büyük emekler vermiştir. Komisyon tarafından, öğretim üyeleri olarak Yusuf Ziya Yörükân (1887-1954), Ömer Hilmi Buda (1894-1952) ve Remzi Oğuz Arık'a (1899-1954) ilk planda görev verilmesi kararlaştırılmıştır.

6 Hilmi Ziya Ülken, "Prof. Dr. Hikmet Birand (1904-1972)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 19, sy. 1, Ankara, 1971, s. 219-221.

7 Ülken, "Prof. Dr. Hikmet Birand", s. 220.

Dinî bilgileri öğretenler yeni bilimsel düşünceden haberli kimseler olmalı, kalp eğitimi tasavvufla tamamlanmalı, nihayet hepsi birden din felsefesinin terkip ve inşa edici vazifesini tanınmalıdır. Modern düşünceyle cihazlanmış böyle felsefi kültürün yeni İlahiyat Fakültesindeki rolünü anlatmak için burada yalnız Berlin Üniversitesinin bu şubesinde Din Felsefesi ve Ahlak derslerinin birbirini tamamlayan dört, beş kürsü işgal ettiğini söylemek yeterlidir.⁸

Ülken'e göre felsefe, dini anlamak, aktarmak ve savunmak için zorunludur. Onun başlatmış olduğu bu gelenek, Ankara İlahiyat'ı diğer ilahiyat fakülteleri ve Yüksek İslam Enstitülerinden farklı kılmış, birçok Ankara İlahiyat mezunu felsefe alanında başarılı öğretim üyesi olmuş,⁹ ayrıca bu felsefi formasyonu alan öğrencilerin, hayatta ve mesleklerini icra ederken olaylara daha eleştirel bakma, kritik etme, farklı yorum ve bakış açıları kazanmalarına imkân sağlamıştır.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde felsefe profesörü olan Hamdi Ragıp Atademir'in (1908-1976) 1954 seçimlerinde milletvekili seçilmesi nedeniyle, Ülken'e bu fakültede açık bulunan Sistematik Felsefe ve Felsefe Tarihi Kürsüsünden öneri gelmiş, o da bu dersi 1956 yılından itibaren ek görev olarak kabul etmiştir. Ülken'in ilmî faaliyetlerine bakıldığında, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde ders vermeye başladığı 1956 yılına kadar ağırlıklı olarak sosyolojiyle ilgilendiği ve yaptığı yayınların bu yönde olduğu görülür. 1960'ta Ankara Üniversitesine kadrolu olarak sistematik felsefe profesörü tayin edilışinden sonraki çalışmaları ise İslam felsefesi ve Türk düşünce tarihi ağırlıklı olmuştur.

Ülken, 1957'de kurulan bir jüri tarafından ordinaryüs profesörlüğe yükseltildi. 1960 İhtilalini takip eden günlerde, 28 Ekim 1960 tarihinde hiçbir açıklama yapılmadan 147 profesörün üniversitelerdeki görevlerine son verildi. Bunlar arasında bulunan Ülken'in İstanbul Üniversitesindeki görevine son verilip Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine tayin edildi.¹⁰ Daha sonra 1962'de bu çok tepki çeken

8 Hilmi Ziya Ülken, "İlahiyat Fakültesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ekim 1949, s. 2.

9 İlahiyat Fakültesi ya da Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olup felsefe alanında ün kazanmış kıdemli akademisyenlerden ilk akla gelen bazıları şunlardır: İbrahim Ağâh Çubukçu (doğ. 1928), Saffet Bilhan (1934-2005), İhsan Turgut (1936-2013), Süleyman Hayri Bolay (doğ. 1937), Fahrettin Olguner (doğ. 1938), Hüseyin Aydın (1938-2021), M. Coşkun Değirmencioglu (1939-2022), Mehmet Aydın (doğ. 1943), Eyyüp Sanay (doğ. 1942), Hayrani Altıntaş (doğ. 1942), M. Naci Bolay (1942-2001), Bilal Dindar (doğ. 1946), Necip Taylan (doğ. 1946), Hacı Bekir Karlığa (doğ. 1947), Murtaza Korlaelçi (doğ. 1947), Hasan Şahin (1948-2019), Hüsameddin Erdem (doğ. 1949), Hasan Kâtipoğlu (1950-1995), İsmail Yakıt (doğ. 1950), Mustafa Çağrırcı (doğ. 1950), Yasin Ceylan (doğ. 1950), M. Tahir Yaren (doğ. 1950), Abdülkuddüs Bingöl (1952-2020), Alparslan Açıkgenç (doğ. 1952), Mehmet Bayraktar (doğ. 1952) vd.

10 Ülken'in başlangıçta görevine son verilirken, daha sonra Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine kadrosunun nakledilmesinde, onun *Aşk Ahlakı* adlı kitabını okuyup beğenen MBK üyesi Yüzbaşı Muzaffer Özdağ'ın (1933-2002) etkili olduğu söylenmektedir. Bkz. Turhan Yörükân ve Ayla Yörükân, *Üniversitede İlim ve Ahlak: Cahit Tanyol ve Sosyoloji*, Ankara: Vadi Yayınları, 2003, s. 21.

kanun kaldırılmasına rağmen, o İstanbul Üniversitesine dönmeyi kabul etmedi. 18 Ağustos 1962’de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden istifa ederek, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi kadrosunda kalmayı tercih etti.

Ülken, 1959 ve 1962 yıllarında iki kez Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanlığına seçilmesine rağmen bu görevleri altışar ay yaptıktan sonra istifa etti. O, eğitim faaliyetleri ve ders vermeyi idareciliğe tercih etmiştir. Derslerini büyük bir ilgiyle izleyip kayıt altına alan öğrencilerinin yanı sıra zaman zaman Hasan Âli Yücel (1897-1961) gibi devlet adamları da bizzat fakülteye gelerek öğrencilerle birlikte dersleri takip etmiştir.

Ankara İlahiyat’ın yapılanmasına ve kurumsallaşmasına çok katkı sağlayan Ülken, daha önce “Sistemik Felsefe ve Felsefe Tarihi” şeklinde kurulan kürsünün ikiye ayrılmasını teklif etmiş, Sistemik Felsefe Kürsüsünü kendisi, Felsefe Tarihi Kürsüsünü de iki yıl Kâmrân Birand yürütmüştür. Ancak Birand’ın (ö. 1964) ani ölümü üzerine yeniden iki kürsünün de başkanı Ülken olmuştur. Bu yıllarda İstanbul Üniversitesindeki öğrencilerinden -Birand dışında- Cavit Sunar (1912-2001) ve İoanna Kuçuradi (doğ. 1936) gibi yetenekli gördüğü öğrencilerini de Ankara İlahiyat’ta çalışmaya davet etmiş, bu öğrencilerden Sunar, Ankara’ya gelerek uzun süre hocalık yapmıştır. Ayrıca, 1964-1965 öğretim yılında ek görev olarak İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde felsefe dersleri vermiştir.

Ülken, 1968-1971 yılları arasında Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesinde açık bulunan eğitim ve bilim felsefesi profesörlüğüne ek görevle atandı. 1971’de yetmiş yaşını dolduran Ülken emekliye ayrıldı. Ancak Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesindeki görevi üniversite tarafından uzatılarak 1973 yılı Temmuz ayına kadar bu fakültekteki derslerine devam etti.

Vefatına yakın zamana kadar çalışmalarına devam eden Ülken, vefatından kısa bir süre önce bile eşine kendisini hastaneden çıkarıp evine götürmesini, yarım kalan *Hâkimiyet (Souveraineté)* adlı eserini bitirmek istediğini söylemiş; ancak yakalandığı kalp ve beyin rahatsızlığından kurtulamayarak 5 Haziran 1974 tarihinde İstanbul’da vefat etmiştir. Eşi Haticetül Kübra Hanım’ın arzusu üzerine Âşiyân Mezarlığındaki mezar taşına, *Aşk Ahlakı*’nda geçen “Aşk ahlakına erenler, ruhlarında hürriyet olanlardır.” cümlesi yazılmıştır.¹¹

2. Hilmi Ziya Ülken’in Eserleri

Ülken’in olabildiğince tam bir bibliyografyasını ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışma, uzun ve zahmetli bir süreç sonucunda son şeklini almış, Ülken’e ait toplam 1280 künyeye ulaşılmıştır. Çalışma esnasında daha önce yapılmış olan

11 Hilmi Ziya Ülken, *Aşk Ahlakı*, 8. baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2012, s. 99. Ülken’in *Aşk Ahlakı* adlı eserinin alt başlığı olan “Halka Rağmen Halk İçin Kitap” ile Nietzsche’nin *Böyle Buyurdu Zerdüş*t adlı eserinin alt başlığı olan “Herkes ve Hiç Kimse İçin Bir Kitap” aforizması arasındaki benzerlik dikkat çekicidir.

bibliyografya çalışmalarından da istifade edilmiş, ancak bu çalışmalarda görülen eksiklikler, hatalar ve tekrarlar düzeltilerek olabildiğince sorunsuz bir versiyona ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmada özel ve resmî kütüphanelerden kaynaklar temin edilerek kaynak taraması yöntemiyle eserler kaydedilmiştir. Bu çalışma öncesi yapılan bibliyografya çalışmaları hakkında kısa bir bilgi vermek gerekirse; ilk olarak, 1943-1949 yılları arasında Ülken'in asistanlığını yapmış Hasan Tanrıkut'un (1917-1981) bir bibliyografya çalışması yapmayı denediğini görmekteyiz. Ülken'in orta yaşlarına denk gelen bu çalışma doğal olarak sınırlı kaynaklar içermektedir.¹² Ülken'in bibliyografyasını hazırlamak üzere ikinci teşebbüsü bir diğer öğrencisi M. Necati Öner başlatmış, bini aşkın çalışmaya ulaşmasına rağmen o günkü şartlar altında çalışmayı tamamlayamamıştır. Bu çalışma notları daha sonra kaybolmuştur. Bu çalışma esnasında Öner, hocası Ülken'in verdiği kendi el yazısı ile özgeçmişini saklamış ve belgenin kopyasını isteyen öğrencilerine vermiştir.¹³ Ülken'in vefatından sonra yine onun asistanlarından Muhsin Balakbabalar'ın (1934-2019) *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*'nde yayınladığı "Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken" adlı çalışma da hocayı yakından tanıyan bir asistanı tarafından kaleme alınması bakımından önemlidir.¹⁴ Ancak bu çalışmada Ülken'in 74 eseri, 41 tebliği ve 156'da makalesine yer verilmiş, hocanın tam bir bibliyografyası yapılmamıştır. Ülken'in bibliyografyası üzerine ilk tez çalışmasını Ceyda Aksoy *Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken Bibliyografyası* adlı lisans bitirme teziyle yapmıştır. Prof. Dr. Cahit Tanyol'un danışmanlığında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsünde 1973'te tamamlanmış olan bu tez, ilk kapsamlı bibliyografya çalışması olarak görülmektedir.¹⁵

Ülken hakkında ilk doktora çalışmasını Eyyüp Sanay yapmıştır. "Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in Fikirlerinin Gelişimi" adlı bu çalışma, Ülken'in danışmanlığında başlamış, ancak Ülken'in vefatı nedeniyle M. Necati Öner danışmanlığında 1976'da tamamlanmıştır. Çalışma Ülken ve asistanlarıyla irtibatlı bir şekilde yapıldığı için önemli bir referans olmuştur.¹⁶ Yine Ülken bibliyografyası açısından önemli bir başka çalışma da Cavit Orhan Tütengel'in (1921-1979) "Hilmi Ziya Ülken'in Çıkardığı Dergiler ve Bu Dergilerde Yaptığı Yayınlar" (1974-75) ve "Hilmi Ziya

12 Hasan Tanrıkut, "Hilmi Ziya Ülken, Hayatı, Eserleri, Sistemi", *Yeni İnsanlık*, sy. 3, İstanbul, 23 Nisan 1940, s. 16-18.

13 Hasan Haluk Erdem, "Hilmi Ziya Ülken'in Kendi Kaleminden Hayatı ve Eserleri", *Türk Yurdu (Hilmi Ziya Ülken'e Armağan)*, c. 22, sy. 174, Ankara, Şubat 2002, s. 7-11.

14 Muhsin Balakbabalar, "Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 20, sy. 1, Ankara, 1972, s. v-xxii.

15 Ceyda Aksoy, *Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken Bibliyografyası*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü, Yayınlanmamış Lisans Bitirme Tezi, İstanbul, 1973.

16 Eyyüp Sanay, *Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in Fikirlerinin Gelişimi*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Doktora Tezi, Ankara, 1976.

Ülken" (1979) adlı iki makalesidir.¹⁷ Tütengil bu çalışmalarında Ülken'in özellikle dergilerde yayınlanan makalelerinin tasnifini yapmıştır.

Ülken'in hayatı ve eserleri üzerine ilk yüksek lisans tezi, Prof. Dr. Şerif Mardin'in (1927-2017) danışmanlığında Ayşe Rahşan Özberki tarafından Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde 1984'te yapılmıştır.¹⁸ Bu tezde Ülken'in çalışmaları dergilere göre tasnif edilmiş, ulaşılabilen kaynaklar listelenmiştir.

Ülken'in bibliyografyası konusunda ilk kitap çalışması Ayhan Vergili tarafından yapılmış, *Hilmi Ziya Ülken Kitabı* adlı bu çalışma bugüne kadar üç baskı yapmıştır (2006, 2013, 2016). Derli toplu bir çalışma özelliği taşıyan bu kitabın her baskısında ilaveler ve düzeltmeler yapılmıştır.¹⁹ Ülken'in bibliyografya çalışmalarına katkı sağlayan iki de yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Bu tezlerden ilki Neriman Temiz'in Doç. Dr. Harun Anay'ın danışmanlığında hazırladığı *1952-1962 Yılları Arasında Hilmi Ziya Ülken ve Düşünceleri* (2008)²⁰ adlı yüksek lisans tezi ile Aynelhayat Demir'in Prof. Dr. Ali Durusoy'un danışmanlığında hazırlanmış olduğu *Hilmi Ziya Ülken'in Hayatı, Eserleri ve Görüşleri (1934-1951)* (2019)²¹ adlı çalışmalardır. Her iki çalışmada da Ülken'in belirli bir dönemdeki çalışmaları incelenmiştir. Bu çalışmaların yanı sıra kimi tez, kitap ve makale çalışmalarında da Ülken'in kısmi bibliyografyasına yer verilmektedir. Çalışmamızda yeri geldikçe bu çalışmalarda verilen bilgiler orijinaleri ile test edilerek kullanılmıştır. Bu bibliyografya denemesinde önceki çalışmalarda görülen eksiklik ve hatalar dikkate alınarak ilk kaynağa ulaşılmaya çalışılmış, ayrıca diğer baskılarda ismi değişen kitapları ya da kitaplarına alınan makaleleri köşeli parantezle belirtilmiştir.

Ülken, İslam felsefesi, düşünce tarihi başta olmak üzere birçok alanda seksene yakın telif eser ve tercümesiyle oldukça üretken ve bütün hayatını bilimsel çalışmaya adanmış, kılı kırk yaran, derinlemesine çalışsan (mütebahhir) bir düşündürdü. O, 5'i yabancı dilde 60 telif, 11 tercüme olmak üzere toplam 71 kitabı dışında, 55

17 Cavit Orhan Tütengil, "Hilmi Ziya Ülken'in Çıkarıldığı Dergiler ve Bu Dergilerde Yaptığı Yayınlar", *İktisat Fakültesi Mecmuası*, c. 34, sy. 1-4, Ekim 1974-Eylül 1975, s. 161-172; Cavit Orhan Tütengil, "Hilmi Ziya Ülken", *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 17. Kitap, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, 1979, s. 156-158.

18 Ayşe Rahşan Özberki, *Hilmi Ziya's Life and Thought from 1928 to 1960 -In Relation to the Political and Religious Development in the Republic of Turkey*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1986.

19 Ayhan Vergili, *Hilmi Ziya Ülken Kitabı*, 1. baskı, İstanbul: Kitabevi, 2006. (2. baskı: İstanbul: İşaret Yayınları, 2013; 3. baskı: İstanbul: İşaret Yayınları, 2016)

20 Neriman Temiz, *1952-1962 Yılları Arasında Hilmi Ziya Ülken ve Düşünceleri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2008.

21 Aynelhayat Demir, *Hilmi Ziya Ülken'in Hayatı, Eserleri ve Görüşleri (1934-1951)*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2019.

dergide, tespit edebildiğimiz kadarıyla 610'ün üzerinde makale yayınlamıştır. Bu rakam, 600'ü aşan gazete yazılarını da ilave edince künye sayısı 1280'i geçmektedir.

1. Telif Eserleri

1. *Felsefe Dersleri: Bilgi ve Vücûd Nazariyeleri-1 (Metafizik)*, İlhami-Fevzi Matbaası, İstanbul, 1928, 156 s. [Osmanlıca]
2. *Umumî Ruhîyat*, Galatasaray Talebe Sandığı Neşriyatı, Dârülfünun Matbaası, İstanbul, 1928, 675 s. [Osmanlıca]
3. *Aşk Ahlakı: Halka Rağmen Halk İçin Kitap*, Muallim Ahmet Halit Kütüphanesi, İstanbul, 1931, 244 s. (2. baskı: Anıl Yayınevi, İstanbul, 1959; 3. baskı: Demirbaş Yayınları, İstanbul, 1971; 4. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 1981; 5. baskı: YKY, İstanbul, 1999; 6. baskı: Dünya Kitapları, İstanbul, 2004; 7. ve 8. baskılar: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2010, 2012)
4. *Umumî İctimaiyat*, Ebuzziya Matbaası, İstanbul, 1931, 288 s. (2. baskı: *Sosyoloji*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1943)
5. *Türk Tarihi Anahatları: 1. Türk Kozmogonisi, 2. Türk Mitolojisi, 3. Türk Hikmeti, 4. Teknik Tefekkür*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1932, 53 s. [*Türk Tarihi Anahatları Müsveteleri* (tasnif no: 291) adıyla hazırlanan bu notlar, *Türk Tefekkürü Tarihi* (2004) adlı çalışmada yayımlanmış (s. 24-67); daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba da alınmıştır. s. 231-272]
6. *Telifçiliğin Tenakuzları: İctimaî Felsefe Tenkitleri-1*, Mülkiye Mecmuası Neşriyatı, İstanbul, 1933, 439 s. [Bu eser, daha önce (“Telifçiliğin Tenakuzları”, *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, Yıl: 2, sy. 19-20, 1932, s. 2-22) yayımlanmıştır.]
7. *Türk Tefekkürü Tarihi*, Ebuzziya Matbaası, İstanbul, c. I, 1933, 254 s.; c. II, 1933, 281 s. (2-6. baskılar: YKY, İstanbul, 2004, 2007, 2009, 2011, 2014)
8. *İnsanî Vatanperverlik*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1934, 266 s. (2. baskı: *İnsanî Vatanseverlik*, Ülken Yayınları, İstanbul, 1998)
9. *Türk Feylesofları Antolojisi I*, Yeni Kitapçı, Şirket-i Mürettibiye Matbaası, İstanbul, 1935, 156 s. [İki cilt olarak planlanan bu eserin ikinci cildi yayımlanmamıştır.]
10. *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü*, Vakit Matbaası, İstanbul, 1935, 385 s. (2. baskı: *İslam Medeniyetinde Tercüme ve Tesirler*, Vakit Matbaası, İstanbul, 1948; 3. baskı: *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü*, Ülken Yayınları, İstanbul, 2007; 4. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2011)
11. *Türk Mistisizmini Tedkike Giriş*, Akşam Matbaası, İstanbul, 1935, 56 s. [*Türk Tarihi Anahatları Müsveteleri* (seri: II, no: 32) şeklinde hazırlanan bu çalışma, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 271-367]

12. *Yirminci Asır Filozofları*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1936, 439 s.
13. *İllyet Meselesi ve Diyalektik*, Çığır Dergisi Neşriyatı, Ankara, 1938, 30 s. [Bu çalışma, *Çığır Mecmuası*'ndan (sy. 4) ayrı baskı olarak çıkmıştır.]
14. *Fârâbî*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1940, 231 s. [Kivameddin Burslan ile kaleme almıştır.]
15. *İbn Haldûn*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1940, 226 s. [Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu ile kaleme almıştır.]
16. *İçtimai Doktrinler Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1941, 362 s.
17. *Posta Yolu (İnsan Meddücezri-3)*, Şirket-i Mürettibiye Matbaası, İstanbul, 1941, 269 s. (2. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2014)
18. *Yarım Adam (İnsan Meddücezri-2)*, Şirket-i Mürettibiye Matbaası, İstanbul, 1941, 380 s. (2. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2012) [Daha önce 1936'da Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilmiştir. *Posta Yolu* ve *Yarım Adam* romanları, iki dünya savaşı arasındaki yıllarda hümanist yazar Jules Romains'in (1885-1972) moda hâline getirdiği nehir-roman tarzındaki eserlerdendir.]
19. *Şeytan'la Konuşmalar*, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1942, 219 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2003)
20. *Ziya Gökalp*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1942, 200 s. (2. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2007, 200 s.) [Gökalp'in hayatı, fikirleri, tesiri, eleştirisi ve eserlerini içeren ön sözden (s. xii-xxxii) sonra, Gökalp'in eserlerinden seçmelerle oluşmuş kitaptır.]
21. *Mantık Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1942, 336 s.
22. *Resim ve Cemiyet*, Üniversite Kitabevi, İstanbul, 1942, 60 s.
23. *Dini Sosyoloji*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1943, 119 s.
24. *Yahudi Meselesi*, Üniversite Kitabevi, Rasid Bütün Matbaası, İstanbul, 1944, 244 s.
25. *Milletlerin Uyanışı*, Marmara Kitabevi, Marifet Basımevi, İstanbul, 1945, 88 s.
26. *Ahlak*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1946, 315 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2001) [Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde 1944-1945 öğretim yılında verdiği Ahlak dersinin notlarından meydana getirilmiştir.]
27. *İslam Düşüncesi: Türk Tefekkürü Tarihi Araştırmalarına Giriş*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1946, 664 s. (2, 3, 4. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 1995; 5. baskı: Doğu Batı Yayınları, Ankara,

- 2015) [Bu eser, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Zümresinde 1933'te okutulmaya başlanan Türk Tefekkürü Tarihi adlı dersin notlarından oluşmuştur. Eserin alt başlığı 2. baskıda "Türk Düşüncesi Tarihi Araştırmalarına Giriş" şeklinde değiştirilmiştir.]
28. *Sosyolojiye Giriş*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1947, 192 s.
29. *Millet ve Tarih Şuurı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1948, 384 s. (2. baskı: Dergâh Yayınları, İstanbul, 1976; 3. ve 4. baskılar: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2008, 2013) [1923-1948 yılları arasında çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanmış makalelere sonuç bölümünün eklenmesiyle oluşmuş kitaptır.]
30. *İslam Sanatı*, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1948, 580 s.
31. *Tarihî Maddeciliğe Reddiye*, Türk Sosyoloji Cemiyeti Yayınları, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, 247 s. (2-4. baskılar: İstanbul Kitabevi, İstanbul, 1963, 1976, 1981)
32. *Fârâbî Tetkikleri - 1*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1951, 126 s.
33. *Şerhi Rubâiyât-ı Melûl*, Millî Mecmua Basımevi, İstanbul, 1951, 78 s. [Rıfka Melûl Meriç'in rubailerinin şerhidir.]
34. *La Pensée de l'Islam [İslam Düşüncesi]*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1953.²²
35. *İslam Düşüncesi I - İslam Düşüncesine Giriş*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1954, 163 s. [Genişletilmiş 2. baskı: *İslam Felsefesi Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1957]
36. *Sosyoloji Problemleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1955, 422 s.
37. *Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları*, Türk Sosyoloji Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1956, 160 s. (2. baskı: Kitabevi, İstanbul, 2008) [1950-1956 yılları arasında çeşitli gazetelerde yayınlanan makalelerden derlenmiştir.]
38. *Veraset ve Cemiyet*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1957, 218s. (2. baskı: *Toplum Yapısı ve Soyaçekme*, Doruktekin Yayınları, İstanbul, 1971, 253 s.)

22 Ülken, *İslam Düşüncesi: Türk Tefekkürü Tarihi Araştırmalarına Giriş* (1946) adlı eserini Gautier Dubois'in yardımıyla birtakım eklemelerle Fransızcaya tercüme etmiştir. Bkz. Hilmi Ziya Ülken, *La Pensée de l'Islam*, çev. Gauthier Dubois, Max Bilen et L'auteur, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1953.

39. *İslam Felsefesi Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1957, 389 s. [*İslam Düşüncesi I - İslam Düşüncesine Giriş* (1954) adlı eserin genişletilmiş şeklidir.]
40. *Felsefeye Giriş: Birinci Kısım*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1957, 183 s. (2. baskı: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1963, 217 s.)
41. *Felsefeye Giriş: İkinci Kısım*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1958, 283 s. (2. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2009)²³
42. *Siyasî Partiler ve Sosyalizm*, Anıl Yayınları, İstanbul, 1963, 175 s.
43. *Değerler, Kültür ve San'at, İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlük Konferansları Serisi*, İTÜ Yayınları, İstanbul, 1965, 51 s.
44. *Bilgi ve Değer*, Kürsü Yayınları, Ankara, 1965, 431 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2001) [Bu kitap, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde 1945-1948 yılları arasında verdiği derslerin notlarından oluşmuştur.]
45. *Turkish Architecture*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Üniversite Basımevi, Ankara, 1965. [Bu çalışmayı, Suut Kemal Yetkin, Hilmi Ziya Ülken, Tahsin Özgüç, Neşet Çağatay, Faruk Sümer ve Haluk Karamağaralı birlikte hazırlamışlar, Ahmet Edip Uysal da Türkçeye tercüme etmiştir.]
46. *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, Selçuk Yayınları, 2 Cilt, Konya, 1966, 439 s. (2-9. baskılar: Ülken Yayınları, İstanbul, 1979-2011; 10. baskı: Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2013)
47. *Humanisme des Cultures*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Üniversite Basımevi, Ankara, 1967. [*İnsanî Vatanperverlik* adlı eserinin tercümesidir. Eserin sonunda ("Kültürler Hümanizması", s. 185-208, "İdeoloji ve İdeal", s. 209-210 ve "Ek", s. 211-212) Türkçe özet bulunmaktadır.]
48. *İslam Felsefesi: Kaynakları ve Etkileri -Eski Yunan'dan Çağdaş Düşünceye Doğru-*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1967, 356 s. (2. baskı: Selçuk Yayınları, Konya, 1976; 3. baskı: Cem Yayınları, İstanbul, 1993; 4. ve 5. baskılar: Ülken Yayınları, İstanbul, 1998; 6. baskı: Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2015) [Bu eser, 1946'da yayınlanan *İslam Düşüncesi: Türk Tefekkürü Tarihi Araştırmalarına Giriş* adlı eserin bazı ilavelerle yeniden basılmış hâlidir. Bu çalışmanın 4. baskısına Arslan Kaynardağ, "İslam Düşünce Tarihi ve Hilmi Ziya Ülken" başlıklı bir takdim kaleme almıştır. s. 7-15]
49. *Eğitim Felsefesi*, MEB Yayınları, İstanbul, 1967, 328 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2001; 3. baskı: Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2013)

23 Ülken'in iki ciltlik *Felsefeye Giriş* kitabı Doğu Batı Yayınları tarafından tek cilt hâlinde yayınlanmıştır. Bkz. Hilmi Ziya Ülken, *Felsefeye Giriş*, Cilt I: Doğa Bilimleri, Felsefe ve Metodoloji, Cilt II: Sosyoloji, Tarih, Psikoloji ve Din, 3. Baskı, Ankara: Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2022, 592 s.

50. *Varlık ve Oluş*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968, 530 s. (2. baskı: Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2014)
51. *İlim Felsefesi-I*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1969, 293 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 1983; 3. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2007) [Bu eser, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 1968-1969 öğretim yılında verdiği Bilim Felsefesi dersi notlarından oluşmuştur. Eser daha sonra *Bilim Felsefesi* (1983) adıyla yeniden yayınlanmıştır.]
52. *Sosyoloji Sözlüğü*, MEB Yayınları, Ankara, 1969, 428 s.
53. *Genel Felsefe Dersleri*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1972, 143 s. (2. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 2000) [Bu çalışmanın 2. baskısına Füsun Akatlı bir Sunuş yazmıştır. s. 5-7]
54. *Anadolu'nun Dinî Sosyal Tarihi (Öncüler: Barak Baba, Geyikli Baba, Hacı Bektaş)*, çev. ve yay. haz. Ahmet Taşgın, 1. baskı, Kalan Yayınevi, Ankara, 2003, 188 s. [Ülken'in vefatından sonra makalelerinden oluşturulmuş bir kitaptır.]
55. *Anadolu Kültürü ve Türk Kimliği Üzerine*, yay. haz. Gülseren Ülken, Sait Maden, 1. baskı, Ülken Yayınları, İstanbul, 2006, 493s. [Ülken'in vefatından sonra makalelerinden oluşturulmuş bir kitaptır. Kitabın 2. baskısı biraz daha genişletilerek Doğu Batı Yayınları tarafından 2017'de *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* adıyla yayınlanmıştır.]
56. *Yeni Zamanlar Felsefesi*, yay. haz. Hasan Aydın, 1. baskı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2015, 122 s. [Ülken'in 1962-1963 öğretim yılında verdiği Yeni Çağ Felsefesi dersini takip eden öğrencisi Mehmet Dağ'ın tutmuş olduğu notlardan hazırlanmış bir kitaptır.]
57. *Hâkimiyet*, yay. haz. Ali Utku, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2018, 376 s.
58. *Destanlar*, yay. haz. Fatma Artunkal, 1. baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2019, 404 s.
59. *Anadolu Hayali (1918-1921)*, yay. haz. Ali Utku, 1. baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2020, 304 s. [Ülken'in *Anadolu'nun Hakiki Merkezi* (1920) adıyla kaleme aldığı, ancak yayınlamadığı bu eser, Ali Utku tarafından *Feryat, Dağınık Parçalar, Anadolu'nun Bugünkü Vazifeleri* adlı çalışmalarıyla birlikte bu eserde derlenerek gün yüzüne çıkarılmıştır.]
60. *Anadolu Köklerini Arayış*, yay. haz. Ali Utku, 1. baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2020, 264 s. [Ali Utku'nun derlediği bu çalışmada, Ülken'in daha önce yayınlamadığı *Tahir ile Zühre, Siyâvüş veya Hayalperest* ve *Dibâçe-i Mesnevî* adlı çalışmaları bulunmaktadır.]

2. Tercümeleri

1. Gaston Richard, *İçtimaiyat Hakkında İbtidai Malumat (Notions élémentaires de sociologie)*, 1903), Maârif Vekâleti, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1924, 134s. [Osmanlıca]
2. Gaston Bachelard, *Yeni İlmî Zihniyet (Le Nouvel Esprit scientifique)*, Vakıf Matbaası, İstanbul, 1934, 201s.
3. Moritz Schlick, *İlim ve Felsefe (Philosophie und Naturwissenschaft)*, Vakıf Matbaası, İstanbul, 1934, 55s. [Schlick'in 1929'da Viyana'daki ders notlarından oluşan bu makale, *Erkenntnis* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. *Erkenntnis*, vol. 4, 1934, pp. 379-396]
4. Aristoteles, *Metafizik* (1. Kitap), Dün ve Yarın Tercüme Külliyyatı, Vakıf Matbaası, İstanbul, 1935, 109s.
5. Margaret Mitchell, *Rüzgâr Gibi Geçti (Gone with the Wind)*, 3 Cilt, Hilmi Kitabevi, Şirket-i Mürettibiye Matbaası, İstanbul, 1941, 1944, 1945, 1596s. [Avni İnel ile tercüme etmişlerdir.]
6. Arnold Reymond, *Lojik Prensipleri ve Muasır Tenkit (Les principes de la logique et la critique contemporaine)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Maârif Matbaası, İstanbul, 1942, 207s.
7. Jean-Jacques Rousseau, *Emil yahut Terbiyeye Dair*, Türkiye Yayınları, İstanbul, 1943, 543s. [Ali Rıza Ülgener ve Salâhattin Güzey ile tercüme etmişlerdir.] (2-6. baskılar: Türkiye Yayınları, İstanbul, 1945, 1950, 1956, 1961, 1966, 363s.) [Beş bölümünden oluşan kitabın birinci bölümünü (8-38 s.) Ülken tercüme etmiştir.]
8. Emile Boutroux, *Tabiat Kanunlarının Zorunluluğu Hakkında (De La contingence des Lois de la Nature)*, Millî Eğitim Yayınları, İstanbul, 1947, 183s. (2. baskı: MEB Yayınları, İstanbul, 1988)
9. Spinoza, *Geometrik Düzene Göre Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Olan Etika (Ethica Ordine Geometrico Demonstrata)*, 2 Cilt, MEB Yayınları, Ankara, 1945, 1947, 254s., 155s. (2. baskı: MEB Yayınları, Ankara, 1965; 3. baskı: Ülken Yayınları, İstanbul, 1984; 4. ve 5. baskılar: Dost Yayınları, 2019, 2020) [Bu çeviride *Etika*'nın Latince orijinaliyle birlikte basılmış olan Fransızca tercümesi kullanılmıştır. Bkz. Spinoza, *Éthique*, texte et traduction par Charles Appuhn, 2 volume, Classiques Garnier, Paris, 1953]
10. Qusta b. Luga (el-Ba'lbakki, 820-912: *Kitab al-Fark beyne ar-Ruh ve'n-Nafs (Le Livre de la difference entre L'esprit et L'ame)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1953.
11. *Resâilu İbn Sînâ: İbn Sînâ Risâleleri 1-II: Les opuscules d'Avicenna: Uyûn al-Hikma: Risâletu Ebu'l-Ferec b. et-Tayyib ve risâletü'r-red li-Ebû Ali b.*

Sinâ, 2 Cilt, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1953, 90s., 159s. [Arapçadan Türkçe ve Fransızcaya tercüme]

3. Yayınlanmamış Eserlerinden Bazıları

1. *Feryad, Vatan Duyguları* (Edebî eser), 1918.
2. *Anadolu'nun Bugünkü Vazifeleri*, 1919.
3. *Gizli Şeytan*, 1919.
4. *Anadolu'nun Hakiki Merkezi*, 1920.²⁴
5. *Tepegöz* (Manzum masal), 1921.
6. *Tahir'le Zühre* (Manzum trajik tiyatro oyunu), 1922.²⁵
7. *Hakîm Senâî*, (hiciv), 1924.
8. *Telkin ve Kendine Telkin* (Charles Baudouin'dan tercüme), 1929.
9. *Siyâvuş*, 1929.
10. *Yeni Fizik ve Mikro-Fizikte Yeni Perspektifler* (Louis de Broglie'den tercüme), (1943-1956)
11. *Kıymet Nazariyesi Dersleri*, 1945.
12. *Şiirler*, 1945.
13. *Les Bases de l'Anthropologie Culturelle* (J. M. Merskovits'ten tercüme), 1952.
14. *La Pensée Sauvage (Vahşi Düşünce)* (Claude Levi-Strauss'tan tercüme), 1962.
15. *Bağbozumu* (Roman)
16. *Kurtlar ve Kuzular*
17. *Halil Pertev*
18. *Göç*
19. *Deli Dumrul*
20. *Yeni Komedyâ*
21. *İktisadî Sosyoloji*
22. *Mesneviye Nazire* (Manzum)

24 Ülken'in *Anadolu'nun Bugünkü Vazifeleri*, *Anadolu'nun Hakiki Merkezi*, *Feryat* ve *Dağınık Parçalar* adıyla kaleme aldığı, ancak yayımlamadığı bu eserler, Ali Utku tarafından 2020'de derlenerek yayınlanmıştır. Bkz. Hilmi Ziya Ülken, *Anadolu Hayali (1918-1921)*, yay. haz. Ali Utku, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2020.

25 Ülken, *Tahir'le Zühre*'yi trajik roman şeklinde yazmış ise de sahnelenmemiştir. Bu roman, daha sonra Haluk Nihat Pepeyi'nin (1901-1972) *Türk Destanına Giriş* kitabında yayınlanmıştır. Ülken, ayrıca bu kitaba bir ön söz de ("Destana Dair Tarihçe") kaleme almıştır. Bkz. Haluk Nihat Pepeyi, *Türk Destanına Giriş*, İstanbul: Ülkü Kitabevi, 1934. Ülken'in *Tahir'le Zühre*, *Siyâvuş veya Hayalperest* ve *Dibâçe-i Mesnevî* adlı çalışmaları Ali Utku tarafından derlenerek 2020'de yayınlanmıştır. Bkz. Hilmi Ziya Ülken, *Anadolu Köklerini Arayış*, yay. haz. Ali Utku, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2020.

23. *Varlığın Açılışları*

24. *Kendime Dönüş*

25. *Sosyo-Psikolojinin Temelleri*, 1970.

4. Makaleleri

Çok yönlü bir düşünce adamı olan Ülken, birçok alanda 600'ün üzerinde makale kaleme almıştır. Bu makalelerin birçoğu, *Felsefe Yıllığı I-IP*⁶, *Ankara Üniversitesi Yıllık Araştırmaları Dergisi*, *Adımlar*, *Akademi*, *Anadolu*, *Ankara*, *Muallimler Birliği*, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, *Bayrak*, *Bilgi*, *Büyük Doğu*, *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, *Dergâh*, *Doğu-Batı*, *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, *Fikir ve Sanatta Hareket*, *Galatasaray Mecmuası*, *İlim ve Edebiyat Mecmuası*, *İnsan*, *İstanbul Mecmuası*, *İş ve Düşünce*, *İş'te Sanat ve Edebiyat*, *Kültür Dünyası*, *Kültür Haftası*, *Mihrab*, *Siyasi İlimler Mecmuası*, *Sosyoloji Dünyası*, *Sosyoloji Dergisi*, *Türk Düşüncesi*, *Türk Dili*, *Ülkü*, *Yeni İnsan*, *Yeni Öğretmen* gibi dergilerde yayımlanmıştır. Bunun yanı sıra *Öncü*, *Son Telgraf*, *Tasvir*, *Tanin*, *Tercüman*, *Vatan* ve *Yeni Sabah* gazetelerinde de köşe yazıları bulunmaktadır.

Ülken'in kitap tahlil ve tanıtım yazıları dışında, vefat, anma günü vs. dolayısıyla yazmış olduğu kırka yakın biyografi yazısı da mevcuttur. O, kadirşinaslıkla bir vefa borcu olarak birçok arkadaşının vefatından sonra nekroloji tarzı vefeyât kaleme almıştır. Ayrıca birçok ismin öne çıkan görüşlerini, yeni çıkan yayınlarını tanıtmak için de makaleler yazmıştır. Ağırlıklı olarak 1960'lı yıllarda kaleme alınan bu anma yazılarına konu olanlar içerisinde, İsmail Safa (1867-1901), Ziya Gökalp (1876-1924), Yusuf Ziya Yörükân (1887-1954), Mehmet İzzet Bey (1891-1930), Mehmet Halit Bayrı (1896-1958), Nurullah Ataç (1898-1957), Remzi Oğuz Arık (1899-1954), Peyami Safa (1899-1961), Mükrimin Halil Yınanç (1900-1961), Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962) ve Rıfki Melül Meriç (1901-1964) gibi önemli Türk düşünürleri vardır.

Ülken'in çalışmalarında UNESCO ile ilgili yazılar ise bir hayli fazladır. O, UNESCO yayınlarını ve toplantı çalışmalarını takip ederek, bunlar hakkında bilgiler vermekte, ayrıca çalışmaların değerlendirmesini yapıp özellikle eğitim ve uluslararası anlaşmaların Türkiye için önemini vurgulamaktadır.

Ülken'in seyahat ve gözlem yazıları da onun farklı bir yönünü göstermektedir. Bu yazılarında daha çok edebiyatçı yönüyle öne çıkan Ülken, konferans veya saha araştırması amacıyla gittiği şehirleri hem coğrafi hem de kültürel özellikleri açısından ele almaktadır.

26 *Felsefe Yıllığı*, iki cilt olarak yayımlanmıştır. Bu yılın müdürü olarak Hilmi Ziya Ülken görülmekte, dergijeneriğinde "Prof. Şerefeddin ve Doç. Hilmi Ziya tarafından çıkarılmaktadır." yazmaktadır. Bkz. *Felsefe Yıllığı* (1931-1932), c. 1, Türkiye Matbaası, İstanbul, 1932; *Felsefe Yıllığı* (1934-1935), c. 2, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1935.

Ülken'in akademik çalışmalarına bir bütün olarak bakıldığında, 1944-1960 arası, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsünde iken en fazla çalışma yaptığı ve Gökalp sonrası Türkiye'de Sosyolojinin ikinci kurucusu kabul edildiği bir dönem olmuştur. Dergilerdeki makalelerine ve tebliğlerine bakıldığında ise ağırlıklı olarak sosyoloji üzerine yoğunlaştığını, tebliğ sunmak için gittiği yerleri dönüşünde tanıttığı görülmektedir. O, kuramsal çalışmaların yanı sıra tecrübi sosyolojiye de önem vererek çok sayıda monografi kaleme almıştır. Bu dönemdeki eserlerinde Gökalp, Durkheim, Le Play düşüncesinin izlerini görmekle birlikte, onu bu okumalara yönlendiren ve düşüncelerinin şekillenmesinde etkili olan hocası Prof. Mehmet İzzet olmuştur. Bununla birlikte Ülken, 1960 sonrasından vefatına kadar Felsefe ve Türk Düşünce Tarihi alanındaki olgunluk dönemi eserleriyle düşünce tarihimize silinmez izler bırakmıştır.

Ülken'in ulaşabildiğimiz makalelerinin künyeleri şu şekildedir:

1. "Stuart Mill ve Felsefesi", *Sûdi Kütüphanesi Dergisi*, İstanbul, 1919.
2. "Türkler ve Moğollar I", *Dergâh*, c. II, sy. 20, 5 Şubat 1338/1922. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 165-168]
3. "Türkler ve Moğollar II", *Dergâh*, c. II, sy. 21, 20 Şubat 1338/1922. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 165-168]
4. "Türkler ve Moğollar III", *Dergâh*, c. II, sy. 22, 5 Mart 1338/1922. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 165-168]
5. "Eski Tarz Gazel", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 1, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiye Matbaası, İstanbul, Teşrin-i Sâni, 1339/1923, s. 9.
6. "İçtimaiyat Tetkikatında Muhtelif Temayüller", *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, Yıl: 3, sy. 1, Evkâf-ı İslâmiye Matbaası, İstanbul, 1339/1923, s. 69-72.
7. "Felsefe ve Tarih Mecmuaları", *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, Sene: 3, sy. 1, Şehzadebaşı, 1339/1923, s. 73-79.
8. "Yıldızlara Kadar", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 3, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiye Matbaası, İstanbul, Kânûn-ı Sâni, 1339/1923, s. 77-78.
9. "Geldim", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 4, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiye Matbaası, İstanbul, Kânûn-ı Sâni, 1339/1923, s. 56. [Şiir]
10. "Kırgızlar", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 8, İstanbul, 1 Mart 1340/1924, s. 114-117.
11. "İznik Müdafası: Battal Gazi Destanından", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 1, İstanbul, 1 Nisan 1340/1924, s. 7-8.
12. "İznik", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 1, İstanbul, 1 Nisan 1340/1924, s. 10-13. [Şiir]
13. "Anadolu Örfü ve Destanları I", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 1, İstanbul, 1 Nisan 1340/1924, s. 29-35.

14. "Anadolu Örfü ve Destanları II", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 2, İstanbul, 1 Mayıs 1340/1924, s. 64-67.
15. "Kitaplar Arasında", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 2, İstanbul, 1 Mayıs 1340/1924, s. 79-80.
16. "Gece ve Güneş", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 12, İstanbul, 1 Mayıs 1340/1924, s. 184. [Şiir]
17. "Son Sefer", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 12, İstanbul, 1 Mayıs 1340/1924, s. 201.
18. "Orta Asya'da Türkmen I: Medhal", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 12, İstanbul, 1 Mart 1340/1924, s. 237-244. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
19. "Orta Asya'da Türkmen II", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 9, İstanbul, 15 Mart 1340/1924, s. 276-280. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
20. "Orta Asya'da Türkmen III", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 10, İstanbul, 1 Nisan 1340/1924, s. 313-316. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
21. "Orta Asya'da Türkmen IV: Türkmen'in Dini Tarihi", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 11, İstanbul, 15 Nisan 1340/1924, s. 337-342. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
22. Orta Asya'da Türkmen V: Tarihi", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 15/16, İstanbul, 1 Ağustos 1340/1924, s. 372-377. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
23. Orta Asya'da Türkmen VI: Türkmen'in Dini", *Mihrab*, Sene: 1, sy. 15-16, İstanbul, 1 Temmuz 1340/1924, s. 480-483. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 13-38]
24. "Kaf Dağı", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, İstanbul, 1 Haziran 1340/1924, s. 101-107. [Şiir]
25. "Anadolu Tarihinde Dinî Ruhîyat Müşahedeleri I: Barak Baba ve Geyikli Baba", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 13-14, 1 Haziran 1340/1924, s. 434-448. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 368-384]
26. "Anadolu Tarihinde Dinî Ruhîyat Müşahedeleri: Hacı Bektâş Veli", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 15-16, 1 Ağustos 1340/1924, s. 515-530. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 385-402]
27. "Türkler ve Moğollar", *Anadolu Mecmuası*, Sene: 1, sy. 5, İstanbul, 1 Ağustos 1340/1924, s. 169-176.

28. "Selçukîlerin İnkırâzı Zamanında Konya", *Mihrab*, Yıl: 1, sy. 17-18, İstanbul, 1 Ağustos 1340/1924, s. 563-57. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 454-463]
29. "Türkmenlerin Anadolu'da Yerleşmesi", *Türk Yurdu*, 20 Kânûn-ı Evvel 1340/1924. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 39-46]
30. "Türk Kavimleri: Kırgız, Türkmen ve Uygur", *Anadolu Mecmuası*, c. I, sy. 9-10-11, İstanbul, Aralık-Şubat 1341/1925, s. 318-324.
31. "William James'un Ruhîyatına Dair", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 1, 1341/1926.
32. "İçtimaiyatçılar", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 3, 1341/1926.
33. "Millî Eğitim", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 4, 1341/1926. [1925'te yapılan Muallimler Kongresinde sunulan bu tebliğ, *İnsanî Vatanperverlik* (1933) ve *Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitaplarına da alınmıştır. s. 181-192; 57-67]
34. "Millî Terbiye I", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 5, 1341/1926.
35. "Millî Terbiye II", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 6, 1341/1926.
36. "Millî Terbiye III", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 7, 1341/1926.
37. "Millî Terbiye IV", *Muallimler Mecmuası*, Ankara Muallimler Birliği Neşriyatı, c. I, sy. 8, 1341/1926.
38. "İntihar I", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 1, İstanbul, Mayıs 1927, s. 62-65.
39. "Liseler ve Muallim Mekteplerinde İçtimaiyat Programları", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 1, İstanbul, Mayıs 1927, s. 73-75.
40. "Heyecan Hakkında", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, c. I, sy. 2, İstanbul, Haziran 1927, s. 81-101.
41. "İntihar II", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 2, Haziran 1927, s. 137-143.
42. "Teheyyüciyet Hakkında", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, Temmuz 1927, s. 168-178.
43. "İntihar III", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, Temmuz 1927, s. 212-216.

44. "Potlaç: Mukavelenin İçtimaî Menşei", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, Temmuz 1927, s. 217-228.
45. "İlahiyat Fakültesi Mecmuası (sy. 5-6)", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, Temmuz 1927, s. 240. [Dergi tanıtımı]
46. "Hayat Mecmuası", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 3, İstanbul, Temmuz 1927, s. 240.
47. "Dinî İçtimaiyat I", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 4, İstanbul, Teşrin-i Evvel 1927, s. 264-271.
48. "Bizde Fikir Cereyanları", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 4, İstanbul, Teşrin-i Evvel 1927, s. 311-314.
49. "Dinî İçtimaiyat II: İtikatların Menşei Meselesi", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 5, Teşrin-i Sâni 1927, s. 321-333.
50. "Beşerî Edebiyatın Maşerî Esasları", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 5, İstanbul, Teşrin-i Sâni 1927, s. 370-379.
51. "Hasan Âli: Suverî ve Tatbikî Mantık", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 5, İstanbul, Teşrin-i Sâni 1927, s. 389-391.
52. "Metafizik ve Ahlak Mecmuası", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 6, İstanbul, Kânûn-ı Evvel 1927, s. 467-470.
53. "Ruhîyat Mecmuası", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, Sene: 1, sy. 6, İstanbul, Kânûn-ı Evvel 1927, s. 470-471.
54. "Dinî İçtimaiyat: Dinlerin Tekâmülü", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, c. II, sy. 7, İstanbul, 1928, s. 28-41.
55. "İstatistik ve Tecrübe", *Felsefe ve İçtimaiyat Mecmuası*, c. II, sy. 7, 1928, s. 321-333.
56. "Nirvana", *Görüş*, c. I, sy. 2, Ankara, 1930, s. 67-74.
57. "Tetkik: Meş'aleci Şairler", *Akademi*, sy. 2, 2 Mayıs 1930.
58. "Tembellik", *Akademi*, sy. 3, 15 Kânûn-ı Evvel 1930, s. 3-4.
59. "Şiirimizin Bir Zirvesi: Necip Fazıl", *Akademi*, sy. 7, 15 Nisan 1931.
60. "İzzet Bey", *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, c. VII, sy. 5, Şubat-Mart 1931, İstanbul, 1931, s. 3-8.
61. "Hürriyete Giden Yollar", *Akademi*, sy. 6, 15 Mart 1931, s. 1-4. *İnsanî Vatanperverlik* (1933) kitabına alınmıştır.
62. "İnsanî Vatançılık I", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 7, Teşrin-i Evvel 1931, s. 1-8.
63. "Şehir İçtimaiyatına Medhal I", *İstanbul Belediye Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 86/14, Teşrin-i Evvel 1931, s. 44-52.

64. "Tarihte Büyük İnsanlar: Namık Kemal", *Galatasaray*, sy. 10, 15 Teşrin-i Sâni 1931, s. 4-5.
65. "İnsanî Vatancılık II", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 8, Teşrin-i Sâni 1931, s. 4-13.
66. "Şehir İçtimaiyatı II", *İstanbul Belediye Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 87/15 Teşrin-i Sâni 1931, s. 96-106.
67. "İnsanî Vatancılık III: İnsan ve Muhit", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 9, Kânûn-ı Evvel 1931, s. 4-13.
68. "*Mülkiye Mecmuası İçin*", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 9, Kânûn-ı Evvel 1931, s. 37-39.
69. "Şehir İçtimaiyatı III: Şehrin Bünyevî Tetkiki", *İstanbul Belediye Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 88/16, Kânûn-ı Evvel 1931, s. 110-119.
70. Jean Jacques Rousseau, "Ön Söz", *İlim ve Sanatlar Hakkında Nutuk*, çev. Sabahattin Eyüpoğlu, Hilmi Kitabevi, İstanbul, 1931. [Ön Söz]
71. "Cemiyet ve Marazî Şuur", *Felsefe Yıllığı (1931-1932)*, c. I, Türkiye Matbaası, İstanbul, 1932, s. 23-130.
72. "İnsanî Vatancılık V: Zıd Kuvvetlerin Yaradılışı", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 11, Şubat 1932, s. 22-25.
73. "Kurunun Vusta", *Galatasaray*, sy. 13, 20 Şubat 1932, s. 1-2
74. "San'at ve Ahlak", *Galatasaray*, sy. 13, 20 Şubat 1932, s. 3-7. [*İnsanî Vatancılık* (1933) kitabına alınmıştır. s. 235-245]
75. "Tereddüt", *Galatasaray*, sy. 13, 20 Şubat 1932, s. 7. [Şiir]
76. "Tekzip", *Galatasaray*, sy. 13, 20 Şubat 1932, s. 35-38. [Şevket Süreyya'nın *Kadro* dergisinde Ülken'in *Aşk Ahlakı* adlı eserine yönelttiği eleştirilere cevaptır. Bkz. Şevket Süreyya, "Bir Ruh Fantezisi yahut Yerli Peygamber", *Kadro*, sy. 1, s. 32-38]
77. "Şehir İçtimaiyatı V", *İstanbul Belediyesi Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 90/18, Şubat 1932, s. 217-226.
78. "Şehir İçtimaiyatı VI", *İstanbul Belediyesi Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 91/19, Mart 1932, s. 253-264.
79. "Musahabe: Medeniyet", *Galatasaray*, sy. 14, 20 Mart 1932, s. 1-3.
80. "Seyahat", *Galatasaray*, sy. 14, 20 Mart 1932, s. 33. [Şiir]
81. "Tarihte Büyük İnsanlar: Goethe", *Galatasaray*, sy. 14, 20 Mart 1932, s. 16-18.
82. "İnsanî Vatancılık VI: Zıd Kuvvetlerin Yaradılışı", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 12, İstanbul, Mart 1932, s. 1-7.
83. "Musahabe: Şark ve Garp", *Galatasaray*, sy. 15, 30 Nisan 1932, s. 1-3.
84. "Gemi", *Galatasaray*, sy. 15, 30 Nisan 1932, s. 3. [Şiir]

85. "Kıymetlerin Tekâmülü", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 14, İstanbul, Mayıs 1932, s. 1-5.
86. "Şehrin İktisadı Fonksiyonu I", *İstanbul Belediyesi Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 93/21, İstanbul, Mayıs 1932, s. 390-394.
87. "Şehrin İktisadı Fonksiyonu II", *İstanbul Belediyesi Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 94/22, İstanbul, Haziran 1932, s. 429-433.
88. "İnsanî Ruhun Terakkisi I", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 15, Haziran 1932, s. 11-17.
89. "İnsanî Ruhun Terakkisi II", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 16, Temmuz 1932, s. 7-10.
90. "Musahabe: Şahsiyet", *Galatasaray Sergi Nüshası*, Sergi: 1, 6 Ağustos 1932, s. 1-3.
91. "Şahsiyetin İçtimaî Şartları", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 17, İstanbul, Ağustos 1932, s. 7-10.
92. "Din ve Akıl", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, Yıl: 2, sy. 18, İstanbul, Eylül 1932, s. 11-15.
93. "Musahabe: Şahsiyetin Tekâmülü", *Galatasaray*, sy. 17, 20 Teşrin-i Evvel 1932, s. 1-3.
94. "Musahabe: Fikre Hürmet", *Galatasaray*, sy. 18, 20 Teşrin-i Sâni 1932, s. 1-2.
95. "Telifçiliğin Tenakuzları I", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 19-20, İstanbul, Teşrin-i Evvel ve Teşrin-i Sâni 1932, s. 2-22.
96. "Hayat ve Kitaplar", *Galatasaray*, sy. 19, 24 Kânûn-ı Evvel 1932, s. 14-15.
97. "4 Kânûn-ı Evvel", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 21, 4 Kânûn-ı Evvel 1932, s. 2-3.
98. "Telifçiliğin Tenakuzları II", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 21, Kânûn-ı Evvel 1932, s. 4-18.
99. "Telifçiliğin Tenakuzları III", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 22, Kânûn-ı Sâni 1932, s. 8-21.
100. "İnsanî Vatancılık IV: Şahsiyetçilik", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 10, Kânûn-ı Sâni 1932, s. 15-20.
101. "Şehir İçtimaiyatı IV: Şehrin Bünyevî Tetkiki", *İstanbul Belediyesi Mecmuası*, Yıl: 8, sy. 89/17, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1932, s. 178-186.
102. "Tarihte Büyük İnsanlar: Sokrates", *Galatasaray*, sy. 12, 20 Kânûn-ı Sâni 1932, s. 3-5.
103. "Üç Millet", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 10, Kânûn-ı Sâni 1932, s. 4-7.
104. "Maksat", *Felsefe Yıllığı*, c. I, 1932, s. 1-7.

105. "Tahliller", *Felsefe Yıllığı*, c. I, Türkiye Matbaası, İstanbul, 1932, s. 209-354. [Bu fasıl *L'Année Sociologique*'nin 1925-26 tarihli son cildinden aynen nakledilmiştir. "Psychologie Sociale I": F. Bartlett, *Psychology and Primitive Culture*, s. 209-213; J. C. Flügel, B. Low, Ernest Jones, *Social Aspect of Psycho – Analysis of the Sociological Society*, s. 213-215; W.H.R. Rivers, *Psychology and Politics*, s. 215-216; C. G. Seligman, *Anthropology and Psychology: A Study of Some Points of Contact*, s. 216; P. Beck, *Die Nachahmung und ihre Bedeutung für Psychologie und Völkerkunde*, s. 216-217; Max Scheler, *Wesen und Formen der Sympathie*, s. 217-218; Lionel Taylor, *Social Life and the Crowd*, s. 218; L. L. Bernard, *Invention and Social Progress*, s. 218; W. Mac Dougall, *Can Sociology and Social Psychology Dispense with Instinct?*, s. 219; A. Meinong, *Zur Grundlegung der allgemeinen wert Theorie* Graz, s. 219-202; W. Stern, *Person und Sache*, s. 220-221; E. Dupréel, *La logique et les sociologues*, s. 221-223; Max Scheler, *Versuche zu einer Soziologie der Wissen*, s. 223-224; E. Cassierer, *Philosophie der Symbolischen formen*, s. 225; Paul Szende, *Eine Soziologische Theorie der Abstraktion*, s. 226; W. H. Rivers, *Conflict and Dream*, s. 226-227; Leon Gautier, *Introduction a l'étude de la philosophie musulmane*, s. 227; P. Andréi, *Die Soziologische Auffassung der Erkenntnis*, s. 228; W. Malgaud, *Le role de la logique de la sociologie*, s. 228; Max Adler, *Das soziologische in Kants Erkenntniskritik*, s. 228; M. Halbwachs, *Le rêve et les images – souvenirs*, s. 229; R. Kaplun, *Le rêve différé -t- elle de la veille comme l'individuel différé du social?*, s. 229; "II Philosophie Sociale": A. Vierkandt, *Gesellschaftslehre*, s. 229; Franz Oppenheimer, *System der Soziologie*, s. 231-233; L. T. Hobhouse, *Social Development*, s. 233-236; Fr. A. Bushee, *Principles of Sociology*, s. 236; L. Von Wiese, *Allgemeine Soziologie als Lehre von den Beziehungen und Beziehungsgebilden der Menschen*, s. 237; Paul Bureau, *La science des moeurs*, s. 240-242; Max Weber, *Hauptprobleme der Soziologie*, s. 242-243. "III. Manueller": G. Davy, *Eléments de Sociologie I*, s. 243; Werner Sombart, *Soziologie*, s. 243-244; A. Larton, *Notions de Sociologie*, s. 244; L. Garriguet, *Manuel de sociologie et d'Economie sociale*, s. 245-246; Hesse et Gleyze, *Notions de sociologie appliquée á la morale et á l'éducatons*, s. 246; Amerigo Namias, *Principii di sociologie et politica*, s. 246; P. Huvelen, *Les cohésions humaines*, s. 247; Hugh Taylor, *Conditions of National Success*, s. 248; F. Tönnies, *Verhandlungen der Dritten Deutschen Soziologentages*, s. 248-250; I. Delevsky, *Antagonismes sociaux et antagonismes prolétariens*, s. 25-253; "Hülasalar": Klein, A. S., *La Synthèse Politique*, 252-253; "W.H.R. Rivers, *L'instinct et l'inconscient*", s. 253-260. Albert Burloud, *"La Pensée conceptuelle. Essai de psychologie générale*, s. 260-266; C. C. Jung, *Essais de psychologie analytique (Préface d'Edmond Jaloux)*, s. 266-274; E. Augier, *Une psychologie objective est-elle possible?*, 274-280; Pierre Mendousse, *L'âme*

- de l'adolescente*, s. 280-286; L. Klages, *Les principes de la caractérologie*, s. 286-291; Emile Meyerson, *Du cheminement de la pensée*, s. 292-297; Maurice Mignard, *L'Unité psychique et les troubles mentaux*, s. 298-303; Dr. Otto Rank, *Le traumatisme de la naissance (étude psychanalytique)*, s. 303-308; Papillault, *Des Instincts à la personnalité morale*, s. 308-310. "Türkiye'de Felsefe Neşriyatı": İsmail Hakkı, *Resim ve Terbiye*, s. 336-338; İsmail Hakkı, *Demokrasi ve San'at*, s. 338-340; Cemil Sena, *Estetik*, s. 340-341; Mustafa Namık, *Aristo*, s. 341-342; Hasan Âli, *Goethe*, s. 343-344; Mehmet Emin, *Sokrat*, s. 344-345; Cemil Sena, *Mufassal Rûhiyât Usûller*, s. 346-347; Tahir Harimi, *Medeniyet Tarihinde Kütüphaneler*, s. 347-348; Mehmet Şerefeddin, *İlahiyat*, s. 348-350; Kerschensteiner, *Mürebbinin Ruhu*, s. 350-351; Menemenlizâde Ethem, *Rus Eski Rejimi ve Bolşevik İnkılâbı*, s. 351-353; İsmail Hakkı, *Terbiye*, s. 353; Jean Jacques Rousseau, *Terbiye Felsefesi*, s. 353-354]
106. "Orta Çağ", *Galatasaray*, sy. 16, 1932. [*İnsanî Vatanperverlik* (1933) kitabına alınmıştır. s. 131-133]
107. "Tenkit: Ben ve Ötesi", *Akademi*, sy. 14, 20 Mart 1932.
108. "Musahabe: Bedbinlik", *Galatasaray*, Sene: 3, sy. 21, 25 Şubat 1933, s. 1.
109. "Kitap Tahlilleri", *Galatasaray*, Sene: 3, sy. 21, 25 Şubat 1933, s. 7-8, 25-26. [Raif Necdet, *XX. Asır*", *Galatasaray*, s. 7-8; Jean Giraudoux, *La France Sentimentale*", s. 25; Sinclair Lewis: *Büyük Cadde*, s. 25-26]
110. "Kitap Tahlilleri", *Galatasaray*, Sene: 3, sy. 22, 25 Mart 1933, s. 23-26. [H. Z. Ülken, *Türk Tefekkürü Tarihi*, s. 23; Raif Necdet, *Semavî İhtiras*", s. 23; Şükûfe Nihal, *Su*, s. 23-24; "Faruk Nafiz: Özyurt", s. 25; André Gide, *Léon Pierre-Quint*, s. 26; François Mauriac, *Frontenac'ın Esrarı*, s. 26; Jacques de Lacretelle, *Les Fiançailles*, s. 26]
111. "Telifçiliğin Tenakuzları IV", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 24, Mart 1933, s. 3-14.
112. "Türk Ahlakçıları", *Galatasaray*, Sene: 3, sy. 22, 25 Mart 1933, s. 2-3.
113. "Muasır Fransız Romanına Umumi Bir Nazar", *Galatasaray*, Sene: 3, sy. 22, 25 Mart 1933, s. 17-18.
114. "Telifçiliğin Tenakuzları V", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 25, Nisan 1933, s. 3-15.
115. "Ahmet Haşim'in Şahsiyeti", *Mülkiye Mektebi Mecmuası*, sy. 27, Haziran 1933, s. 7-10.
116. "Felsefe ve İlim", *Ülkü*, c. III, sy. 17, Temmuz 1934, s. 328-331.
117. "Usûl Hakkında Diyalog", *Ülkü*, c. III, sy. 18, Ağustos 1934, s. 419-421.

118. "Felsefe ve İçtimaiyata Ait Kitap Bibliyografaları", *İş ve Düşünce*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1934.
119. Haluk Nihat Pepeyi, "Ön Söz", *Türk Destanına Giriş*, Ülkü Kitabevi, İstanbul, 1934. [Ön Söz] [Kitabın kapağında da "Hilmi Ziya Beyin Bir Başlangıç ve Tetkiki Vardır" yazmaktadır.]
120. Haluk Nihat Pepeyi, "Millî Destanlar Hakkında Düşünceler", *Türk Destanına Giriş*, Ülkü Kitabevi, İstanbul, 1934, s. 10-20. [Esere ek]
121. "Çekoslovak Tefekkürüne Bir Bakış I", *Ülkü*, c. IV, sy. 24, Şubat 1935, s. 408-413.
122. "George Simmel ve Felsefesi I", *Varlık*, c. III, sy. 59, Ankara, 15 Kânûn-ı Evvel 1935, s. 169-170.
123. "Felsefe ve Ulusal Tefekkür", *Ülkü*, c. IV, sy. 23, Kânûn-ı Sâni 1935, s. 338-342.
124. "Türkiye'de Tanzimat'tan Sonraki Mantık Hareketleri", *Edebiyat*, sy. 3, İstanbul, 1935, s. 37-52.
125. "Ön Söz", *Felsefe Yıllığı*, Yıl: 1934-1935, c. II, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1935.
126. "Bugünkü Fizikte Mevceler ve Cisimcikler", *Felsefe Yıllığı*, Yıl: 1934-1935, c. II, Bozkurt Matbaası, İstanbul, s. 221-231. [Louis de Broglie'den tercüme]
127. "Muasır Fizikte Determinizm ve İlliyet", *Felsefe Yıllığı*, Yıl: 1934-1935, c. II, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1935, s. 232-245. [Louis de Broglie'den tercüme]
128. "Fransa'da Yeni Bazı Felsefe Neşriyatı", *Felsefe Yıllığı*, c. II, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1935, s. 322-356. [Ruyer, *Esquisse d'une philosophie de la structure*, 322-326; Maurice Blondel, *Le problème de la philosophie catholique*, s. 327-329; Hans Reichenbach, *Introduction de la philosophie scientifique*, s. 330-331; Dupréel, *Traité de Morale*, s. 332-335; Philip Frank, *Théorie de la connaissance et physique moderne*, s. 336-342; Moritz Schlick, *Les Énoncés scientifiques et la réalité du monde extérieur*, s. 343-346; Suud Kemalettin, *San'at Felsefesi*, s. 354-356]
129. "Zaman Mefhumunun Tekâmülü I", *Kültür Haftası*, sy. 6, 12 Şubat 1936, s. 106-107.
130. "Zaman Mefhumunun Tekâmülü II", *Kültür Haftası*, sy. 7, 26 Şubat 1936, s. 136-137.
131. "Çek Tefekkürüne Bir Bakış II", *Ülkü*, c. V, sy. 25, Mart 1936, s. 8-14.
132. "Artist ve Filozof Tipleri", *Kültür Haftası*, sy. 9, 11 Mart 1936, s. 165-172.
133. "Muasır Alman İçtimaiyatı", *Ülkü*, c. VII, sy. 41, Temmuz 1936, s. 362-366.

134. "Emile Meyerson", *Yeni Türk*, c. IV, sy. 37, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1936, s. 20-26.
135. "Edebiyat Tarihi Dersleri", *Yeni Türk*, c. IV, sy. 40, İstanbul, 1936, s. 211-213.
136. "George Simmel ve Felsefesi II", *Varlık*, c. III, sy. 60, Ankara, Kânûn-ı Sâni 1936, s. 186-187.
137. "Mukayeseli Felsefe", *Yücel*, c. III, sy. 13, 1936, s. 3-4.
138. "San'atta Süreklilik", *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, c. I, sy. 2, İstanbul, 15 Mayıs 1936, s. 39-41.
139. "Sinâi, İnkılâp ve Felsefe", *Yücel*, c. III, sy. 14, 1936, s. 50-51.
140. "İbn Sînâ'nın Latinceye Tercümeleleri", *Büyük Türk Filozof ve Tıp Ustadı İbni Sînâ Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, TTK Yayınları, Ankara, 1937, s. 1-11.
141. "İbn Sînâ'nın Ruhiyatı", *Büyük Türk Filozof ve Tıp Ustadı İbni Sînâ Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, TTK Yayınları, Ankara, 1937, s. 12-37.
142. "İbn Sînâ'nın Tabiiyatı", *Büyük Türk Filozof ve Tıp Ustadı İbni Sînâ Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, TTK Yayınları, Ankara, 1937, s. 38-41.
143. "Tarihte Hürriyet ve Determinizm", *Her Ay*, Yıl: 1, sy. 1, 20 Mart-20 Nisan 1937, s. 45-59.
144. "Tekâmül Meselesi ve Cemiyet", *Her Ay*, Yıl: 1, sy. 2, 20 Nisan-20 Mayıs 1937, s. 41-58.
145. "Descartes", *Her Ay*, Yıl: 1, sy. 3, 20 Mayıs-20 Haziran 1937, s. 74-77.
146. "Tabiatta İnkılâp ve Cemiyet", *Her Ay*, Yıl: 1, sy. 3, 20 Mayıs-20 Haziran 1937, s. 82-90.
147. "İlmin Terakkisinde Türklerin Rolü", *Yücel Mecmuası*, c. V, sy. 28, İstanbul, Haziran 1937, s. 138-141.
148. "Tarih Felsefesi ve İçtimaiyat I", *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, c. III, sy. 13, İstanbul, 1937, s. 1-6.
149. "Tarih Felsefesi ve İçtimaiyat II", *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, c. III, sy. 15, İstanbul, 1937, s. 66-69.
150. "İbn Sînâ: Büyük Türk Filozof ve Hekimi", *L'illustration de Turquie*, sy. 63, İstanbul, 1937, s. 10-12.
151. "Konya'da Anadolu Selçukîleri Döneminde İlim ve Felsefe", *Konya Halkevi Dergisi*, sy. 8, Konya, 1937. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 464-474]
152. "Tanzimat'a Karşı", *İnsan*, c. I, sy. 1, 15 Nisan 1938, s. 7-14. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 23-32]
153. "Fert ve Cemiyet", *İnsan*, c. I, sy. 1, 15 Nisan 1938, s. 57-65.

154. "Mekteplerde Disiplin ve Ceza Meselesi", *İnsan*, c. I, sy. 1, İstanbul, 15 Nisan 1938, s. 71-75.
155. "Yeni Felsefe Tercümelere", *İnsan*, c. I, sy. 1, İstanbul, 15 Nisan 1938, s. 75-76.
156. "Yeni Edebiyat Tercümelere", *İnsan*, c. I, sy. 1, İstanbul, 15 Nisan 1938, s. 77-78.
157. "Felsefi Bibliyografya", *İnsan*, c. I, sy. 1, İstanbul, 15 Nisan 1938, s. 79-80.
158. "Türkiye'de İdealizm Temayülü", *İnsan*, c. II, sy. 12, İstanbul, 8 Mayıs 1938, s. 929-938.
159. "Medeniyetin Yürüyüşü", *İnsan*, c. I, sy. 2, 15 Mayıs 1938, s. 84-91. [*İnsanî Vatanserverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 289-299]
160. "İçtimaî Determinizm", *İnsan*, c. I, sy. 2, 15 Mayıs 1938, s. 165-173.
161. "İsmail Hakkı Baltacıoğlu: İçtimaî Mektep", *İnsan*, sy. 2, 15 Mayıs 1938, s. 176-177. [Kitap tanıtımı]
162. "Hangi Garp?", *İnsan*, c. I, sy. 3, İstanbul, 15 Haziran 1938, s. 185-186.
163. "Yunan Mucizesi", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 187-188.
164. "Türk Mimarisi ve Yeni Teşebbüsler", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 265-267.
165. "İmparatorluk ve Fikrî Âlem I: İmparatorluğun Tekâmülü", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 241-259. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 119-134]
166. "Japonya ve Çin: İçtimaî Teşekkül Problemi", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 260-264. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 47-53]
167. "Tarih Kurultayı", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 264-265.
168. "Hayat ve Kitaplar", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 270-271. [Bu makale daha önce *Galatasaray* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Hayat ve Kitaplar", *Galatasaray*, sy. 19, 24 Kânûn-ı Evvel 1932, s. 14-15]
169. "Yeni ve Eski Mecmualar", *İnsan*, c. I, sy. 3, 15 Haziran 1938, s. 272-274.
170. "İllyet Meselesi ve Diyalektik I", *Çığır*, c. VI, sy. 66, Ankara, Haziran 1938, s. 82-83.
171. "İllyet Meselesi ve Diyalektik II", *Çığır*, c. VI, sy. 67; Ankara, Temmuz 1938, s. 99-100.
172. "Ziya Gökalp'in Tenkidi", *Çığır*, c. VII, sy. 81, Temmuz 1938, s. 141-142.
173. "Fikir An'anesi", *İnsan*, c. I, sy. 4, 15 Temmuz 1938, s. 281-284.
174. "İmparatorluk ve Fikrî Âlemi II: İmparatorluğun Alt Bünyesi", *İnsan*, c. I, sy. 4, 15 Temmuz 1938, s. 349-368.

175. "İlliyyet Meselesi ve Diyalektik III", *Çığır*, c. VI, sy. 68, Ankara, Ağustos 1938, s. 114-116.
176. "İmparatorluk ve Fikrî Âlemi III: İmparatorlukların Üst Bünyesi", *İnsan*, c. I, sy. 5, Teşrin-i Evvel 1938, s. 441-456.
177. "Memleketi Tanımak", *İnsan*, c. I, sy. 5, Teşrin-i Evvel 1938, s. 377- 379. [*Millet ve Tarih Şuurı* (1948) kitabına alınmıştır. s. 33-39]
178. "Anket, Monografi ve Memleket", *İnsan*, c. I, sy. 6, Teşrin-i Sâni 1938, s. 521-528.
179. "Mecmualar", *İnsan*, c. I, sy. 6, İstanbul, Kânûn-ı Evvel 1938, s. 536. [Dergi tanıtımı]
180. "İçtimaî Hadise Nedir?", *İnsan*, c. I, sy. 7, Kânûn-ı Evvel 1938, s. 396-401.
181. "Kitap Tahlilleri", *İnsan*, c. I, sy. 7, Kânûn-ı Evvel 1938, s. 403-408. [İ. H. Baltacıoğlu, *Felsefe Kitabı*, s. 403-404; Alfred Weber, *Felsefe Tarihi*, s. 406-408]
182. Felsefî ve İçtimaî Konferanslar", *İnsan*, c. I, sy. 7, Kânûn-ı Evvel 1938, s. 405-406.
183. "İlim Bitaraf mıdır?", *İnsan*, c. I, sy. 6, İstanbul, 1938, s. 458-462.
184. "Konya Anadolu Selçukîleri Devrinde İlim ve Felsefe", *L'illustration de Turquie*, 67, sy. 1, İstanbul, 1938, s. 25-27. [Bu makale daha önce *Konya Dergisi*'nde yayınlanmıştır. Bkz. "Konya'da Anadolu Selçukluları Devrinde İlim ve Felsefe", *Konya Dergisi*, sy. 8, Konya, 1937]
185. "Maksim Gorki: *Aşk Rüyası*", çev. Hasan Ali Ediz, *İnsan*, c. II, sy. 8, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1939, s. 686-688. [Kitap tanıtımı]
186. "Halide Edip Adıvar: *Sinekli Bakka*", *İnsan*, c. II, sy. 11, İstanbul, 8 Nisan 1939, s. 925. [Kitap tanıtımı]
187. "Kitap Tahlilleri", *İnsan*, c. II, sy. 12, 8 Mayıs 1939, s. 1004-1009. [Ziya Somar, *Bergson'a Dair Yeni Bir Kitap*, s. 1004-1007; Mehmet Ali Aynî, "*Türk Ahlakçıları*", s. 1008-1009]
188. "Fr. Rauh: *Ahlak Tecrübesi*", çev. Ziyaeddin Fahri, *İş ve Düşünce*, c. IV, sy. 13, İstanbul, 1938, s. 10-12. [Kitap tanıtımı]
189. Haluk Nihat Pepeyi, "Prof. Hilmi Ziya Ülken'in Yazısı: *Mütareke*", *Mütareke: Destan*, Becid Matbaası, 1938, s. 56-48. [Takdim]
190. "Tecrübi İçtimaiyat", *İş ve Düşünce*, c. IV, sy. 15-16, İstanbul, 1938, s. 72-75.
191. "Tanzimat ve Hümanizma", *İnsan*, c. II, sy. 9, 1 Şubat 1939, s. 689-694. [*Millet ve Tarih Şuurı* (1948) kitabına alınmıştır. s. 41-46]
192. "Osmanlı Saltanatında Toprak Sistemi", *İnsan*, c. II, sy. 9, İstanbul, 1 Şubat 1939, s. 742-756.

193. "İş Hakkında", *İnsan*, c. II, sy. 10, İstanbul, 1 Mart 1939, s. 823-831.
194. "Meşrutiyetin Tereddüt Devri", *İnsan*, c. II, sy. 10, 1 Mart 1939, s. 769- 778.
195. "Le Corbusier'ye Göre İstanbul", *İnsan*, c. II, sy. 10, 1 Mart 1939, s. 845-846.
196. "Türkiye'de Pozitivizm Temayülü", *İnsan*, c. II, sy. 11, İstanbul, 8 Nisan 1939, s. 849-853.
197. "Totemizm Etrafında Münakaşalar", *İnsan*, c. II, sy. 11, 8 Nisan 1939, s. 905-917.
198. "Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış", *İnsan*, c. II, sy. 11, 8 Nisan 1939, s. 920-922.
199. "Durkheim", *Yeni Adam Mecmuası*, sy. 225, İstanbul, 20 Nisan 1939, s. 6.
200. "İnsan", *İnsan*, c. II, sy. 12, 8 Mayıs 1939, s. 987-992.
201. "İş'e Dair", *İnsan*, c. II, sy. 12, 8 Mayıs 1939, s. 997-1002.
202. "İdeolog Namık Kemal", *İnsan*, c. II, sy. 8, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1939, s. 609-616.
203. "İçtimaî Teşekkülün Temeli: İş", *İnsan*, c. II, sy. 8, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1939, s. 671-676.
204. "Namık Kemal ve *İbret Gazetesi*", *İnsan*, c. II, sy. 8, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1939, s. 685-686.
205. "Yeni Edebiyat ve Ahmet Haşim'e Dair", *Aramak, Güzeli, İyiyi, Gerçeği*, c. I, sy. 3, İzmir, 1939. s. 2-3.
206. "Ziya Gökalp: Hepimiz İçin Hareket Noktası", *İş ve Düşünce*, c. III, sy. 19, İstanbul, 1939, s. 156-157.
207. "Dr. Ch. Blondel'in Ölümü", *İş ve Düşünce*, c. V, sy. 18, İstanbul, 1939, s. 112-113.
208. "İslam Felsefesinde Akıl ve İman Meselesi", *Felsefe Semineri Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1939, s. 56-72.
209. "Mehmet İzzet et Quelques Réflexions Critiques", *İş ve Düşünce*, c. VI, sy. 23-24, İstanbul, 1940, s. 145-149.
210. "Kuantum Fiziği ve Felsefî Neticeleri", *İş ve Düşünce*, c. VI, sy. 23-24, İstanbul, 1940, s. 170. [Kitap tanıtımı]
211. "Tanzimat'tan Sonra Fikir Hareketleri", *Tanzimat I: Yüzcüncü Yıldönümü Münasebetiyle*, Maârif Vekâleti Matbaası, İstanbul, 1940, s. 757-775.
212. Tahir Harimî Balcıoğlu, "Ön Söz", *Türk Tarihinde Mezhep Cereyanları*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1940. [Ön Söz]
213. "Yeni Klasik", *İnsan*, c. III, sy. 13, 1 Nisan 1941, s. 1-2.
214. "San'at ve Cemiyet", *İnsan*, c. III, sy. 13, İstanbul, 1 Nisan 1941, s. 26- 29.
215. "Düşünmenin Zorluğu", *İnsan*, c. III, sy. 14, 1 Mayıs 1941, s. 1-2.

216. "Orijinallik ve Garabet", *İnsan*, c. III, sy. 14, 1 Mayıs 1941, s. 20-21.
217. "Deliliğin Ögünmesi I", *İnsan*, c. III, sy. 14, 1 Mayıs 1941, s. 29-31.
218. "İnsan Sevgisi", *İnsan*, c. III, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 1-3.
219. "Üç Dünya Görüşü", *İnsan*, c. III, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 14-17.
220. "Deliliğin Ögünmesi II", *İnsan*, c. III, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 29-34.
221. "Hüseyin Avni: *Reaya ve Köylü*", *İnsan*, c. III, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 45-46. [Kitap tanıtımı]
222. "Servet Berkin Fikrî İnkişafı", *İnsan*, c. III, sy. 18-19, İstanbul, 24 Nisan 1941, s. 1-4.
223. "Deliliğin Ögünmesi III: Erasmus'tan", *İnsan*, Yıl: 2, c. III, sy. 18-19, Teşrin-i Evvel 1941, s. 40-44.
224. "Abdülhak Şinasi Hisar: *Fehim Bey ve Biz*", *İnsan*, c. III, sy. 18-19, İstanbul, Teşrin-i Evvel 1941, s. 45-47. [Kitap tanıtımı]
225. "Dört Şehir ve Sis", *İstanbul Halkevi Mecmuası*, Tan Matbaası, İstanbul, 1941.
226. "İktisadi Devletçilik", *Ülkü*, c. II, sy. 20, 16 Temmuz 1942. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 101-103]
227. "Eski Maârif, Yeni Maârif", *Ülkü*, c. II, sy. 22, 16 Ağustos 1942, s. 2-3.
228. "Halk ve Aydınlar", *Ülkü*, c. II, sy. 23, 1 Eylül 1942, s. 6-7. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 105-108]
229. "Kültür ve İş", *Ülkü*, III, sy. 29, Kânûn-ı Evvel 1942, s. 2-3.
230. "Yüklü Program Davası", *Ülkü*, c. III, sy. 30, 16 Kânûn-ı Evvel 1942, s. 2-3.
231. "Sosyolojinin Mevzuu ve Usulü", *Sosyoloji Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1942, s. 3-14.
232. "Cezaevleri ve İstanbul Cezaevine Dair Bir Araştırma", *Sosyoloji Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1942, s. 299-320.
233. "İslam Feodalizmi", *Sosyoloji Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1942, s. 250-270. [A. N. Poliak'dan tercüme]
234. "İçtimai Araştırmalar", *Sosyoloji Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1942, s. 271-320. [Anket örnekleri, köy ve kasaba monografileri]
235. "Kitap Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1942, s. 321-350. [Prof. Dr. Gerhard Kessler, *İçtimaiyata Başlangıç*, s. 321-322; Niyazi Berkes, *Ankara Köyleri*, s. 322-324; N.S.B. Gras, *Ekonomik Sosyolojiye Giriş*, s. 324-325; Selahattin Demirkan, *Köy Nasıl Tetkik Edilmelidir?*, s. 326; P. N. Boratav, *Halk Edebiyatı*, s. 326-327; Osman Bayatlı, *Bergama'da Efsaneler, Adetler*, s. 327-328; A. H. Başer, *İktisadi Devletçilik*, s. 328-345; Hüseyin Avni, *Reaya ve Köylü*, s. 347-348; Hüseyin Avni, *1908'de Ecnebi Sermayesine*

- Karşı Kalkışmalar*, s. 346-347; Hüseyin Avni, *Yarım Müstemleke Oluş Tarihi*, s. 347-348; *İş: Felsefe, Ahlak ve İctimaiyat Mecmuası*, s. 349-350]
236. "Muktedir Olmak", *Savaş*, sy. 36, İstanbul, 1942, s. 4.
237. "Hukuk ve Cemiyet", *İş ve Düşünce*, c. VIII, sy. 30-31, İstanbul, 1942, s. 162-164.
238. "Edremit Bölgesi", *Memleket Tetkikleri Konferansı*, İstanbul Eminönü Halkevi Dil ve Edebiyat Şubesi Neşriyatı, Rıza Koşkun Matbaası, İstanbul, 1943.
239. "Bilecik Bölgesi", *Memleket Tetkikleri Konferansı*, İstanbul Eminönü Halkevi Dil ve Edebiyat Şubesi Neşriyatı, Rıza Koşkun Matbaası, İstanbul, 1943.
240. "Feylozof ve Filolog", *Ülkü*, c. III, sy. 33, 1 Şubat 1943, s. 5-6.
241. "İnsan İdeali", *İnsan*, c. III, sy. 20, İstanbul, 1 Şubat 1943, s. 1-2.
242. "Mecmualar ve Fikir Hayatımız", *Değirmen-Aylık Fikir, San'at ve Ahlak Dergisi*, sy. 5, İstanbul, Şubat 1943, s. 136-138.
243. "İlme ve 'İlmi Hâle' Dair", *İnsan*, c. III, sy. 21, Mart 1943, s. 1-3.
244. "Ahlak Terbiyesi", *Ülkü*, c. III, sy. 31, İstanbul, 1 Mart 1943, s. 5-6.
245. "Çocuk Ruhunun Teşekkülü", *İş ve Düşünce*, c. IX, sy. 34, İstanbul, Nisan 1943, s. 79-83.
246. "Destan ve İnsan I", *İnsan*, c. III, sy. 22, Nisan 1943, s. 3-7.
247. "Destan ve İnsan II", *İnsan*, c. III, sy. 23, Mayıs 1943, s. 3-6.
248. "F. Gladkov", *İnsan*, c. III, sy. 23, Mayıs 1943, s. 16.
249. "Yeni Bilgi Teorisinde Kanun Fikri", *Adımlar*, Yıl: 1, sy. 2, Ankara, Haziran 1943, s. 53-57.
250. "Destan ve İnsan III", *İnsan*, c. III, sy. 24-25, Ağustos 1943, s. 3-6.
251. "Garpte ve Şarkta Tasvir", *İnsan*, c. III, sy. 24-25, Ağustos 1943, s. 18-21. [André Malraux'tan tercüme]
252. "San'atın Psikolojisi", *İnsan*, c. III, sy. 24-25, Ağustos 1943, s. 22-26. [André Malraux'tan tercüme]
253. "Kumar, Piyango, Faiz", *Büyük Doğu*, sy. 2, İstanbul, 24 Eylül 1943, s. 3.
254. "İlim Karşısında Tarih I", *Adımlar*, Yıl: 1, sy. 5, Ankara, Eylül 1943, s. 149-155.
255. "İlim Karşısında Tarih II", *Adımlar*, Yıl: 1, sy. 6, Ankara, Teşrin-i Evvel 1943, s. 182-185.
256. "Felsefî Mektup I", *Adımlar*, Yıl: 1, sy. 7, Ankara, Teşrin-i Sâni 1943, s. 215-217.
257. "Felsefî Mektup II", *Adımlar*, Yıl: 1, sy. 7, Ankara, Teşrin-i Sâni 1943, s. 241. [Muzaffer Şerif'e yazılmıştır.]
258. "Şair ve Kahraman", *Ülkü*, c. III, sy. 31, Kânûn-ı Sâni 1943, s. 2-3.

259. "İçtimai Üst Yapı Olarak Hukuk Tetkiklerine Giriş", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 2, İstanbul, 1943, s. 22-66.
260. "Hukuk Sosyolojisinin Unsurları: Gurvitch'e Dair Birkaç Söz", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 2, İstanbul, 1943, s. 105-106.
261. "Hukuk Sosyolojisinin Objesi ve Problemleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 2, İstanbul, 1943, s. 107-170. [Goerges Gurvitch'ten tercüme]
262. "Yeni Felsefe Cemiyeti ve Türkiye'de Felsefe Cemiyeti'nin Tarihçesi", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 2, İstanbul, 1943, s. 358-403.
263. "Dergiler ve Kitaplar", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 2, İstanbul, 1943, s. 404-409. [*Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi*, s. 404-409; Emile Durkheim, *İçtimaiyat Usulünün Kaideleri*, s. 409-416]
264. "Kültür Birliği", *Büyük Doğu*, sy. 6, İstanbul, 1943, s. 6. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 9-12]
265. "Prof. Mustafa Şekip Tunç ve Türk Tefekkürü Tarihine Yardımcı Çalışmalar", *İş ve Düşünce*, c. IX, sy. 33, İstanbul, 1943, s. 1-5. [Bu makale daha sonra, "Artist Mustafa Şekip", *Prof. Mustafa Şekip Tunç Jübilesi*, MEB Yayınları, İstanbul, 1944 adlı kitap içerisinde yayınlanmıştır.]
266. "İş, Felsefe, Ahlak ve İçtimaiyat", *İnsan*, c. IX, sy. 33, İstanbul, 1943.
267. "Yazmağa ve Konuşmağa Dair I", *İşte Sanat Edebiyat*, sy. 1, İstanbul, 1944, s. 2-3.
268. "Yazmak ve Konuşmak II", *İşte Sanat Edebiyat*, sy. 2, İstanbul, 1944, s. 3-4.
269. Sigmund Freud, "Ön Söz", *Hayatım ve Psikanaliz*, çev. Selmin Evrim, İnsel Kitabevi, İstanbul, 1944, s. 14-26. [Ön Söz]
270. "Şark-İslam Medeniyetinde Yunan Eserleri", *Tercüme*, c. VI, sy. 31-32, Ankara, 19 Temmuz 1945, s. 161-171.
271. "Mefhum Buhranı", *Ankara Dergisi*, Yıl: 1, sy. 2, Ankara, 1945. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 3-7]
272. İktisadi Sosyoloji Üzerine Notlar", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 3, İstanbul, 1945, s. 3-103.
273. "Rosa Luxemburg'a Göre Sermaye Birikimi", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 3, İstanbul, 1945, s. 223-253. [Lucien Laurat'tan tercüme]
274. "Bizde Türkçülüğü Geciktiren Sebepler-Doğuş-Büyüyüş: Mücerret ve Müşahhas", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 53, İstanbul, 1 Şubat 1946, s. 2-3. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 135-141]
275. "Tanzimat Devrinde Türkçülük", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 54, 15 Şubat 1946, s. 2-3. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 143-148]

276. "Türkiye Dışında Türkçülük, Realist ve İlmî Türkçülük", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 55, 1 Mart 1946, s. 6-7. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 149-153]
277. "Hayalî, Siyasî ve Hakiki Türkçülük", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 56, 15 Mart 1946, s. 2-3. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 155-160]
278. "Türkçülük Anlayışımız", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 56, 15 Mart 1946, s. 3.
279. "Bizim Terbiyemiz", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 3, Mart 1946, s. 155-159. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 183-188]
280. "Yeni Sosyoloji Temayülleri", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 3 Nisan 1946, s. 217-224.
281. "Dante ve Miraç: *Divinia Comedia*'nın İslam Kaynakları", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 58, 15 Nisan 1946, s. 4-6.
282. "Descartes ve Skolastik", *İstanbul Mecmuası*, c. V, sy. 59, 1 Mayıs 1946, s. 6-8.
283. "San'ata Dair Düşünceler: Şiir ve Poem", *Akademi, Fikir Hareketleri*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1 Mayıs 1946, s. 8-9.
284. "Biz Cemiyete Ne Borçluyuz? Bir Ömür mü? Bir Jest mi?", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 60, 15 Mayıs 1946, s. 3-4.
285. "Millet ve Yurt", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 5, Mayıs 1946, s. 286-292. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 189-196]
286. "Vicdan İçin Ölçü Nedir?", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 61, 1 Haziran 1946, s. 3-4.
287. "Hristiyanlık ve Puta Tapan Dinler", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 62, 15 Haziran 1946, s. 2-4. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 301-308]
288. "İslamiyet'te Eski Dinlerin İzleri", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 63, 1 Temmuz 1946, s. 4-5.
289. "Demokratik Cemiyetlerde İleri ve Geri", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 64, İstanbul, 15 Temmuz 1946, s. 3-5. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 89-95]
290. "Sürrealizm", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 7, Temmuz 1946, s. 14-26.
291. "Fransız İhtilali ve Eski Rejim", *İstanbul Mecmuası*, c. VI, sy. 65, 1 Ağustos 1946, s. 3-5.
292. "Existentialisme'in Kökleri I", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 66, 15 Ağustos 1946, s. 2-4.
293. "Sartre ve Existentialisme", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 68, 15 Eylül 1946, s. 2-4.

294. "Existentialisme'in Kökleri II", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 67, 1 Eylül 1946, s. 3-4.
295. "Hürlük ve Mesullük Üzerine Notlar", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 69, 1 Ekim 1946, s. 2-4. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) ve *İnsanî Vatanseverlik* (1998) kitaplarına alınmıştır. s. 77-82; 301-306]
296. "Şark ve Garp", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 70-71, İstanbul, 1 Kasım 1946, s. 2-4. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) ve *İnsanî Vatanseverlik* (1998) kitaplarına alınmıştır. s. 13-18; 307-312]
297. "Yeni Türk Resmi ve Resim Sergileri", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 72-73, 1 Aralık 1946, s. 3-4.
298. "Medeniyette İlerleme ve Gerileme", *İstanbul Mecmuası*, c. VII, sy. 74-75, 31 Aralık 1946, s. 2-4.
299. "Tasavvuf Psikolojisi", *Üniversite Konferansları 1944-1945*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1946, s. 194-206. [Üniversite Serbest Konferansları çerçevesinde 1938'de verilen konferansın metninin ayrı basımıdır.]
300. "Hukukta Apriori Telakkisi ve Pozitif Hukuk", *İleri Hukuk*, c. I, sy. 7, İstanbul, 1946, s. 4-8. [James Goldschidt'ten tercüme]
301. "Millî Sağlık Planı ve Planlaştırma", *İstanbul Mecmuası*, Yıl: IV, c. I-II, sy. 1, Ocak 1947, s. 10-15.
302. "Ön Söz", *Felsefe Tercümelei*, c. I, sy. 1, İstanbul, Ocak 1947, s. 1-5.
303. "Millet Nedir, Ne Değildir?", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 2, Şubat 1947, s. 83-93. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 169-181]
304. "Büyük Hareket Adamları: İmâm-ı Âzam Ebû Hânîfe", *Hareket*, sy. 4, Haziran 1947, s. 8.
305. "Tarih Şuuru ve Vatan", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 6, Haziran 1947, s. 343-354. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 197-211]
306. "İznik: Bir Göl Başında Görülen Tarih", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 8, Ağustos 1947, s. 80-89. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 243-254]
307. "Bir Tarih Felsefesi Mümkün müdür? I", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 9, Eylül 1947, s. 126-135. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 213-242]
308. "Bir Tarih Felsefesi Mümkün müdür? II", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 10, Ekim 1947, s. 199-213. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 213-242]
309. "Faşist Olmayan Bir İtalyan Felsefecisi: Croce", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 11, Kasım 1947, s. 254-267.

310. "Bergson'un Ahlak ve Din Felsefesi", *İstanbul Mecmuası*, c. I-II, sy. 12, Aralık 1947, s. 298-304.
311. "Takdire Uğramış Olan Muhtıraların Kısaltılmışı", *Felsefe Tercümeleri*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1947, s. 80-97. [Maine de Birand'dan tercüme]
312. Türk Felsefe Dilinin Gelişmesi", *Felsefe Tercümeleri*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1947, s. 135-143.
313. "Mekteplerimizde Ceza ve Disiplin Meselesi", *Bilgi*, c. I, sy. 4, İstanbul, 1947.
314. "İnsani İlimler Mümkün müdür?", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 1-51.
315. "Sosyolojinin Dalları", *Sosyoloji Dergisi*, c. II; sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 134-145.
316. "Amsterdam'daki Milletlerarası Onuncu Felsefe Kongresi", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 259-268.
317. "Les Sciences Humaines sont-elles possibles?", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 359-414.
318. "Les Branches de la Sociologie", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 462-476.
319. "Croniques", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 477-481. [Amsterdam 10. Uluslararası Felsefe Kongresinin seçilmiş bildirileri]
320. "Comptes Rendues", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 482-501 ve 506-552.
321. "Kitap Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 4-5, İstanbul, 1947, s. 289-357. [Macit Gökberk, *Kant ile Herder'in Tarih Anlayışları*, s. 289; Pitirim A. Sorokin, *Yüzyılımızın Sosyoloji Nazariyeleri*, s. 289-290; Nurettin Topçu, *Toplumbilim*, s. 290-291; Ali Fuat Gedik, *Hukuk ve Sosyologlar*, s. 291-292; E. Durkheim, *Ahlak ve Hukuk Kaideleri Hakkında Dersler*, s. 292-293; *Sosyal Hukuk ve İktisat Mecmuası*, s. 293-294; *İktisadî Yürüyüş*, s. 294; Tahir Taner, *Kriminolojik İstatistik*, s. 294-295; Celaleddin İzmirli, *İhvân-ı Safâ Felsefesi ve İslam'da Tekâmül Nazariyesi*, s. 295; Takiyettin Mengüçoğlu, *Kant ve Scheler'de İnsan Telakkisi*, s. 296-297; Nurettin Ş. Kösemihal, *Sosyal Doktrinler Tarihi*, s. 297; Hazım Berge, *Sosyoloji*, s. 297; G. Gurvitch, *la Sociologie de XXème Siècle En deux volumes*, s. 298-299; H. Z. Ülken, *Ahlak*, s. 299-300; H. Z. Ülken, *Sosyolojiye Giriş*, s. 300-301; H. Z. Ülken, *Millet ve Tarih Şuuru*, s. 301-302; H. Z. Ülken, *İslam Medeniyetinde Tercüme ve Tesirler*, s. 302-303; H. Z. Ülken, *İslam San'atı*, s. 303; M. Halbwachs, *İçtimai Morfoloji*, s. 303-304; *İçtimai Sosyoloji Konferansları*, s. 134-145; Eugéné Dupréel, *Sociologie Générale*, s. 223-228; M. Kaplan, *Namık Kemal Hayatı ve Eserleri*, s. 305; M. Kaplan, *Tevfik Fikret ve Şiiri*, 305-306; G. Murphy, *Personality, A Biosocial Approach to Origins and*

- Structure*, s. 306-307; Pitirim A. Sorokin, *Society, Culture and Personality, Their Structure and Dynamics; A System of General Sociology*, s. 307-308; V. McLennan Thompson, *Labor Problems in Southeast Asia*, s. 308-309; W. Whitman, *The Pueblo Indians of San Ildefonso*, s. 309; Hadley Co-untry, *Understanding Man's Social Behavior*, s. 310; W. F. Ogburn, M. F. Nimkoff, *A Handbook of Sociology*, s. 310-313; E. R. Groves, H. E. Moore, *Introduction to Sociology*, s. 313-318; Muzaffer Şerif, *An Outline of Social Psychology*, s. 318-321; *Cahiers Internationaux de Sociologie. Editions du Seuil*, s. 322; *Archives de Philosophie du Droit et de Sociologie Juridique*, s. 323; J. Haesaerts, *Essai de Sociologie*, s. 328-332; Gaston Bouthoul, *Traité de Sociologie*, s. 332-335; Victor Zoltowski, *Contribution à la Théorie Expérimentale de Connaissance*, s. 335-337; Léon Husson, *Les Transformations de la Responsabilité*, s. 337-340; Jean Stoetzel, *Théorie des Opinions*, s. 340-342; Jean Stoetzel, *L'étude Expérimentale des Opinions*, s. 342-344; R. Bonnardel, *L'adaptation de l'homme à son métier*, s. 344; Jean Cazeneuve, *La Psychologie du Prisonnier de Guerre*, s. 345; Jean-Philippe Robert, *Deux Humanités (Orient et Occident)*, s. 345-346; Jules Monnerot, *Les faits sociaux ne sont pas des choses*, s. 346-348; Ferdinand Tönnies, *Communauté et Société*, s. 348-351; J. Leif, *La Sociologie de Tönnies*, s. 351; Wilhelm Dilthey, *Introduction à l'étude des sciences humaines*, s. 351-353; Dilthey, *Le Monde de l'esprit*, s. 353-354; Léon Husson, *Eléments de Morale Sexuelle*, s. 354-356; Marcel Mauss, *Manuel d'ethnographie*, s. 356-357]
322. "Türk Destanına Doğru", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 12, İstanbul, Şubat 1948, s. 2-3.
323. "Gandi'nin Nutuklarından", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 13, İstanbul, Mart 1948, s. 10-12.
324. "Türk Milletinin Teşekkülü", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 18, İstanbul, Ağustos 1948, s. 1-16. [Bu makale, hem *Millet ve Tarih Şuuru* (2013) kitabına, s. 305-338; hem de *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 90-108]
325. "Laikliğin Tekâmülü", *İstanbul Mecmuası*, sy. 1-3, İstanbul, 1948, s. 15-20.
326. "Spinoza", *İstanbul Mecmuası*, sy. 1-3, İstanbul, 1948, s. 79-87. [Spinoza'dan tercüme]
327. "Surat Dili", *Muhit*, sy. 3, İstanbul, 1948, s. 8-9.
328. "Millet ve Destan", *Şadırvan*, c. I, sy. 1, 1 Nisan 1949, s. 6-7.
329. "Bir Fetih Destanına Başlangıç", *Şadırvan*, c. I, sy. 1, İstanbul, 8 Nisan 1949, s. 9-10. [Şiir]
330. "Wagner ve Alman Destanı", *Şadırvan*, c. I, sy. 2, İstanbul, 15 Nisan 1949, s. 6-7.

331. "Büyük San'atkârın Elinde Millî Efsane", *Şadırvan*, c. I, sy. 5, İstanbul, 29 Nisan 1949, s. 4-5.
332. "Hakiki Destan-Yapma Destan: Halk Değişini Yakalayabilmek", *Şadırvan*, c. I, sy. 8, İstanbul, 20 Mayıs 1949, s. 4-5.
333. "Millet", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 27, İstanbul, Mayıs 1949, s. 12-13.
334. "İşte Gerçek Destan", *Şadırvan*, c. I, sy. 10, İstanbul, 3 Haziran 1949, s. 4-5.
335. "Kültür ve Medeniyet", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 28, İstanbul, Haziran 1949, s. 2-3. [*İnsanî Vatanseverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 279-288]
336. "San'atta Moderne Giden Üç Merhale", *Şadırvan*, c. I, sy. 12, İstanbul, 17 Haziran 1949, s. 5.
337. "Ebu'l-Bereqât Bağdadî", *Felsefe Arkivi*, c. II, sy. 3, İstanbul, Haziran 1949, s. 119-127.
338. "Ernst von Aster ve Bilgi Teorisi", *Felsefe Arkivi*, c. II, sy. 3, İstanbul, Haziran 1949, s. 50-62.
339. "Özenti San'atı", *Şadırvan*, c. I, sy. 18, İstanbul, 29 Temmuz 1949, s. 4.
340. "İçtimaî Bünyemiz ve Öğretim Sistemi", *Bilgi*, c. III, sy. 29, 1 Eylül 1949, s. 6-9.
341. "Şehnâme", *Şadırvan*, c. I, sy. 24, İstanbul, 9 Eylül 1949, s. 2-3.
342. "Firdevsî (934-1020) ve Şark Rönesans'ı", *Şadırvan*, c. I, sy. 26, İstanbul, 23 Eylül 1949, s. 2.
343. "Filozof Mehmet İzzet", *Bilgi* [Ziya Gökalp Sayısı], c. III, sy. 31, İstanbul, 1 Kasım 1949, s. 2.
344. "Her Yaratış Bir Aşımın Çiçeğidir", *Şadırvan*, c. II, sy. 34, İstanbul, 18 Kasım 1949, s. 3.
345. "Deux aspects des êtres (Complementarite philosophie): Xe Congrès International de philosophie d'Amsterdam", *Felsefe Arkivi*, c. II, sy. 3, İstanbul, Haziran 1949, s. 110-118.
346. "Milletin İsteddiği İktisat", *Türkiye Endüstri Ticaret Mecmuası*, sy. 24 (5), İstanbul, 1949, s. 2-11.
347. "Anadolu Destanına Giriş", *Şadırvan*, 1949.
348. "Ziya Gökalp", *Bilgi*, c. III, sy. 31, 1949.
349. "Sociologie et Philosophie", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 6, İstanbul, Ekim 1950, s. 69-84.
350. "Karataş Köyü Monografisi", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 6, İstanbul, İstanbul, Ekim 1950, s. 85-103. [Nurettin Şazi Kösemihal ve Cahit Tanyol'la birlikte]

351. "La Sociologie Rurale en Turquie", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 6, İstanbul, İstanbul, Ekim 1950, s. 104-116.
352. "Sociology in Turkey", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 6, İstanbul, Ekim 1950, s. 142-149.
353. "Kongreler", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 6, İstanbul, Ekim 1950, s. 134-168. ["Oslo'da Kurulan Milletlerarası Sosyoloji 1. Kongresi", s. 134-136; "Roma'da Aile Cemiyeti", s. 136-137; "Türk Sosyoloji Cemiyeti", s. 137-138; "Türkiye'de Sosyoloji Cemiyeti 1. Kongresi", s. 138-139; "Dil Kurultayı", s. 149-150; "XIV. Milletlerarası Sosyoloji Kongresi", s. 150-153. "Yabancı Dilde Yayınlar", *Sosyoloji Dergisi*, sy. 6, İstanbul, Ekim 1950, s. 160-168. [Ch. Bettelheim, *Initiation aux recherches sur les idéologies économiques et les réalités sociales*, s. 160; R. Bastide, *Initiation aux recherches sur l'interpénétration des civilisations*, s. 160; Marcel Cohen, *Société et Langage-Autour et Vocabulaire*, s. 161; Henri Lévy-Bruhl, *Initiation aux recherches de sociologie juridique*, s. 161; Ch. Bettelheim, *Commentés se mène une enquête sociologique*, s. 161; Ch. Bettelheim, *Enquête de Sociologie sur la ville d'Auxerre*. 162; Bernard Durel Hauck, *Economie politique et problèmes de travail*, s. 162; *Echanges Sociologiques II*, s. 162; René Crozet, *Villes entre Loire et gironde*, s. 163; Georges Gurvitch, *La vocation actuelle de la sociologie*, s. 163-164; Marcel Mauss, *Sociologie et Anthropologie*, s. 164-165; Maurice Halbwachs, *La mémoire collective*, s. 165; René Clemens, *Travaux de Séminaire de Sociologie de la Faculté de Droit de Liège*, s. 165; Marcel R. Reinhardt, *Histoire de la population mondiale, de 1700-1948*, s. 166; Louis Chevalier, *Le problème démographique Nord-Africain*, s. 166; Jacques Maquet, *Sociologie de la connaissance*, s. 167; R. Jarry-Guéroult, *L'ordre et le libre-arbitre dans les sociétés humaines*, s. 168; *Cahiers Internationaux de Sociologie*, s. 168]
354. "İlim ve Cemiyet", *Ticaret Dünyası*, sy. 8, İstanbul 1950, s. 1.
355. "La vie familiale en Turquie", *Revue des Familles dans le Monde*, No: 1, 1950.
356. "Terbiyecilerimiz: Büyük Bir Yol Gösterici", *Bilgi*, c. IV, sy. 40, 1950.
357. "Türk Ailesi", *Familles Dans Le Monde*, sy. 2, Helsinki, 1950.
358. "Türk Ailesinin Hukukî Bünyesi", *Familles Dans Le Monde*, sy. 2, Helsinki, 1950.
359. "Yüksek Öğretmen Okulu", *Ticaret Dünyası*, sy. 65, İstanbul, 1950, s. 2-4.
360. "Müteşebbis İnsan Mektebi", *Ticaret Dünyası*, sy. 69, İstanbul, 5 Mart 1951, s. 1-3.
361. "Radyonun İçtimaî Tesirleri Üzerine Sosyolojik Anket", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Temmuz 1951.

362. "Üniversite Sitesi I", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Temmuz 1951, s. 4-7.
363. "Türkiye'de Köy Sosyolojisi", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Temmuz 1951, s. 22-27.
364. "Sosyolojinin Sınırları", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Temmuz 1951, s. 38-43.
365. "1950 Zurich Milletlerarası Sosyoloji Kongresi", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Temmuz 1951, s. 48-52.
366. "XV'nci Sosyoloji Kongresi", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 2, Temmuz 1951, s. 54-55.
367. "Türk Folklor Araştırmaları", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. II, sy. 31, İstanbul, Şubat 1952, s. 481-483.
368. "Hilmi Ziya Ülken, *Materyalizme Reddiye*", *Hürses*, c. II, sy. 446, 21 Mart 1952, s. 2.
369. "Millî Destan ve Folklor", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. II, sy. 33, İstanbul, Nisan 1952, s. 513-514.
370. "Sociometry", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 2, İstanbul, Ekim 1952, s. 13-15.
371. "Osmanlı Tarihinde ve Bugün 'İçtimaî Metabolizma' Hadisesine Dair Notlar", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 2, İstanbul, Ekim 1952, s. 39-42.
372. "İnsan ve Çevresi (L'homme et son milieu)", *Actes Du XVIe Congrès International de Sociologie*, c. II, Publication de la Faculté des Lettres de l'Université d'Istanbul, İstanbul, 1952, s. 215-218.
373. "Metotta Birliğe Doğru (Vers l'unité des méthodes)", *Actes dit XVème Congrès International de Sociologie*, Publication de ta Faculté de Lettres de l'Université d'Istanbul, c. II, İstanbul, 1952, s. 268-271.
374. "Sosyal Asimilasyonda Ruhî ve Fikrî Amiller (Le facteur spirituel dans l'assimilation sociale)", *Actes du XXe Congrès International de Sociologie*, c. II, Publication de la Faculté des Lettres de L'Université d'Istanbul, İstanbul, 1952, s. 272-277.
375. "L'Orient et l'Occident", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 7, İstanbul, 1952, s. 5-22.
376. "Les Tensions Sociales et les Relations Interculturelles", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 7, İstanbul, 1952, s. 109-121.
377. "Kitap ve Dergi Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 7, İstanbul, 1952, s. 148-177. [Paul Descamp, *Tecrübî Sosyoloji*, s. 148; Dr. Ernest Hirsch, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi*, s. 149; P. Saintyves, *Folklör El Kitabı*, s. 149-150; Dr. Bedi Ziya Egemen, *Din Psikolojisi*, s. 150-151; Corrado Gini, *Démographie et Sociologie*, s. 151-152; Mümtaz Turhan, *Kültür Değişmeleri*, s. 152-153; Giorgio del Vecchio, *Hukuk Felsefesi Dersleri*, s. 153-157; Reşit

- Saffet Atabinen, *Les apports Turcs dans le peuplement et la Civilisation de l'Europa Orientale*, s. 157-159; H.A.R. Gibb, *Les tendances Modernes de l'Islam*, s. 159-163; Uriel Heyd, *Foundation of Turkish Nationalism*, s. 163-165; Arnold J. Toynbee, *L'Histoire un Essai d'Interprétations*, s. 165-166; W. C. Smith, *Modern Turkey, Islamic Reformation*, s. 166-167; Abd-al-Fattah İbrahim, *Dirâsat fî l-İctimâs*, s. 167-168; Abu Khaldun Satı al-Husrî, *Naşv Al-Fıkrat Al-Qavımya*, s. 169-170; J. Leclercq, *Introduction á la Sociologie*, s. 170-172; Emile Callot, *La Société et son Environnement*, s. 172-174; David Krech, R. S. Crutchfield, *Théorie et Pratique de Psychologie Sociale*, s. 175-177]
378. "Humanisme et Education en Orient et en Occident", UNESCO Yayınları, Paris, 1952, s. 1-21.
379. *Şark ve Garp*, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yayınları, İstanbul, 1953. [UNESCO'nun Aralık 1951'de Yeni Delhi'de düzenlemiş olduğu *Humanisme et éducation en Orient et en Occident* (Doğu ve Batı'da Hümanizm ve Eğitim) adlı konferansta sunulan müzakereler hakkında hazırlanmış 27 sayfalık bir kitapçıktır.]
380. "Fikir Yazısının Karşılaştığı Güçlükler", *Türk Dili*, c. II, sy. 17, Ankara, 1 Şubat 1953, s. 260-266.
381. "Hukuk ve Cemiyet", *İş ve Düşünce*, c. XIX, sy. 138, İstanbul, 1 Şubat 1953, s. 162-164. [Bu makale daha önce *İş ve Düşünce* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Hukuk ve Cemiyet", *İş ve Düşünce*, c. VIII, sy. 30-31, İstanbul, 1942, s. 162-164]
382. "Kültürümüzün Temelleri", *İleri Hukuk*, sy. 94, İstanbul, 1 Nisan 1953, s. 1585-1586.
383. "Köyden Şehre Göç", *Gayret*, sy. 17, İzmir, Mayıs 1953, s. 4-5.
384. "Fatih Devrinde Fikir ve Kültür Hayatı", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 3, İstanbul, Temmuz 1953, s. 4-10.
385. "Türkiye'de İş Göçleri", *Sosyoloji Dünyası*, c. I, sy. 3, İstanbul, Temmuz 1953, s. 19-25.
386. "Medeniyetimizin Değerler Sistemi", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1 Aralık 1953, s. 13-16. [*İnsanî Vatanseverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 313-317]
387. "Değerlerin Dolaşımı", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 8, İstanbul, 1953, s. v-vi.
388. "La Circulation des Valerus", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 8, İstanbul, 1953, s. 26-38.
389. "Kitap ve Dergi Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 8, İstanbul, 1953, s. 136-145. ["Fransız Sosyoloji Enstitüsü 1951-1952 Çalışmaları": P. Metais,

- Arkaik Cemiyetlerde Paranın Muhtelif Manzaraları*, s. 136-139; Abu Khal-dun Satı el-Husri, *Ara va vahadis f'l-ilm va'l-ahval va'l-Caqaqa*, s. 139-142; Dr. Sabri F. Ülgener, *İktisadî İnhitat Tarihimizin Ahlak ve Zihniyet Meselesi*, s. 142-145]
390. "Keyserling'e Göre Türkler", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 2, İstanbul, 1 Ocak 1954, s. 110-113.
391. "Türk Düşüncesi ve Dergilerimiz", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 2, İstanbul, 1 Ocak 1954, s. 82-95.
392. "Tarih Boyunca İnsan İdeali", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 3, İstanbul, 1 Şubat 1954, s. 165-172. [*İnsanî Vatanserverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 247-258]
393. "Anadolu Köylerine Dair Ciddî Araştırmalar I", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 3, İstanbul, 1 Şubat 1954, s. 188-191.
394. "Anadolu Köylerinde Tetkikler II", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 4, İstanbul, 1 Mart 1954, s. 276-280. [Paul Stirling'den]
395. "Bugünün İnsanı", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 4, İstanbul, 1 Mart 1954, s. 244-249. [*İnsanî Vatanserverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 259-267]
396. "Bugünün İnsanı II", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 5, İstanbul, 1 Nisan 1954, s. 358-364. [*İnsanî Vatanserverlik* (1998) kitabına alınmıştır. s. 269-278]
397. "UNESCO ve Milletler Anlaşması Fikri II", *Kültür Dünyası*, sy. 4, Ankara, 15 Nisan 1954, s. 6-8.
398. "Anadolu Köylerine Dair Araştırmalar III", *Türk Düşüncesi*, c. I, sy. 6, 1 Mayıs 1954, s. 435-438.
399. "UNESCO ve Milletler Anlaşması Fikri I", *Kültür Dünyası*, sy. 3, Ankara, 15 Mart 1954, s. 1-4.
400. "Determinizm Problemi I", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 7, İstanbul, 1 Haziran 1954, s. 2-9.
401. "Determinizm Problemi II", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 8, İstanbul, 1 Temmuz 1954, s. 85-95.
402. "Guardini'nin Kudret Hakkında Düşünceleri", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 9, İstanbul, 1 Ağustos 1954, s. 178-183.
403. "Bir Tarih Kitabı ve Türkler", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 10, İstanbul, 1 Eylül 1954, s. 257-266.
404. "Anadolu Köylerine Dair Araştırmalar IV", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 8, 1 Ağustos 1954; sy. 11, 1 Ekim 1954, s. 184-191. [Paul Stirling'in Sakaltutan Köyü Etüdünden]
405. "Spengler'e Göre İslamiyet", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 11, İstanbul, 1 Ekim 1954, s. 322-325.

406. "Anadolu Köylerine Dair Araştırmalar V", *Türk Düşüncesi*, c. II, sy. 11, İstanbul, 1 Ekim 1954, s. 372-381. [Paul Stirling'in Sakaltutan Köyü Etüdünden]
407. "Ziya Gökalp", *Bilgi*, c. VIII, sy. 90-91, İstanbul, Ekim-Kasım 1954.
408. "Kültür ve Medeniyet", *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 13, İstanbul, 1 Aralık 1954, s. 6-12. [Bu makale daha önce *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*nda yayınlanmıştır. Bkz. "Kültür ve Medeniyet", *Hareket Fikir ve Sanat Mecmuası*, sy. 28, İstanbul, Haziran 1949, s. 2-3]
409. "Bir Kitap Münasebetiyle: Tanzimat ve Büyük Reşit Paşa", *Türk Dili*, c. IV, sy. 39, Ankara, 1 Aralık 1954, s. 135-140.
410. "Basın Tarihi Tetkikleri I: Cemiyette İlk Basın Hareketleri", *Siyasi İlimler Mecmuası*, c. XXIV, sy. 285, Ankara, Aralık 1954, s. 299-317.
411. "Yakın Doğu'da Temel Eğitim", *Doğu Batı*, sy. 14, İstanbul, 1 Aralık 1954, s. 1-7.
412. "İbn Sînâ'nın Tıbbı Dair Bir Münakaşası", *Türkiyat Mecmuası*, c. XI, İstanbul, 1954, s. 101-114.
413. "Sosyolojiye Giriş", *Ankara Barosu Dergisi*, sy. 4, Ankara, 1954, s. 414-417.
414. "Kitabiyat: İslam Akaidine Dair Eski Metinler: Ebû Mansur-i Mâtürîdî'nin İki Eseri", *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, c. I, sy. 1-4, İstanbul, 1954, s. 155-156.
415. "Remzi Oğuz Arık", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. III, sy. 1-2, Ankara, 1954, s. 81-82.
416. "Yusuf Ziya Yörükân (1887-1954)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. III, sy. 1-2, Ankara, 1954, s. 89-92.
417. "Sociology in Turkey", *Ghurye Felicitaion Volume*, edit by. Kapadia, Bombay, 1954, s. 48-57. [Bu makale daha önce *Sosyoloji Dergisi*nde yayınlanmıştır. Bkz. "Sociology in Turkey", *Sosyoloji Dergisi*, sy. 6, İstanbul, Ekim 1950, s. 142-149]
418. "Dünya Sosyoloji Kongresi", *Kültür Dünyası*, sy. 26-27, İstanbul, 1954.
419. "De l'hétérogénéité Ethnique et Vers l'Homogénéité Culturelle", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 9, İstanbul, 1954, s. 1-11.
420. "Millî Eğitim Bakanlığı Yüksek Makamına", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 9, İstanbul, 1954, s. 59-67.
421. "Kitap ve Dergi Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 9, İstanbul, 1954, s. 169-174. [Armand Cuvillier, *Qui va la sociologie Française, avec une étude d'Emile Durkheim*, s. 169-171; *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, s. 172-174]
422. "Kapalı Çarşı ve Orta Çağ İktisadı", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, sy. 156, 1 Ocak 1955, s. 8-9.

423. “Basın Tarihi Tetkikleri II: Modern Basının Doğuşu”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXIV, sy. 286, Ankara, 1 Ocak 1955, s. 352-364.
424. “Mevlânâ ve Muhiti”, *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 14, İstanbul, 1 Ocak 1955, s. 82-91.
425. “Basın Tarihi Tetkikleri III: Modern Basın”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXIV, sy. 287, Ankara, 1 Şubat 1955, s. 403-415.
426. “Basın Tarihi Tetkikleri IV: Türk Basın Tarihinden Notlar”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXIV, sy. 288, Ankara, 1 Mart 1955, s. 450-455.
427. “İrade ve Telkin I”, *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 16, İstanbul, 1 Mart 1955, s. 246-251.
428. “Bir Münzevi’ye Cevap”, *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 17, İstanbul, 1 Nisan 1955, s. 286-289. [Bahse konu olan makale: Bir Münzevi, “Bergson ve İndeterminisme”, *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 15, 1 Şubat 1955, s. 209-211]
429. “İrade ve Telkin II”, *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 17, İstanbul, 1 Nisan 1955, s. 331-336.
430. “Basın Tarihi Tetkikleri V: İlk Türk Matbaasının Eserleri”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 290, Ankara, 1 Mayıs 1955, s. 75-84.
431. “Basın Tarihi Tetkikleri VI: Müteferrikayı Takip Edenler”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 291, Ankara, 1 Haziran 1955, s. 110-114.
432. “Basın Tarihi Tetkikleri VII: Türk Gazeteciliği Doğuyor”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 292, Ankara, 1 Temmuz 1955, s. 150-156.
433. “Basın Tarihi Tetkikleri VIII: Türk Gazeteciliğinde Yabancı Bir Sima: Alexandre Black Kimdir?”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 293, Ankara, Ağustos 1955, s. 188-189.
434. “Mektep Kitapları”, *Yeni Öğretmen*, c. II, sy. 21, 1 Ağustos 1955, s. 18-19.
435. “Basın Tarihi Tetkikleri IX: İlk Türk Gazetesi: *Takvim-i Vekâyi*”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 294, Ankara, 1 Eylül 1955, s. 219-222.
436. “Filozof Mehmet İzzet”, *İş ve Düşünce*, c. XVIII, sy. 170, İstanbul, 1 Ekim 1955, s. 134-135. [Bu makale daha önce *Bilgi* dergisinde yayımlanmıştır. Bkz. “Filozof Mehmet İzzet”, *Bilgi* (Ziya Gökalp Sayısı), c. III, sy. 31, İstanbul, 1 Kasım 1949, s. 2]
437. “Basın Tarihi Tetkikleri X: Tanzimat’ta *Takvim-i Vekâyi*”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, c. XXV, sy. 297, Ankara, 1 Aralık 1955, s. 316-321.
438. “Kapalıçarşı ve Orta Çağ İktisadı”, *Türk Ekonomisi*, c. XII, sy. 138, Ankara, 1 Aralık 1955, s. 371-373. [Bu makale daha önce *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*’nde yayımlanmıştır. Bkz. “Kapalı Çarşı ve Orta Çağ İktisadı”, *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, sy. 156, 1 Ocak 1955, s. 8-9]

439. "Müslümanlıkta Reform Lazım mıdır? Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in Cevabı", *Türk Düşüncesi*, c. III, sy. 16, 1955, s. 53-55.
440. "UNESCO ve Tarih Öğretimi", *Yeni Öğretmen*, c. II, sy. 19, 1955, s. 11-12.
441. "İbn Sînâ'nın Din Felsefesi", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. IV, sy. 1-2, Ankara, 1955, s. 81-94.
442. "Türk Folkloru Araştırmaları", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. IV, sy. 80, İstanbul, 1956, s. 1265-1266.
443. "Kültürümüzün Temelleri", *Yeni Adam Mecmuası*, sy. 753, Ankara, 15 Ocak 1956, s. 4-8. [Bu makale daha önce *İleri Hukuk* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Kültürümüzün Temelleri", *İleri Hukuk*, sy. 94, İstanbul, 1 Nisan 1953, s. 1585-1586]
444. "Basın Tarihi Tetkikleri XI", *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 299, Ankara, 1 Şubat 1956.
445. "Folklor El Kitabı", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. IV, sy. 80, İstanbul, 1 Mart 1956, s. 1265-1266.
446. "Ahlak Meselesi Etnografya ile Hallolur mu?", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. IV, sy. 82, 1 Mayıs 1956, s. 1297-1298.
447. "II. Dünya Sosyoloji Kongresi", *Kültür Dünyası*, sy. 26-27, Temmuz-Ağustos 1956, s. 34.
448. "III. Dünya Sosyoloji Kongresi (Liège 1953)", *Kültür Dünyası*, sy. 26-27, Ankara, Temmuz-Ağustos 1956, s. 3-4.
449. "Ziya Gökalp", *İş ve Düşünce*, c. XXII, sy. 181, İstanbul, 1 Eylül 1956, s. 7-8.
450. "Filozof İzzet", *Bilgi*, c. IX, sy. 105, İstanbul, 1 Aralık 1956, s. 6-7.
451. "Sosyoloji Problemi", *Bilgi*, c. IX, sy. 107, 1956.
452. "Le Droit Coutumier et le Code Civil", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, c. V, sy. 6, İstanbul, 1956, s. 89-92.
453. "Twine Parts of Turkish World (Türk Dünyasının İkiz Parçaları)", *The Voice of Turkistan*, sy. 2, Ankara, 1956, s. 21-25.
454. "Türkiye'de Mülteciler Meselesine Ait Bibliyografik Bir Çalışma (*Un Aperçu Bibliographique du Problème des Réfugiés en Turquie*)", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 10-11, İstanbul, 1956, s. 106-114.
455. "Gönen Bölge Monografisi", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 10-11, İstanbul, 1956, s. 115-155. [Ayda N. Tanyeli ile ortak çalışma]
456. "Derebeyliğe Tarihi Bir Kategori mi yoksa İçtimai Bir Şekil mi Demek Daha Doğru Olur? (La Féodalité est-elle une Catégorie Historique ou Bien Une Forme Sociale?)", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 10-11, İstanbul, 1956, s. 155-162.

457. “UNESCO Tarafından Davet Edilip Şam’da Toplanan Orta Doğu Memleketlerinde İçtimaî İlimler Hakkında Rapor”, *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 10-11, İstanbul, 1956, s. 163-171.
458. “İkinci Dünya Sosyoloji Kongresi (Liege) 1953”, *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 10-11, İstanbul, 1956, s. 186-191.
459. “Aşk Ahlakı”, *Türk Düşüncesi*, c. VI, sy. 35, İstanbul, 1 Ocak 1957, s. 9-13.
460. “Basın Tarihi Tetkikleri XII”, *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 317, Ankara, 1 Mart 1957.
461. “Demir Perde Gerisinde Sosyoloji”, *İş ve Düşünce*, c. XXIII, sy. 187-188, İstanbul, Mart-Nisan 1957, s. 3-4.
462. “Gazzâlî ve Felsefe (1058-1111)”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1955, c. IV, sy. 3-4, Ankara, 1957, s. 98-121.
463. “Fârâbî ve İbn Sînâ’nın Garb Orta Çağ Düşüncesi Üzerinde Tesirine Dair Yeni Bazı Münakaşalar”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1955, c. VI, sy. 1-4, Ankara, 1957, s. 27-34.
464. “Bediî Değerin İçtimaî Rolü (La Réalisation sociale de la valeur esthétique)”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yıllık Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 1956, c. I, sy. 5, Ankara, 1957, s. 29-44.
465. “Milletlerarası Sosyoloji Kongresi”, *İş ve Düşünce*, c. XXIII, sy. 195, İstanbul, 1 Kasım 1957, s. 14-15.
466. “Le Role des Classes Moyennes en Turquie et en Proche – Orient (Orta Tabakanın Türkiye ve Yakın Şarktaki İçtimaî Rolü)”, *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 12, İstanbul, 1958, s. 1-65.
467. “Kâtip Çelebi ve Fikir Hayatımız”, *Kâtip Çelebi Hayatı ve Eserleri Hakkında İncelemeler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1957, s. 177-193.
468. “Kur’an’ın Tercümesi”, *Kur’an’ın Türkçeye Tercemesi Karşısında Üç Profesör: H. Z. Ülken, İ. H. Baltacıoğlu, B. Atalay*, Yazan: Ali Rıza Sağman, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul, 1957, s. 2-4. [Daha önce *Yeni Sabah* gazetesinde yayınlanan bir makale kitaba alınmıştır. Bkz. “Kur’an’ın Türkçesi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Aralık 1956, s. 2]
469. Yusuf Ziya Yörükân, “Eser Hakkında”, *Müslümanlık*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1957, s. 5-8. [Taktim]
470. “Ataç İçin Yazılanlardan”, *Türk Dili*, c. VII, sy. 80, Ankara, 1 Mayıs 1958, s. 414-415.
471. “Kültür Değişmeleri: Reform, Dinimizde Reform”, *Kemalizm Dergisi*, sy. 7, İstanbul, 1 Haziran 1958, s. 3-4.
472. “*Terk Edilmiş Bir Şehrin Hayatı*”, *Türk Dili*, c. VIII, sy. 85, Ankara, 1 Ekim 1958, s. 45-49. [İshak Sunguroğlu’nun *Hayat Yolları* adlı eseri hakkında]

473. "Agâh Sırrı Levent, *Türk Destanı İçin Kaynak*", *Türk Dili*, c. VIII, sy. 86, Ankara, 1 Kasım 1958, s. 126-129. [Kitap tanıtımı]
474. "Collogue Orient-Occident", UNESCO Yayınları, Brüksel, 1958, s. 1-17.
475. "Algunas Consecuencias del Movimiento de Urbanización", *Revista Mexicana de Sociología*, Universidad Nacional Autónoma de México, sy. 1, 1958, s. 707-711.
476. "İdealizm'in Çıkmazları", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1956, c. V, sy. 1-4, Ankara, 1958, s. 17-64.
477. "Armand Cuvillier, *Sociologie et problèmes actuels*", J. Vrin, Paris, 1958, p. 195.
478. "Şehirleşme Hadiselerinin Bazı Neticeleri", *Le Play Sosyolojisinin 100. Yılı*, Türkiye Basımevi, İstanbul, 1958.
479. "Humanism et Litterature Epique an Turque", *Orientalia Suecana*, vol. III, UPSALA, 1958.
480. "Dünyada Science Sociale-Dünyada ve Türkiye'de Tesirleri", *Le Play Sosyolojisinin 100. Yılı*, Türkiye Basımevi, İstanbul, 1958, s. 19-20.
481. "Tantanasız Yaşayan ve Ölen Değer: Mehmet Halit Bayrı: O, Geceyi Gündüze Katan Bir Folklorcuydu", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. V, sy. 114, İstanbul, 1 Ocak 1959, s. 18-20.
482. "Ortadoğu Sosyolojisi: Orta Doğu", *İş ve Düşünce*, c. XXV, sy. 209, İstanbul, 1 Ocak 1959, s. 4-5.
483. "Müslümanlıkta Reform Lazım mı?", *Türk Düşüncesi*, c. X, sy. 52 (1), İstanbul, 1 Ocak 1959, s. 53-56.
484. "Batı'da ve Bizde İrtica", *Türk Düşüncesi*, c. X, sy. 55, İstanbul, 1 Mayıs 1959, s. 7-11.
485. "İçtimaî Değişme ve İnkılâp", *Türk Düşüncesi*, c. X, sy. 57-58, İstanbul, Haziran-Temmuz 1959, s. 4-11.
486. "Anadolu'da Şehirleşme Hadisesinin Bazı Neticeleri", *Pedagoji Cemiyeti 8. Eğitim Kongresi*, İstanbul, 10 Ağustos 1959.
487. "San'at, Düşünce ve İçtimaî Bünye", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 13-14, İstanbul, 1958-1959, s. 1-35.
488. "İptidaîlerde İçtimaî Bünye ve Din", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 13-14, İstanbul, 1959, s. 36-57.
489. "Kitap Tahlilleri", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 13-14, İstanbul, 1959, s. 264-269. [Armand Cuvillier: *Sociologie et problèmes actuels*, s. 264-269.]

490. "Aperçu générale de l'évolution des immigrations en Turquie", *Bulletin*, International organe de l'Association Int. de l'Étude de Problème des Refugies, No: 3, Vaduz-October 1959, s. 220-240.
491. "Humanisme et littérature épique en Turquie", *Orientalia Suecana*, vol. III, Uppsala University Press, Uppsala, 1959.
492. "Ziya Gökalp", *Bilgi*, c. XIII, sy. 149, İstanbul, 7 Ocak 1960.
493. "Basın Tarihi Tetkikleri XIII", *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 352, Ankara, 1 Şubat 1960.
494. "UNESCO: Büyük Tasarı", *Türk Dili*, c. X, sy. 109, Ankara, 1 Aralık 1960, s. 156- 158.
495. "İçtimai Değişmeler ve Dil Değişmeleri", *VII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildirileri 1957*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1960, s. 209-234.
496. "Türkiye'de Sosyal İlimler Öğretimi ve Durheim", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 15, İstanbul, 1960, s. 7-27.
497. "Sosyolojide Yeni Adımlar", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 15, İstanbul, 1960, s. 105- 139.
498. "Türkiye'de Kadının Cemiyet İçindeki Durumunun Gelişimi (Evolution de la Condition Féminine en Turquie)", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 15, İstanbul, 1960, s. 140-152.
499. "Chroniques: Activités de l'Association Turque de Sociologie et de la Commission Nationale de l'Unesco dans Matières des Sciences Sociales", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 15, İstanbul, 1960, s. 172-184.
500. "A Propos du XIX. Congres International de Sociologie qui a eu lieu a Mexico", *Sosyoloji Dergisi*, c. II, sy. 15, İstanbul, 1960, s. 180-184.
501. "Değerler ve İnanma Problemi Hakkında Bazı Notlar", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1958-1959, c. VII, Ankara, 1960, s. 21-31. [Makalenin devamında Fransızca tercümesi verilmiştir. Bkz. "Quelques notes sur le problème des valeurs et de la croyance", s. 33-42]
502. "Basın Tarihi Tetkikleri XIV", *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 364, 1 Şubat 1961, Ankara, 1961.
503. "Gazzâlî'nin 900. Doğum Yılı", *Eğitim Hareketleri*, c. VII, sy. 75-76, Ankara, Mart-Nisan 1961, s. 28-29.
504. "Devlet Türkçesinin Eskiliği", *Eğitim Hareketleri*, c. VII, sy. 78, Ankara, 1 Haziran 1961, s. 1-2.
505. "İslam'da Akademiler ve Medreseler", *Eğitim Hareketleri*, c. VII, sy. 78, Ankara, 1 Haziran 1961, s. 12-20.

506. "İslam Medeniyetinde Ansiklopediler", *Eğitim Hareketleri*, c. VII, sy. 82, 1 Ekim 1961, s. 4-9.
507. "Bir Mecmuacı: Ağâh Bey", *Yıllık Gazetecilik Enstitüsü Dergisi*, c. I, sy. 2, 1 Kasım 1961, s. 233-235.
508. "Ruh Sağlığı ve Cemiyet Meselesi", *Mediko-Sosyal Sağlık Dergisi*, c. I, sy. 2, İstanbul, 30 Kasım 1961, s. 7-8.
509. "Ruh Sağlığı ve Cemiyet", *Eğitim Hareketleri*, c. VII, sy. 83-84, Ankara, Kasım-Aralık 1961, 3-7.
510. "Tanpınar", *Kitap Belleten*, Yıl: 2, c. II, sy. 13-14, İstanbul, Kasım-Aralık 1961, s. 4.
511. "Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi", *Mediko-Sosyal Sağlık Dergisi*, c. I, sy. 1, İstanbul, 1961, s. 7-8.
512. "Sağlık Savaşında Sosyal İlimlerin Rolü", *Mediko-Sosyal Sağlık Dergisi*, c. I, sy. 3, İstanbul, 30 Aralık 1961, s. 7-8.
513. "Türkiye'de Toprak Reformu", *Türkiye'de Toprak Reformu I*, TODAİ Yayınları, Ankara, 1961.
514. "İslam Düşüncesinin Batı Felsefesi Üzerindeki Tesiri", *Şarkiyat Mecmuası*, sy. 4, İstanbul, 1961, s. 1-21.
515. "İlahiyat Fakültesinin Geçirdiği Safhalar", *İlahiyat Fakültesi Albümü (1949-1960)*, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1961, s. 1-9.
516. "Türkiye'de Batılılaşma Hareketi", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1960, c. VIII, Ankara, 1961, s. 1-7. [Makalenin devamında Fransızca tercümesi verilmiştir. Bkz. "L'Occidentalisme en Turquie", s. 9-14]
517. "Kültürümüzün Kuruluş Safhaları", [Millî Kütüphane'de verilen konferans], Ankara, 17 Ocak 1962. [Bu konferans, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 144-168]
518. "Türkiye'de Toprak Davası", *Yön Dergisi*, c. I, sy. 9, 14 Şubat 1962.
519. "Ulusal Kültür Değerlerle Yaşar: Mükrimin Halil Yinanç", *Dernek*, c. I, sy. 5, 1 Mart 1962, s. 2-3.
520. "Gazâlî'nin Bazı Eserlerinin Türkçe Tercümeleri", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1961, c. IX, Ankara, 1962, s. 59-69. [Makalenin devamında Fransızca tercümesi verilmiştir. Bkz. "Les Traductions en Turc de certains livres d'al-Ghazali", s. 70-79]
521. "Raymond Aron, *La société industrielle et la guerre*", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1961, c. IX, Ankara, 1962, s. 223-224. [Kitap tanıtımı]

522. “Robert King Merton, *Eléments de théorie et de méthode sociologique*”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1961, c. IX, Ankara, 1962, s. 225-226.
523. “Ord. Profesör Mükrimin Halil Yinanç”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1961, c. IX, Ankara, 1962, s. 227-229.
524. Süleyman Hayri Bolay, “Kitap Hakkında Birkaç Söz”, *Türkiye’de Ruhçu ve Maddeci Görüşün Mücadelesi*, Ankara, 1962, s. 5-8. [Takdim]
525. Sadi Borak (der.), “Ön Söz”, *Atatürk ve Din*, Anıl Yayınevi, İstanbul, 1962, s. 2-3. [Ön Söz]
526. “Bir İslam Mütefekkirini Anarken: Bağdat ve el-Kindî’nin 1000. Doğum Yılı Dönümü Anma Töreni”, *Eğitim Hareketleri*, c. VIII, sy. 96-97, Ankara, Aralık 1962, Ocak 1963, s. 8-32.
527. “Dil Kurultayına Giderken Düşünceler I”, *Yeni İnsan*, c. I, sy. 7, Haziran-Temmuz 1963, s. 26-39.
528. “Onuncu Türk Dili Kurultayı”, *Türk Dili*, c. XIII, sy. 143, Ankara, Ağustos 1963, s. 247-249.
529. “Batılı Bilginlere Göre Yeni Türk Edebiyatı”, *Yeni İnsan*, c. I, sy. 8, Ağustos 1963, s. 34-40.
530. “Dil, Tarih, Kültür Bakımından Türk Dünyası II”, *Yeni İnsan*, c. I, sy. 11, Kasım 1963, s. 6.
531. “Dil, Tarih, Kültür Bakımından Türk Dünyası III”, *Yeni İnsan*, c. I, sy. 11, Aralık 1963, s. 6-40.
532. “Soruşturmalarımız”, *Türk Dili*, c. XIII, sy. 147, Ankara, Aralık 1963, s. 181-182.
533. “Türk Dünyası ve İnsanlık”, *Yeni İnsan*, c. I, sy. 6-7, 1963, s. 10-38.
534. “İslam Felsefe ve İtikadının Garba Tesiri”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1962, c. X, Ankara, 1963, s. 1-31.
535. “Irak’ta Bağdat ve el-Kindî’nin 1000. Yıldönümü Anma Töreni”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1962, c. X, Ankara, 1963, s. 157-166. [Makalenin devamında Fransızca tercümesi verilmiştir. Bkz. “La Philosophie D’Al-Kindi” s. 162-167]
536. “Türkiye’nin Modernleşmesi ve Bu Hareketin Öncüleri Olan Türk Düşünürleri” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1963, c. XI, Ankara, 1963, s. 27-30. [Ülken, Viyana’da Almanca yaptığı “Die Pioniere der modernen türkischen Denker” başlıklı tebliğin özetini Türkçeye tercüme edip yayınlamış, daha sonra aynı yazı *Felsefe Dünyası* dergisinin 28. sayısında (Aralık 1998/2, s. 33-37) yeniden basılmıştır.]

537. "Die Modernisierung der Türkei und die Pionier der modernen Türkischen Denker", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 1963, c. XII, Ankara, 1963, s. 17-26.
538. "Basın Tarihi Tetkikleri XV", *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 403, Ankara, Mayıs 1964.
539. "L'İslam en Face du Problème Orient et Occident", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XII, sy. 1, Ankara, 1964, s. 1-20. [Makalenin devamında Türkçe tercümesine yer verilmiştir. Bkz. "Şark-Garp Problemi Karşısında İslamiyet", s. 21-34]
540. "Rıfkı Melûl Meriç", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XII, sy. 1, Ankara, 1964, s. 135-137.
541. "Prof. Dr. Kâmran Birand (1917-1964)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XII, sy. 1, Ankara, 1964, s. 139-141.
542. "İsmail Tunali, *Felsefenin Işığında Modern Resim*", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XII, sy. 1, Ankara, 1964, s. 155-156. [Kitap Tanıtımı]
543. "Prof. Ali Turan'ın (Hüseyinzâde) 1926'da Bakü'de Toplanan 1. Türkoloji Kongresinde Aldığı Notlardan", *X. Türk Dili Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler*, 1963, TDK, Ankara, 1964, s. 143-147.
544. "Macar İhtilali", *Hayat Tarih Mecmuası*, c. I, sy. 1, İstanbul, Şubat 1965, s. 10-12.
545. "Basın Tarihi Tetkikleri XVI", *Siyasî İlimler Mecmuası*, sy. 415, Ankara, Mayıs 1965.
546. "Değerler, Kültür ve San'at", *İstanbul Teknik Üniversitesi Konferansları Serisi*, İstanbul, 1965.
547. "Probleme der Mittelschichten in Entwicklungsländern", *Einige Ergebnisse der Mittelstandsforschung in der Türkei*, Sonderabdruck, Köln, 1965.
548. "Prof. Corrado Gini ve Doktrini", *İş ve Düşünce*, c. XXXI, sy. 255, İstanbul, 1 Eylül 1966, s. 9-11.
549. "Satı el-Husrî Bey", *Ülkücü Öğretmen*, c. VIII, sy. 86, 1966, s. 11-12.
550. "Influence of Muslim Thought: Philosophical Influence before Descartes", *A History of Muslim Philosophy*, ed. M. M. Sharif, vol. 2, Otto Harrasowitz, Wiesbaden, 1966, s. 1367-1380. [Tercümesi: "İslam Düşüncesinin Batı'ya Etkisi: Descartes Öncesi Felsefi Etki", *İslam Düşünce Tarihi*, ed. M. M. Şerif, c. IV, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991, s. 159-172]
551. "Influence of Muslim Thought: Philosophical Influence in the Post-Kantian Period", *A History of Muslim Philosophy*, ed. M. M. Sharif, vol. 2, Otto Harrasowitz, Wiesbaden, 1966, s. 1387-1388. [Tercümesi: "İslam Düşüncesinin

- Batı'ya Etkisi: Kant Sonrası Dönemde Felsefi Etki", *İslam Düşünce Tarihi*, ed. M. M. Şerif, c. IV, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991, s. 178-180]
552. "L'Amour Divin et la danse Mystique", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XIV, sy. 1-4, Ankara, 1966, s. 13-25.
553. "Eskiden ve Bugün Sendikalizm (Syndicalisme)", *Eğitim Hareketleri*, c. XI, sy. 146-147, Mayıs-Haziran 1967, s. 1-10.
554. "Kar", *Yeni İnsan*, Yıl: 5, sy. 59, Kasım 1967, s. 11. [Şiir]
555. "Köycülük", *Hisar*, c. VII, sy. 46 (121), 1967.
556. "Burhan Toprak", *Bilgi*, c. XXI, sy. 245-246, İstanbul, 1967, s. 34-35.
557. "İbn Rüşd", *İslam Ansiklopedisi*, MEB Yayınları, c. V/II, İstanbul, 1968, s. 781-798.
558. "İbn Sînâ", *İslam Ansiklopedisi*, MEB Yayınları, c. V/II, İstanbul, 1968, s. 807-824.
559. "Düşünür Bir Şairin Edebiyat Tarihi: Ahmet Hamdi Tanpınar: XIX. Asır Türk Edebiyatı", *Yeni İnsan*, c. VI, sy. 66, Haziran 1968, s. 5-7.
560. "Fikret İçin Ne Dediler?", *Hisar*, c. VIII, sy. 60, 1968, s. 6-9.
561. "Estetik Değer I", *Hisar*, c. VIII, sy. 56, 1968, s. 4-7.
562. "İktisadî Çelişme Önünde İslam Âlemi", *Hisar*, c. VIII, sy. 57, 1968, s. 4-6.
563. "Estetik Değer II", *Hisar*, c. VIII, sy. 60, 1968, s. 6-9.
564. "Ziya Gökalp'e Dair", *Fikir ve Sanatta Hareket*, sy. 33, İstanbul, Eylül 1968, s. 10-12.
565. "Burhan Toprak ve 1. Ölüm Yıldönümü", *İş ve Düşünce*, c. XXXIII, sy. 263, İstanbul, 1968, s. 6-9.
566. "Delevsky'ye Göre İlmin Gelişmesi ve Diyalektik", *Yeni İnsan*, c. VI, sy. 12, 1968, s. 6-8.
567. "Mükrimin Halil Yinanç İçin İntibalar", *Yeni Mülkiyeliler Tarihi ve Mülkiyeliler*, c. IV, Ankara, 1968-1969, s. 1715-1718.
568. "İslam'dan Önce Türkler Ne İnançta İdi? I", *Yeni İnsan*, Yıl: 7, sy. 75, Mart 1969, s. 18-23. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 271-300]
569. "İslam'dan Önce Türkler Ne İnançta İdi? II", *Yeni İnsan*, Yıl: 7, sy. 79, Temmuz 1969, s. 6-9. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 271-300]
570. "Yunus'ta İnsanlık ve Üniversalizm", *Yeni İnsan*, Yıl: 9, sy. 104, Ağustos 1969, s. 6-9. [Bu çalışma daha sonra "Akbank Uluslararası Yunus Emre Semineri Bildirileri" kitabına alınmıştır: "Yunus'ta İnsanlık ve Üniversalizm",

- Akbank Uluslararası Yunus Emre Semineri Bildirileri: 6-8 Eylül 1971, Akbank Kültür Hizmetleri Yayınları, İstanbul, 1971, s. 288-296]*
571. “İslam’dan Önce Türkler Ne İnançta İdi? III”, *Yeni İnsan*, Yıl: 7, sy. 83, Kasım 1969, s. 18-25. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 271-300]
572. “Türkçülüğün ve Türk Sosyalizminin Babası: Ali Turan (Hüseyinzâde) I”, *Yeni İnsan*, c. VII, sy. 64, Aralık 1969, s. 6-11.
573. “L’école Wudjudite et son influence dans la pensée Turque”, *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, 1969, s. 16.
574. “Eğitim Krizinin Kökleri ve Üniversiteler”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. II, sy. 1-4, Ankara, 1969, s. 1-2.
575. “Mülkiyeli Bir Sanatçı”, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, sy. 19(3), 1970, s. 25.
576. “Türkçülüğün ve Türk Sosyalizminin Babası: Ali Turan (Hüseyinzâde) II”, *Yeni İnsan*, Yıl: 8, c. I, sy. 85, Ocak 1970, s. 6-8.
577. “Bir Türk Sitesinin Kuruluşu”, *Yeni İnsan*, Yıl: 8, c. I, sy. 86, Şubat 1970, s. 18-23. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 167-182]
578. “Roman Üzerine Düşünceler”, *Yeni İnsan*, Yıl: 8, sy. 90, İstanbul, Haziran 1970, s. 14-21.
579. “Fikir Dostu: Alaattin Hakgüder”, *Yeni İnsan*, Yıl: 8, sy. 96, Aralık 1970, s. 9-11.
580. “Les formes de l’impérialisme”, Institut National de Statistique, Ankara, 1970.
581. “Sociologie du Développement National”, Institut National de Statistique, Ankara, 1970.
582. “Batı Üniversitesinin Gelişmesi Laiklik ve Fikir Hürlüğü İçin Savaş”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. III, sy. 1-4, Ankara, 1970, s. 1-34.
583. “Anadolu Örf ve Âdetlerinde Eski Kültürlerin İzleri”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. XVII, Ankara, 1971, s. 1-28. [1970’te Strasburg Üniversitesi Türkoloji kongresinde sunulan tebliğin “les vestiges des cultures païennes dans les mœurs et les coutumes Anatoliennes” başlıklı tebliğin Türkçe tercümesidir. Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 109-143]
584. “Aşk Ahlakının Sonrası”, *Bayrak*, Yıl: 18, sy. 2, Ağustos 1971, s. 26-32.
585. “Anadolu’da İlk Türk Ünlüleşimi”, *Akbank Uluslararası Yunus Emre Semineri* (6-8 Eylül 1971) *Bildirileri*, İstanbul, 1971, s. 75-80.

586. "Yunus Emre'de İnsanlık ve Ünliversalizm", *Akbank Uluslararası Yunus Emre Semineri* (6-8 Eylül 1971) *Bildirileri*, İstanbul, 1971, s. 288-296.
587. "Büyük Türk Şairi Yunus Emre", *Türk Kadını*, c. VI, sy. 65, Ekim 1971, s. 16-17.
588. "Aşk Ahlakı", *Bayrak*, c. XVIII, sy. 1, Ankara, 1971, s. 34-36. [Bu makale daha önce *Türk Düşüncesi* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Aşk Ahlakı", *Türk Düşüncesi*, c. VI, sy. 35, İstanbul, 1 Ocak 1957, s. 9-13]
589. "Türk Şehirlerinin Kuruluşunda Vakıfların Rolü", *Vakıflar Dergisi*, c. IX, 1971.
590. "Les formes de l'impérialisme", *Ankara Üniversitesi Yıllığı*, c. XI, Ankara, 1971, s. 1-13.
591. "Sosyal Bünye ve Öğretim Sistemi", *Bayrak*, Yıl: 19, sy. 7, Ocak 1972, s. 8-11.
592. "Yeni Orta Sınıflar", *Bayrak*, Yıl: 19, sy. 8, Şubat 1972, s. 5-8.
593. "Yeni İnsan", *Türk Kadını*, c. VII, sy. 78, Kasım 1972, s. 20-21.
594. "Les origines de la culture nationale en Turquie", *Annales de l'Université d'Ankara*, c. XII, Ankara, 1972. [Bu makale tercüme edilmiş, ancak herhangi bir yerde yayınlanmamıştır. Daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 183-228]
595. "Vatan Kurmada Malazgirt'in Büyük Yeri", *Bilgi*, c. XXV, sy. 8-9, 1972, s. 15-16.
596. "Millî Eğitim Üzerine Düşünceler", *Pedagoji Dergisi*, Mart 1973.
597. "Satı el-Husrî Bey", *Pedagoji Dergisi*, c. I, sy. 3, Ankara, Mart 1973, s. 15-17. [Bu makale daha önce *Ülkücü Öğretmen* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Satı el-Husrî Bey", *Ülkücü Öğretmen*, c. VIII, sy. 86, 1966, s. 11-12]
598. "Cumhuriyet Devri 50 Yıllık Türk Eğitimi", *50. Yıl Kitabı*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1973, s. 1-57.
599. "Laiklik", *50. Yıl Kitabı*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1973, s. 59-77.
600. "Mevlânâ ve Yetiştigi Ortam", *Bildiriler*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1973, s. 226-257. [Mevlânâ'nın 700. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Uluslararası Mevlânâ Semineri, Ankara, 15-17 Aralık 1973. Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 403-425]
601. "Prof. Dr. Hikmet Birand", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 19, Ankara, 1973, s. 219-221.
602. "Türkiye Tarihinde Sosyal Kuruluş ve Toprak Rejiminin Gelişmesi (Osmanlılara Kadar)", *Vakıflar Dergisi*, c. X, 1973.

603. "Atatürk'ün Temel Görüşleri", *Sivil Savunma Dergisi*, sy. 51, 1973, s. 26-31. [Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken, Sabahattin Selek ve Ord. Prof. Reşat Kaynar'ın katıldığı forum]
604. "İçtimai Nizam ve Ahlaki Tehlikeye Düşünce", *Ankara, Ticaret Odası Dergisi*, sy. 6, Haziran 1974, s. 3-5.
605. "Köy Enstitüleri Üzerine Anılar", *Eğitim Hareketleri*, c. XX, sy. 229-230, Ağustos-Eylül 1974, s. 28.
606. "Atatürk ve Laiklik", *Eğitim Hareketleri*, c. XX, sy. 229-230, Ağustos-Eylül 1974, s. 21-22.
607. "Développement Culturel des Turcs Occidentaux", *Ankara Üniversitesi Yıllığı*, sy. 13, 1974, s. 1-17.
608. "Türk Folklor Araştırmaları", *Uluslararası Türk Folkloru Enstitüsü*, Ankara, 1974, s. 35-39. [Bu makale daha önce *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinde yayınlanmıştır. Bkz. "Türk Folklor Araştırmaları", *Türk Folklor Araştırmaları*, c. II, sy. 31, İstanbul, Şubat 1952, s. 481-483]
609. Mehmet Dağ ve Hızırrahman R. Öymen, "Ön Söz", *İslam Eğitim Tarihi*, MEB Yayınları, Ankara, 1974, s. viii-ix. [Ön Söz]
610. Gözübüyükzâde İbrahim Efendi, "Ön Söz", *Risâletün fi Hakkı'l-Besmele (Besmele Risâlesi)*, çev. Osman Keskiöglü, Sevinç Matbaası, Ankara, 1977, s. 13-23. [Ön Söz]
611. "Hilmi Ziya Ülken'in Yayınlanmamış Bir Yazısı: 'Mülkiye Hatıratı' Adlı Notlarından: Anadolu'nun Hayali", *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 17. Kitap, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1979, s. 186-187.
612. "İbn Sînâ'nın Felsefesi", *Felsefe Arkivi*, sy. 22-23, İstanbul, 1981, s. 55-82. [Ülken'in *İslam Felsefesi: Kaynakları ve Etkileri* (Ankara, trs., s. 89-109) eserinden alınmış bir metindir.]

5. Gazete Yazıları

1. "Ölümü Münasebetiyle: Servet Berkin", *Ulus*, 12 Eylül 1941, s. 2.
2. "Bir Mütefekkirin 75. Yılı: Mehmet Ali Aynî", *Tasvîr-i Efkâr*, İstanbul, 30 Ocak 1943.
3. "Türkiye'de Çocuk Meselesi Halli Gereken Bir Davadır", *Son Telgraf*, İstanbul, 22 Kânûn-ı Sâni 1943, s. 2.
4. "Garplılaşma Anlayışımızın Tarihçesi ve Devletçilik", *Son Telgraf*, İstanbul, 29 Teşrin-i Sâni 1943, s. 2.
5. "İnsanlık Şerefi", *Son Telgraf*, İstanbul, 6 Kânûn-ı Evvel 1943, s. 3.
6. "Harp Fikir ve İnsanlık Tarihinde Geçirdiği Safhalar", *Son Telgraf*, İstanbul, 20 Kânûn-ı Evvel 1943, s. 2.

7. “Bir Kayıp Münasebetiyle Profesör Ragıp Hulusi Özdem’in Hazin Ölümü”, *Son Telgraf*, İstanbul, 27 Kânûn-ı Evvel 1943, s. 2.
8. “Profesör Ragıp Hulusi Özdem’in Hazin Ölümü”, *Son Telgraf*, İstanbul, 1 Kânûn-ı Evvel 1943.
9. “Bu Cemiyette Yıllardır Tedavi Edilemeyen Hastalık: İhmal”, *Son Telgraf*, İstanbul, 4 Kânûn-ı Sâni 1944, s. 2.
10. “Vatandaş Tipini Hazırlayan Hareketler: Hürriyet”, *Son Telgraf*, İstanbul, 10 Kânûn-ı Sâni 1944, s. 2.
11. “Siyasî Partilerin Din ve An’ane Meseleleri I”, *Son Telgraf*, İstanbul, 31 Ocak 1944, s. 2.
12. “Siyasî Partilerin Din ve An’ane Meseleleri II”, *Son Telgraf*, İstanbul, 7 Şubat 1944, s. 2.
13. “Demokraside Siyasî Partiler ve An’ane Meselesi III”, *Son Telgraf*, İstanbul, 14 Şubat 1944, s. 2.
14. “Demokraside Siyasî Partiler: İdare Tarzı Meselesi IV”, *Son Telgraf*, İstanbul, 21 Şubat 1944, s. 2.
15. “Demokraside Siyasî Partiler: Temsil Meselesi V”, *Son Telgraf*, İstanbul, 28 Şubat 1944, s. 2.
16. “Demokraside Siyasî Partiler: İktisat Meselesi VI”, *Son Telgraf*, İstanbul, 6 Mart 1944, s. 2.
17. “Demokraside Siyasî Partiler: İktisat Meselesi VII”, *Son Telgraf*, İstanbul, 13 Mart 1944, s. 2.
18. “Demokraside Siyasî Partiler: İçtimaî Sınıflar Meselesi VIII”, *Son Telgraf*, İstanbul, 20 Mart 1944, s. 2.
19. “Divan Edebiyatı Gecesi”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 22 Mart 1944, s. 5.
20. “Demokraside Siyasî Partiler: Yıkılan Fransa’da Partiler IX”, *Son Telgraf*, İstanbul, 27 Mart 1944, s. 2.
21. “Filozofun Rüyası ve Kendine Gelişi”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 29 Mart 1944, s. 5.
22. “Çöken Fransa’da Demokrat Halk Partileri X”, *Son Telgraf*, İstanbul, 3 Nisan 1944, s. 2.
23. “Tesirin Tesiri Yok mu?”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 5 Nisan 1944, s. 5.
24. “Mecmuaların Mecrası I”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 12 Nisan 1944, s. 5.
25. “Mecmuaların Mecrası II”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 19 Nisan 1944, s. 5.
26. “23 Nisan Çocuk Bayramı”, *Son Telgraf*, İstanbul, 24 Nisan 1944, s. 2.
27. “Mecmuaların Mecrası III”, *Tanın Gazetesi*, İstanbul, 26 Nisan 1944, s. 5.

28. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları I: Romantizm I", *Son Telgraf*, İstanbul, 10 Nisan 1944, s. 2.
29. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları II: Romantizm II", *Son Telgraf*, İstanbul, 17 Nisan 1944, s. 2.
30. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları III: Milletlerarasında Edebî Mübadeleler", *Son Telgraf*, İstanbul, 1 Mayıs 1944, s. 2.
31. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları IV: Romantizmin Sonu", *Son Telgraf*, İstanbul, 8 Mayıs 1944, s. 2.
32. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları V: Romantizmin Amerika'ya Atlayışı", *Son Telgraf*, İstanbul, 15 Mayıs 1944, s. 2.
33. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları VI", *Son Telgraf*, İstanbul, 22 Mayıs 1944, s. 2.
34. "Milliyetçiliğin İnkişafında Fikir ve San'at Cereyanları VII: Resimde Romantizm", *Son Telgraf*, İstanbul, 30 Mayıs 1944, s. 2.
35. "Cemiyette Akıl ve His", *Tanin Gazetesi*, İstanbul, 3 Mayıs 1944, s. 5.
36. "Milliyetçilik, Irkçılık, Turancılık", *Son Telgraf*, İstanbul, 22 Mayıs 1944, s. 2. [*Millet ve Tarih Şuurunu* (1948) kitabına alınmıştır. s. 161-163]
37. "Milliyetçiliğin Doğuşunda Fikir ve San'at Hareketleri VII: Resimde Romantizm I", *Son Telgraf*, İstanbul, 30 Mayıs 1944, s. 2.
38. "Milliyetçiliğin Doğuşunda Fikir ve San'at Hareketleri VIII: Resimde Romantizm II", *Son Telgraf*, İstanbul, 6 Haziran 1944, s. 2.
39. "Mecmuaların Mecrası IV", *Tanin Gazetesi*, İstanbul, 9 Haziran 1944, s. 5.
40. "İşsizlik Meselesi ve İş Bulma Yurtları", *Son Telgraf*, İstanbul, 13 Haziran 1944, s. 4.
41. "San'atta Gayri Meş'ur", *Son Telgraf*, İstanbul, 19 Haziran 1944, s. 4.
42. "İlim ve Cemiyet I", *Son Telgraf*, İstanbul, 26 Haziran 1944, s. 6.
43. "İlim ve Cemiyet II", *Son Telgraf*, İstanbul, 3 Temmuz 1944, s. 6.
44. "İlim ve Cemiyet III", *Son Telgraf*, İstanbul, 12 Temmuz 1944, s. 6.
45. "Teknik ve Cemiyet", *Son Telgraf*, İstanbul, 27 Temmuz 1944, s. 4.
46. "İçtimai Yardım Müesseseleri", *Son Telgraf*, İstanbul, 5 Ağustos 1944, s. 4.
47. "Halk Muhayyilesinde Vak'aların Kuvveti", *Son Telgraf*, İstanbul, 12 Ağustos 1944, s. 4.
48. "Halk Ruhunda Kelimelerin Kudreti", *Son Telgraf*, İstanbul, 16 Ağustos 1944, s. 6.
49. "Demokraside Siyasî Partilerin Mahiyeti I", *Son Telgraf*, sy. 31, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1943-1944.

50. "Demokrasinin Hâkim Fikrinde Vazife II", *Son Telgraf*, sy. 17, İstanbul, Kânûn-ı Sâni 1943-1944, s. 2.
51. "Modern Demokrasilerde Hak Fikri", *Son Telgraf*, İstanbul, sy. 24, Kânûn-ı Sâni 1943-1944, s. 2.
52. "Vazife", *Son Telgraf*, 1944. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 73-76]
53. "Hürriyet", *Son Telgraf*, 1944. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 69-72]
54. "Heyecanlar ve İhtirasların Sirayeti", *Son Telgraf*, İstanbul, 31 Ocak 1945, s. 3.
55. "Zekâ ve Karakter Araştırmaları", *Son Telgraf*, İstanbul, 7 Şubat 1945, s. 3.
56. "Muharrir Tipi", *Son Telgraf*, İstanbul, 14 Şubat 1945, s. 3.
57. "Zekâ Tipleri", *Son Telgraf*, İstanbul, 17 Şubat 1945, s. 3.
58. "Zekâ ve Karakter Tetkikleri", *Son Telgraf*, İstanbul, 21 Şubat 1945, s. 3.
59. "Şiirde Mâna", *Tasvir*, 11 Nisan 1945, s. 4.
60. "Ruhî Kuvvetlerin Teknikleşmesine Doğru", *Son Telgraf*, İstanbul, 19 Mayıs 1945, s. 2.
61. "Aile Davamız", *Son Telgraf*, 19 Mayıs 1945. [*Millet ve Tarih Şuuru* (1948) kitabına alınmıştır. s. 109-112]
62. "Gazete ve Kitap", *Son Telgraf*, İstanbul, 30 Mayıs 1945, s. 2.
63. "Bedîî Kıymet I", *Son Telgraf*, İstanbul, 21 Ocak 1946, s. 3.
64. "Estetik Davranış II", *Son Telgraf*, İstanbul, 23 Ocak 1946, s. 3.
65. "San'atın Yarattığı III", *Son Telgraf*, İstanbul, 26 Ocak 1946, s. 3.
66. "San'at'ta Anlayış IV", *Son Telgraf*, İstanbul, 28 Ocak 1946, s. 3.
67. "San'at ve Tarihî Görüşü V", *Son Telgraf*, İstanbul, 30 Ocak 1946, s. 3.
68. "San'at Terakki Ediyor mu?", *Son Telgraf*, İstanbul, 2 Şubat 1946, s. 3.
69. "San'atın Kökleri Cansız Muhitte midir?", *Son Telgraf*, İstanbul, 4 Şubat 1946, s. 3.
70. "San'atın Kökleri Canlı Âlemde midir?", *Son Telgraf*, İstanbul, 6 Şubat 1946, s. 3.
71. "Fizyoloji ve San'at", *Son Telgraf*, İstanbul, 9 Şubat 1946, s. 3.
72. "San'at ve Cinsî Hayat", *Son Telgraf*, İstanbul, 11 Şubat 1946, s. 3.
73. "Oyun ve San'at", *Son Telgraf*, İstanbul, 13 Şubat 1946, s. 3.
74. "San'at ve Teknik", *Son Telgraf*, İstanbul, 16 Şubat 1946, s. 3.
75. "San'at ve Cemiyet", *Son Telgraf*, İstanbul, 18 Şubat 1946, s. 3.
76. "San'at ve İnsan", *Son Telgraf*, İstanbul, 20 Şubat 1946, s. 3.

77. "Mâna Âlemi ve San'at", *Son Telgraf*, İstanbul, 23 Şubat 1946, s. 3.
78. "San'atta Mutlak", *Son Telgraf*, İstanbul, 25 Şubat 1946, s. 3.
79. "Cemiyet İçin San'at San'at İçin San'at", *Son Telgraf*, İstanbul, 27 Şubat 1946, s. 3.
80. "San'atkârın Mizacı", *Son Telgraf*, İstanbul, 4 Mart 1946, s. 3.
81. "Güzel San'atlar", *Son Telgraf*, İstanbul, 6 Mart 1946, s. 3.
82. "Güzel San'atlar Arasında Münasebetler", *Son Telgraf*, İstanbul, 9 Mart 1946, s. 3.
83. "San'atta Mevzu", *Son Telgraf*, İstanbul, 13 Mart 1946, s. 3.
84. "Şairler Şiirden Ne Anlıyor?", *Son Telgraf*, 16 Mart 1946, s. 3.
85. "Edebiyatın Doğuşu", *Son Telgraf*, İstanbul, İstanbul, 20 Mart 1946, s. 3.
86. "San'atta Ustalık ve Yaratıcılık", *Son Telgraf*, İstanbul, 23 Mart 1946, s. 3.
87. "San'atta Genişlemek ve Derinleşmek", *Son Telgraf*, İstanbul, 25 Mart 1946, s. 3.
88. "Hikâyeci San'at", *Son Telgraf*, İstanbul, 27 Mart 1946, s. 3. 148.
89. "Destan", *Son Telgraf*, İstanbul, 1 Nisan 1946, s. 3.
90. "Roman I", *Son Telgraf*, İstanbul, 19 Nisan 1946, s. 3.
91. "Milletlerin Uyanışı 1: Belçika İnkılabı (1815-1831)", *Tan*, İstanbul, 16 Haziran 1944, s. 3.
92. "Milletlerin Uyanışı 2: Finlânda'nın Doğuşu", *Tan*, İstanbul, 23 Haziran 1944, s. 3.
93. "Milletlerin Uyanışı 3: Polonya'nın Millî Hareketi", *Tan*, İstanbul, 30 Haziran 1944, s. 3.
94. "Milletlerin Uyanışı 4: Macaristan'daki Millî Hareket", *Tan*, İstanbul, 7 Temmuz 1944, s. 3.
95. "Milletlerin Uyanışı 5: Çekoslovak Hareketi", *Tan*, İstanbul, 15 Temmuz 1944, s. 3.
96. "Milletlerin Uyanışı 6: Yugoslavya", *Tan*, İstanbul, 21 Haziran 1944, s. 3.
97. "Milletlerin Uyanışı 7: Romanya", *Tan*, İstanbul, 28 Temmuz 1944, s. 3.
98. "Milletlerin Uyanışı 8: Mısır", *Tan*, İstanbul, 5 Ağustos 1944, s. 3.
99. "Üniversitede Münazaralar", *Tan*, İstanbul, 16 Nisan 1945, s. 3.
100. "Zaman Mefhumu ve Yeni Ölçüler", *Tan*, İstanbul, 24 Nisan 1945, s. 3.
101. "Kitle Ahlakı", *Tan*, İstanbul, 4 Mayıs, 1945, s. 3.
102. "Hatırlanacak Şeyler", *Tan*, İstanbul, 10 Mayıs, 1945, s. 3.

103. "İkinci Dünya Harbini Körükleyen Hareketler", *Tan*, İstanbul, 18 Mayıs, 1945, s. 3.
104. "Matbuat Hürriyeti", *Tan*, İstanbul, 31 Mayıs, 1945, s. 3.
105. "İlmî Kongreler", *Tan*, İstanbul, 7 Haziran, 1945, s. 3.
106. "Demokrasi ve Meslek Birlikleri", *Tan*, İstanbul, 22 Haziran, 1945, s. 3.
107. "Meslek İdeali", *Tan*, İstanbul, 9 Temmuz 1945, s. 3.
108. "Parlamentarizm ve Demokrasi", *Tan*, İstanbul, 21 Temmuz 1945, s. 3.
109. "Toryler ve Whigler", *Tan*, İstanbul, 2 Ağustos 1945, s. 3.
110. "Yabancı İdeolojiler", *Tan*, İstanbul, 15 Ağustos 1945, s. 3.
111. "Bir Devrin ve Bir Zihniyetin Şairi", *Tan*, İstanbul, 1 Eylül 1945, s. 3.
112. "Liselerde Güzel San'at Terbiyesi", *Tan*, İstanbul, 11 Eylül 1945, s. 3.
113. "Türk Destanı", *Ulus*, 20 Ocak 1948, s. 2.
114. "Demokrasi Medeniyeti", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Ocak 1949, s. 2.
115. "Demokrasi ve Medeniyetinin İlerisi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ocak 1949, s. 2.
116. "San'atın Dereceleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Ocak 1949, s. 2.
117. "San'at Dili", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Ocak 1949, s. 2.
118. "Üniversitemizde Felsefe Tedrisatı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ocak 1949, s. 2.
119. "Fikir Törenleri: İsmail Hakkı İzmirli Dolayısıyla", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Şubat 1949, s. 2.
120. "Dünyada ve Bizde Sosyoloji Tedrisatı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Şubat 1949, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 46-50]
121. "İçtimai Rasathane", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Şubat 1949, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 1-5]
122. "Abidelerimiz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Mart 1949, s. 2.
123. "Kervan ve Kervansaray", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Mart 1949, s. 2.
124. "Medrese ve Skolastik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Mart 1949, s. 2.
125. "Türk Şehirleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Mart 1949, s. 2.
126. "Garpta Üniversitelerin Buhanlı Doğuşu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Nisan 1949, s. 2.
127. "Mimar Sinan", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Nisan 1949, s. 2.
128. "Garp Şehirleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Nisan 1949, s. 2.

129. "Osmanlılarda Küçük Endüstri ve Devlet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Nisan 1949, s. 2.
130. "Şark ve Garp", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Mayıs 1949, s. 2.
131. "Hindistan'da Türk San'atı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Mayıs 1949, s. 2.
132. "Tarihimizde Belediye Ruhu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Mayıs 1949, s. 2.
133. "Üniversite Bütünlüğü ve Filozof Kant", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Mayıs 1949, s. 2.
134. "İçtimaî Hafıza ve Basiret", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Mayıs 1949, s. 2.
135. "Çocuk Koruma Kanunu ve Çocuk Meselesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Haziran 1949, s. 2.
136. "İlim Bizi Ne Kadar Aydınlatabilir?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Haziran 1949, s. 2.
137. "Vatan", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Haziran 1949, s. 2.
138. "Aile", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Haziran 1949, s. 2.
139. "Gelenek", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Temmuz 1949, s. 2.
140. "Millî Karakter", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Temmuz 1949, s. 2.
141. "Millî Şuur", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Temmuz 1949, s. 2.
142. "Dil", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Temmuz 1949, s. 2.
143. "Dil ve Temsil", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Ağustos 1949, s. 2.
144. "Kültür Birliği", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Ağustos 1949, s. 2.
145. "İktisat ve Millet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ağustos 1949, s. 2.
146. "Milletin İstedığı İktisat", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Ağustos 1949, s. 2.
147. "Kültürümüzün Temelleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Ağustos 1949, s. 2.
148. "Millet ve Emperyalizm", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Eylül 1949, s. 2.
149. "Sağduyu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Eylül 1949, s. 2.
150. "Akademiler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Eylül 1949, s. 2.
151. "Milletlerarası Sosyoloji Cemiyeti", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Eylül 1949, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 18-22]
152. "Türk Sosyoloji Cemiyeti", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Ekim 1949, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 28-32]
153. "Harabeler İçinde Bir Abide: Nasireddin Tûsî", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ekim 1949, s. 2.
154. "Galip Dede Derneği", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Ekim 1949, s. 2.

155. "Gecekondu ve Kooperatif Evleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Ekim 1949, s. 2.
156. "İlahiyat Fakültesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ekim 1949, s. 2.
157. "Dünya Gençliği Münasebetleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Aralık 1949, s. 2.
158. "Resim ve Heykel Müzesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Kasım 1949, s. 2.
159. "Toynbee'nin Yeni Bir Kitabı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Kasım 1949, s. 2.
160. "Nâfi Atıf Kansu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Kasım 1949, s. 2.
161. "Gökalp'in Kültür ve Medeniyet Arayışı Dolayısıyla", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Aralık 1949, s. 2.
162. "Altıncı Dil Kurultayına Girerken", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Aralık 1949, s. 315.
163. "Dil Kurultayı Dolayısıyla Düşündüklerim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Aralık 1949, s. 2.
164. "Misafir Profesörün Cemaat Nazariyesi: Kılavuz İhtiyacı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Aralık 1949, s. 2.
165. "Kurultay Konuşmalarından Edindiklerimiz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Aralık 1949, s. 2.
166. "Elli Yılın Fikir Hayatı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Ocak 1950, s. 2.
167. "Filozof Rıza Tevfik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Ocak 1950, s. 2.
168. "1949 ve Fikir Hayatımız", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Ocak 1950, s. 2.
169. "UNESCO ve Millî Kültürümüz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Ocak 1950, s. 2.
170. "Üniversite ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Ocak 1950, s. 2.
171. "İlim ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Şubat 1950, s. 2.
172. "Kültürümüzde Hayranlık Yolu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Şubat 1950, s. 2.
173. "Kendimize Dönüş", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Şubat 1950, s. 2.
174. "Ayrı Âlemler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Şubat 1949.
175. "Muallimler Birliği ve Dünya Öğretmenleri Federasyonu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Şubat 1950, s. 2.
176. "Yunan Mucizesi Doğru mudur?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Mart 1950, s. 2.
177. "Köy ve Şehir", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Mart 1950, s. 2.
178. "Kökleşme ve İlerleme", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Mart 1950, s. 2.
179. "Devletçilik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Mart 1950, s. 2.
180. "Üniversite Sitesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Nisan 1950, s. 2.
181. "Cemiyetin İki Temeli", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Nisan 1950, s. 2.

182. "Milletlerarası Sosyoloji Enstitüsü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Nisan 1950, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 23-27]
183. "Köy Sosyolojisi ve Köy Edebiyatı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Nisan 1950, s. 2.
184. "Fârâbî'nin Bininci Doğum Yıldönümü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Mayıs 1950, s. 2.
185. "Görüş Farkları ve Vatan", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Mayıs 1950, s. 2.
186. "Millî Terbiye", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Mayıs 1950, s. 2.
187. "Doktor Bâkî", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Mayıs 1950, s. 2.
188. "Programsız Maârif", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Mayıs 1950, s. 2.
189. "John Dewey", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Haziran 1950, s. 2.
190. "İnzibat", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Haziran 1950, s. 2.
191. "Yeni Bir Sergi ve Sergimiz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Haziran 1950, s. 2.
192. "Terbiyenin İki Yolu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Haziran 1950, s. 2.
193. "Büyük Bir Yol Gösterici İçin", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Temmuz 1950, s. 2.
194. "Demokrasi ve Merâtip", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Temmuz 1950, s. 2.
195. "Tarihimizin Dört Çağı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Temmuz 1950, s. 2.
196. "Bizde ve Avrupa'da Sosyoloji Kongreleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Temmuz 1950, s. 2.
197. "Meslek Ahlakı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Temmuz 1950, s. 2.
198. "İzmir Kasabaları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Ağustos 1950, s. 2.
199. "Millî Birlik ve Cereyanları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Ağustos 1950, s. 2.
200. "Terbiye ve Demokrasi I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Ağustos 1950, s. 2.
201. "Terbiye ve Demokrasi II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Ağustos 1950, s. 2.
202. "Avrupa ve Dünya", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Eylül 1950, s. 2.
203. "Bir Tarihin Canlı Geçit Resmi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Eylül 1950, s. 2.
204. "Şahsî Teşebbüs ve Ahlak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Eylül 1950, s. 2.
205. "Milletlerarası İlim Kongreleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Ekim 1950, s. 2.
206. "Tarihimizin Direkleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Ekim 1950, s. 2.
207. "Fransızca Yeni Sosyoloji Yayınları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Ekim 1950, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 71-74]
208. "Birleşmiş Milletler Bayramı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Ekim 1950, s. 2.
209. "Nüfus Sayımı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Ekim 1950, s. 2.
210. "Yüksek Öğretmen Okulu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Kasım 1950, s. 2.

211. "İslam Tetkikleri Enstitüsü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Kasım 1950, s. 2.
212. "Yerli ve Yabancı Tahsil", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Kasım 1950, s. 2.
213. "Üniversitelerimiz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Kasım 1950, s. 2.
214. "Şehir Gürültüsü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Aralık 1950, s. 2.
215. "İnsanlık Şerefi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Aralık 1950, s. 2.
216. "İhtisas ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Aralık 1950, s. 2.
217. "Fârâbî ve Descartes", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Aralık 1950, s. 2.
218. "Tahsil ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Ocak 1951, s. 2.
219. "İsteddiğimiz Mektep", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Ocak 1951, s. 2.
220. "Mektep ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ocak 1951, s. 2.
221. "Müspet Zihniyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Ocak 1951, s. 2.
222. "Kat Mülkiyeti", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Ocak 1951, s. 2.
223. "İsmail Hakkı İzmirli", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Şubat 1951, s. 2.
224. "XIV. Milletlerarası Sosyoloji Kongresi ve Corrado Gini (1950)", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Şubat 1951, s. 2.
225. "Fikir ve İman Savaşı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Şubat 1951, s. 2.
226. "Ferdî ve Kollektif Araştırmalar", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Şubat 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 37-41]
227. "İptidâilere Dair Sosyolojik Tetkikler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Mart 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 14-17]
228. "Amerika'da İçtimaî İlimlerin Yeri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Mart 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 108-122]
229. "Aile ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Mart 1951, s. 2.
230. "Dünyada Aile", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Nisan 1951, s. 2.
231. "Merhum Profesör Dr. Ziya Ülken", *Yeni Sabah*, 9 Nisan 1951, s. 2.
232. "Kadın ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Nisan 1951, s. 2.
233. "Evllenme", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Nisan 1951, s. 2.
234. "Georges Davy ve Fransız Sosyolojisi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Nisan 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 75-79]
235. "İrk, Peşin Hükümü ve Biz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Nisan 1951, s. 2.
236. "Maddî ve Manevî Kültür Ahenksizliği", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Mayıs 1951, s. 2.

237. "Dünyada Göçmenlik Meselesi I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Mayıs 1951, s. 2.
238. "Dünyada Göçmenlik Meselesi II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Mayıs 1951, s. 2.
239. "Göçmen Davamız I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Mayıs 1951, s. 2.
240. "Göçmen Davamız II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Haziran 1951, s. 2.
241. "Dil Meselesi I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Haziran 1951, s. 2.
242. "Dil Meselesi II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Haziran 1951, s. 2.
243. "Dil Meselesi III", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Haziran 1951, s. 2.
244. "Büyük Ölülerin Bizden Beklediği", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Temmuz 1951, s. 2.
245. "İhmal", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Temmuz 1951, s. 2.
246. "Bitmemiş Eserler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Temmuz 1951, s. 2.
247. "Yirmi İki Yıl Geciken Cevap", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Temmuz 1951, s. 2.
248. "Vitrin", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Temmuz 1951, s. 2.
249. "Felsefe Terimleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Ağustos 1951, s. 2.
250. "Bugün Fransa'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Ağustos 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 67-70]
251. "San'atta Tesir", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Ağustos 1951, s. 2.
252. "Bugün Belçika'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Ağustos 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 80-83]
253. "İtalya'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Eylül 1951, s. 2.
254. "Hindistan'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Eylül 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 135-138]
255. "İngiltere'de Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Eylül 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 88-91]
256. "Alâkasızlık", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Eylül 1952, s. 2.
257. "Türk Medeniyeti Hakkında Yanlış Tefsirler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Eylül 1951, s. 2.
258. "Türk Medeniyetine Dair Yanlış Görüşler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Ekim 1951, s. 2.
259. "Almanya'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Ekim 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 92-95]

260. "Gini'nin Fikirleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ekim 1951, s. 2.
261. "Folklor Araştırmaları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Ekim 1951, s. 2.
262. "Millî Destan ve Folklor", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Ekim 1951, s. 2.
263. "Kenan Rifai", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Kasım 1951, s. 2.
264. "Kanada'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Kasım 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 123-126]
265. "Destan ve Efsaneler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Kasım 1951, s. 2.
266. "Norveç'te Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Kasım 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 96-99]
267. "Hollanda'da İlim Hareketleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Kasım 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 100-103]
268. "Garbın Faziletleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Aralık 1951, s. 2.
269. "İsviçre'de Cemiyet ve Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Aralık 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 84-87]
270. "Millî Vatan", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Aralık 1951, s. 2.
271. "Danimarka'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Aralık 1951, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 104-107]
272. "Şark ve Garp Konferansı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Aralık 1951, s. 2.
273. "Cenubî Amerika'da Sosyoloji", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Mart 1952, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 131-134]
274. "Suçlar ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Mart 1952, s. 2.
275. "Ömer Rıza Doğrul", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Mart 1952, s. 2.
276. "San'at ve İçtimaî Alâka", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Mart 1952, s. 2.
277. "Milletlerin Gelişme Yolu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Mart 1952, s. 2.
278. "Folklor El Kitabı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Nisan 1952, s. 2. [Saintyves'den tercüme]
279. "Nezaket Meselesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Nisan 1952, s. 2.
280. "Sevgi mi, Şiddet mi?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Nisan 1952, s. 2.
281. "Teknik ve İnsan", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Mayıs 1952, s. 2.
282. "Millî Anlaşmalar ve Tarih Kitapları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Mayıs 1952, s. 2.

283. "Fikir Geleneği", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Mayıs 1952, s. 2.
284. "Dil, Kültür Hazinesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Mayıs 1952, s. 2.
285. "İki Menfi Zihniyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Haziran 1952, s. 2.
286. "Fikir Güreşi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Haziran 1952, s. 2.
287. "Yine Dil", *Yeni Sabah*, 16 Haziran 1952, s. 2.
288. "İslam Medeniyeti ve Dünya", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Haziran 1952, s. 2.
289. "İslam Medeniyeti Ne Getirdi?", *Yeni Sabah*, 30 Haziran 1952, s. 2.
290. "İnsan ve Toprak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Temmuz 1952, s. 2.
291. "Kültür Eserlerimizin Neşri", *Yeni Sabah*, 14 Temmuz 1952, s. 2.
292. "Milletlerarası XV. Sosyoloji Kongresi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Temmuz 1952, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 33-36]
293. "Okumak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Temmuz 1952, s. 2.
294. "Kültürü Yayma Vazifesi", *Yeni Sabah*, 4 Ağustos 1952, s. 2.
295. "İçtimaî Kalkınma", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Ağustos 1952, s. 2.
296. "İlim Zihniyeti ve İman", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Ağustos 1952, s. 2.
297. "UNESCO Yayınları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Ağustos 1952, s. 2.
298. "Kongreye Giderken", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Eylül 1952, s. 2.
299. "Kongre ve Türk Sosyolojisi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Eylül 1952, s. 2.
300. "İsmail Gaspıralı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Eylül 1952, s. 2.
301. "Garpta Bize Dair İçtimaî Araştırmalar", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Ekim 1952, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 42-45]
302. "Köylerimize Dair Yerli Araştırmalar", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Ekim 1952, s. 2-3.
303. "İlim Kongreleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Ekim 1952, s. 2-3.
304. "Gökalp", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Ekim 1952, s. 2.
305. "Fikir Kulüpleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Kasım 1952, s. 2-5.
306. "Cemiyet ve Ahlak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Kasım 1952, s. 2.
307. "Meslek Ahlakı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Kasım 1952, s. 2-5.
308. "Garphlaşmak Nedir?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Kasım 1952, s. 2-3.
309. "Benedetto Croce", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Aralık 1952, s. 2.
310. "İhtida Mevzûu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Aralık 1952, s. 2-3.
311. "Şark'ın Uyanması", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Aralık 1952, s. 2.

312. "İki Tehlike Önünde Türk Düşüncesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Aralık 1952, s. 2.
313. "İnanma Buhranı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Aralık 1952, s. 2.
314. "İçtimaî Seviye", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Ocak 1953, s. 2.
315. "Fikir Hayatımızda Kerim Erim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Ocak 1953, s. 2.
316. "İtham Psikolojisi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Ocak 1953, s. 2.
317. "İş Birliği ve Kooperatifçilik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Ocak 1953, s. 2.
318. "Endüstrileşmenin Sırrı I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Şubat 1953, s. 2.
319. "Endüstrileşmenin Sırrı II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Şubat 1953, s. 2-3.
320. "Louvre'da Türk San'atı ve Kültürümüz", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Şubat 1953, s. 2-3.
321. "Eksik Tarafımız I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Şubat 1953, s. 2.
322. "Eksik Tarafımız II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Mart 1953, s. 2.
323. "Türkiye'de İş Göçleri I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Mart 1953, s. 2, 7.
324. "Türkiye'de İş Göçleri II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Mart 1953, s. 2, 7.
325. "Köyden Şehre Göç", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Mart 1953, s. 2, 7.
326. "Avrupa'da Göçmen Tetkikleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Mart 1953, s. 2.
327. "Şehir Adları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Nisan 1953, s. 2.
328. "Orta Doğu'da Köy", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Nisan 1953, s. 2.
329. "Uzak Doğu'da Göç", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Nisan 1953, s. 2.
330. "Sığınanlar Meselesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Nisan 1953, s. 2.
331. "İstanbul'un İçtimaî Tarihi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Mayıs 1953, s. 2.
332. "Cemiyette Tecrübî Araştırma", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Mayıs 1953, s. 2.
333. "İptidaî Zihniyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Mayıs 1953, s. 2.
334. "Sevgi ve Kurban", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Mayıs 1953, s. 2.
335. "Yeni Çağ'ın Eşiğinde", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Haziran 1953, s. 2.
336. "Sevgi ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Haziran 1953, s. 2.
337. "Köklüler ve Köksüzler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Haziran 1953, s. 2.
338. "Edirne ve Selimiye", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Haziran 1953, s. 2.
339. "Tecrübî Sosyoloji Araştırmaları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Haziran 1953, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 10-13]
340. "Anadolu İçinde", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Temmuz 1953, s. 2.
341. "İçtimaî Araştırmalar Neden Yapılmıyor?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Temmuz 1953, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 6-9]

342. "Cemiyet Ruhu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Temmuz 1953, s. 2.
343. "Şehir Gürültüsü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Temmuz 1953, s. 2.
344. "Cemiyet ve İkbâl Hırsı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Ağustos 1953, s. 2.
345. "Cemiyet ve Cinsiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ağustos 1953, s. 2.
346. "Suad Baydur", *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Ağustos 1953, s. 2.
347. "Milliyetçilik ve Şark I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Ağustos 1953, s. 2.
348. "Milliyetçilik ve Şark II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ağustos 1953, s. 2.
349. "Gelişme ve Millî Kültür", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Eylül 1953, s. 2.
350. "Avrupa Milletleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Eylül 1953, s. 2.
351. "Küçük Milletler ve Nasyonalizm", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Eylül 1953, s. 2.
352. "Necmeddin Sadak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Eylül 1953, s. 2.
353. "İnsanî Vatanperverlik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Ekim 1953, s. 2.
354. "Reşat Şemseddin", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Ekim 1953, s. 2.
355. "Yeni Türkiye", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Ekim 1953, s. 2, 5.
356. "Orta Sınıflar ve Garp", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Ekim 1953, s. 2, 5.
357. "Şehir Meselesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Kasım 1953, s. 2.
358. "Şehir Problemi II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Kasım 1953, s. 2.
359. "Dünya Kültürlerine Dair Yeni Yayınlar", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Kasım 1953, s. 2.
360. "Teknik İlerleme", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Kasım 1953, s. 2, 5.
361. "Teknik İlerlemenin Neticeleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Kasım 1953, s. 2.
362. "Yeni İçtimaî Nizam", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Aralık 1953, s. 2.
363. "Devrim Kitlede mi, Şahısta mıdır?", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Aralık 1953, s. 2.
364. "Müzik ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, 21 Aralık 1953, s. 2.
365. "Fransa'da Sosyoloji Öğretimi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Aralık 1953, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 64-66]
366. "Medeniyet ve Tarih", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Ocak 1954, s. 2.
367. "Şarkla Garp Arasında Köprü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Ocak 1954, s. 2.
368. "UNESCO ve Temel Eğitim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Ocak 1954, s. 2.
369. "İlk Çağ Hikmeti", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Ocak 1954, s. 2.
370. "İlk Çağ Hâkimi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Şubat 1954, s. 2.
371. "İslam Dünyasını Tanımak", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Şubat 1954, s. 2.
372. "Çukurova", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Şubat 1954, s. 2.

373. “Bağdat Müzeleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Mart 1954, s. 2.
374. “Bağdad”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Mart 1954, s. 2.
375. “Âlimler Şehri Bağdad”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Mart 1954, s. 2.
376. “Musul”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Mart 1954, s. 2.
377. “Georges Duhamel”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Mart 1954, s. 2.
378. “Sağlık Savaşında Sosyal İlimlerin Rolü”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Nisan 1954, s. 2, 7.
379. “Seçkinler”, *Yeni Sabah*, 11 Nisan 1954, s. 2.
380. “Remzi Oğuz Arık”, *Yeni Sabah*, 12 Nisan 1954, s. 2.
381. “İsmail Safa”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Nisan 1954, s. 2.
382. “İbn Sînâ”, *Yeni Sabah*, 26 Nisan 1954, s. 2.
383. “Seçim Sosyolojisi I”, *Yeni Sabah*, 3 Mayıs 1954, s. 2.
384. “Remzi Oğuz Arık”, *Köylü Sesi*, Adana, 3 Mayıs 1954, s. 3.
385. “Seçim Sosyolojisi II”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Mayıs 1954, s. 2, 7.
386. “Mustafa Namık Çankı: *Büyük Felsefe Lüğati*”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Mayıs 1954, s. 2.
387. “İçtimâî Meselelerin Bugünkü Durumu”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Mayıs 1954, s. 2.
388. “Fikir Geleneği”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Haziran 1954, s. 2.
389. “Dünyada Okuma Savaşı”, *Yeni Sabah*, 7 Haziran 1954, s. 2.
390. “Yusuf Ziya Yörükân (1887-1954)”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Haziran 1954.
391. “İçtimâî İlimler Öğretimi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Haziran 1954, s. 2.
392. “Din Sosyolojisi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Haziran 1954, s. 2.
393. “Kitle Devri ve Medeniyetin Zevali”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Temmuz 1954, s. 2.
394. “Kudret I”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Temmuz 1954, s. 2.
395. “Kudret II”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Temmuz 1954, s. 2.
396. “Felsefe Terimleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Temmuz 1954, s. 2.
397. “Akademi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Ağustos 1954, s. 2.
398. “Pakistan”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Ağustos 1954, s. 2.
399. “Gönen”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Ağustos 1954, s. 2.
400. “Köy Tetkikleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Ağustos 1954, s. 2.
401. “Şam’da İçtimâî İlimler Konferansı”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Eylül 1954, s. 2.
402. “Endüstrileşmenin İçtimâî Neticeleleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Eylül 1954, s. 2.

403. "İstanbul'da Avrupa Göçmenler Kongresi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Eylül 1954, s. 2.
404. "Tabiatla Mücadele", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Eylül 1954, s. 2.
405. "Tanzimat İçinde Bir Eser: *Mustafa Reşat Paşa ve Tanzimat*", *Yeni Sabah*, 4 Ekim 1954, s. 2. [Reşat Kaynar'a ait eserin tanıtımı]
406. "Vietnam Kültürü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 11 Ekim 1954, s. 2.
407. "Yardımcı Dil", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Ekim 1954, s. 2.
408. "UNESCO ve İçtimâî Problemler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Kasım 1954, s. 2.
409. "Afrika'da Temel Eğitim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Kasım 1954, s. 2.
410. "Yakın Doğu İçtimâî Araştırma Merkezi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Kasım 1954, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 55-59]
411. "Cemiyet ve Tesanüt", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Kasım 1954, s. 2.
412. "Şark Dünyası", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Kasım 1954, s. 2.
413. "Kapalıçarşı ve Orta Çağ İktisadı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Aralık 1954, s. 2.
414. "Yakın Doğu'da Temel Eğitim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Aralık 1954, s. 2.
415. "Zenginler ve İçtimâî Yardım", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Aralık 1954, s. 2.
416. "Mevlânâ Töreni", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Aralık 1954, s. 2.
417. "Vakıf ve İçtimâî Yardım", *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Ocak 1955, s. 2.
418. "Filozof İzzet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ocak 1955, s. 2.
419. "Alkolizm ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Ocak 1955, s. 2.
420. "Mümtaz Turhan: *Maârifimizin Ana Davaları ve Bazı Hâl Çareleri*", *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Ocak 1955, s. 2. [Kitap tanıtımı]
421. "*Kültür Değişmeleri*", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ocak 1955, s. 2. [Kitap tanıtımı]
422. "Eski Dünya-Yeni Dünya", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Şubat 1955, s. 2.
423. "Mevlânâ Tetkikleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Şubat 1955, s. 2.
424. "Hayvan Hikâyeleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Şubat 1955, s. 2.
425. "Üniversitelerin Çoğalmasıyla İlim ve Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Mart 1955, s. 2.
426. "İş Arızalarının Ruhî ve İçtimâî Sebepleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Mart 1955, s. 2.
427. "Orta Doğu ve Bölge Tetkiki", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Mart 1955, s. 2.
428. "Bergson'a Göre Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Mart 1955, s. 2.
429. "Kötümserlik", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Mart 1955, s. 2.

430. “İçtimaî Alâkasızlık”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Nisan 1955, s. 2.
431. “İkbal’in Yıldönümü”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Nisan 1955, s. 2.
432. “Einstein”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Nisan 1955, s. 2.
433. “Prof. René Köniğ ve Alman Sosyolojisi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Mayıs 1955, s. 2.
434. “İnsan Olmanın Güçlüğü”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Mayıs 1955, s. 2.
435. “Ahlaki Cesaret”, *Yeni Sabah*, 17 Mayıs 1955, s. 2.
436. “Ahlak Meselesi Etnografya ile Hâllolur mu?”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Mayıs 1955, s. 2.
437. “Vahşet ve Medeniyet”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Mayıs 1955, s. 2.
438. “UNESCO”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Haziran 1955.
439. “İktibaslar: UNESCO ve Tarih Eğitimi, Öğretimi”, 13 Haziran 1955, s. 11-12.
440. “Mektep Dışı Terbiye ve İçtimaî Mesuliyetler”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Haziran 1955, s. 2.
441. “Krizantemsiz ve Kılıcsız Gençlik”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Haziran 1955, s. 2.
442. “Eski Japonya ve Bugün”, *Yeni Sabah*, 4 Temmuz 1955, s. 2.
443. “Dr. Adnan Adıvar”, *Yeni Sabah*, 11 Temmuz 1955, s. 2.
444. “Değişen Japonya”, *Yeni Sabah*, 18 Temmuz 1955, s. 2.
445. “Köy ve Mektep”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Temmuz 1955, s. 2.
446. “Yaşayan Çinicilik”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Ağustos 1955, s. 2.
447. “Mektep Kitabı”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ağustos 1955, s. 2.
448. “Değişmeye Karşı Mukavemet”, *Yeni Sabah*, 22 Ağustos 1955, s. 2.
449. “Garba Karşı Mukavemet”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Ağustos 1955, s. 2.
450. “Ahlak ve Siyaset”, *Yeni Sabah*, 5 Eylül 1955, s. 2.
451. “Ahlak ve İdealizm”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Eylül 1955, s. 2.
452. “Medenî Kanun ve Örf”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Eylül 1955, s. 2.
453. “Kadınların Siyasî Hayata İştiraki”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Eylül 1955, s. 2.
454. “Üniversite Konferansı”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Ekim 1955, s. 2.
455. “Üniversite ve Demokrasi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ekim 1955, s. 2.
456. “Üniversite ve Demokrasi I”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Ekim 1955, s. 2.
457. “Üniversite ve Demokrasi II”, *Yeni Sabah*, 17 Ekim 1955, s. 2.
458. “Edebiyat ve Fen Fakülteleri I”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Ekim 1955, s. 2.
459. “Nüfus Sayımının Düşündürdüğü Meseleler”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ekim 1955, s. 2.

460. "Edebiyat ve Fen Fakülteleri II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Kasım 1955, s. 2.
461. "Köy Hocası Yetiştirmek I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 14 Kasım 1955, s. 2.
462. "Nâşit Kızılay: *Felsefe Gözüyle Atatürk*", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Kasım 1955, s. 2. [Kitap tanıtımı]
463. "Köy Hocası Yetiştirmek II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Kasım 1955, s. 2.
464. "Maârif: Tûbâ Ağacı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Aralık 1955, s. 2.
465. "Yetişkinlerin Terbiyesi", *Yeni Sabah*, 12 Aralık 1955, s. 2.
466. "Orta Öğretim", *Yeni Sabah*, 19 Aralık 1955, s. 2.
467. "Değişen Cemiyetin Buhranı", *Yeni Sabah*, 26 Aralık 1955, s. 2.
468. "Dünyada Temel Eğitim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Ocak 1956, s. 2.
469. "Şehirlerin Büyümesine Karşı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Ocak 1956, s. 2.
470. "Köylerin Derdi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Ocak 1956, s. 2.
471. "Hürriyetin Teminatı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Ocak 1956, s. 2.
472. "Meslek Tesanütü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Ocak 1956, s. 2.
473. "Millî Kütüphane", *Yeni Sabah*, 6 Şubat 1956, İstanbul, 1956, s. 2.
474. "Eğitim Sosyolojisi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Şubat 1956, s. 2.
475. "Agâh Alaybek: Münzevî Bir Fikir Adamımız", *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Şubat 1956, s. 2.
476. "Meslek Birlikleri I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Şubat 1956, s. 2.
477. "Meslek Birlikleri II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Mart 1956, s. 2.
478. "Fransız Üniversiteleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 12 Mart 1956, s. 2.
479. "Üniversite ve Millî Cemiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Mart 1956, s. 2.
480. "Ziya Gökalp", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Mart 1956, s. 2.
481. "Birleşik Amerika'da Üniversiteler", *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Nisan 1956, s. 2.
482. "Alman Üniversiteleri", *Yeni Sabah*, 9 Nisan 1956, s. 2.
483. "Medrese ve Üniversite", *Yeni Sabah*, İstanbul, 16 Nisan 1956, s. 2.
484. "Medreseden Üniversiteye", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Nisan 1956, s. 2.
485. "Akdeniz'de Orta Sınıflar Toplantısı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Mayıs 1956, s. 2.
486. "Yeni Millî Kütüphane", *Yeni Sabah*, İstanbul, 21 Mayıs 1956, s. 2.
487. "İnsan Müzesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Mayıs 1956, s. 2.
488. "UNESCO'nun En Büyük Eseri: Avrupalıların Yazdığı Asya Tarihleri Düzeliyor", *Yeni Sabah*, 4 Haziran 1956, s. 2.
489. "Cemiyet Nerede Toplanır?", *Yeni Sabah*, 11 Haziran 1956, s. 2.
490. "Bir Misyonerin Hayali", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Haziran 1956, s. 2.

491. “UNESCO Tarih Konferansında İki Hadise”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Haziran 1956, s. 2.
492. “Milliyetçiliğin Hakiki Müdafaası”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 2 Temmuz 1956, s. 2.
493. “Hadiseler Karşısında Âlim”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 9 Temmuz 1956, s. 2.
494. “Göçmenlerin Terbiyesine Dair Tecrübeler”, *Yeni Sabah*, 16 Temmuz 1956, s. 2.
495. “Dünyada Maârif Teftişi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Temmuz 1956, s. 2.
496. “Tarih Kitapları ve Tarihçilerin Mesuliyeti”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 30 Temmuz 1956, s. 2.
497. “İçtimaî Adalet”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Ağustos 1956, s. 2.
498. “İçtimaî Adalet ve İslam”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Ağustos 1956, s. 2.
499. “İki Türk Dünyası”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 20 Ağustos 1956, s. 2.
500. “Doğu Türkü”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 27 Ağustos 1956, s. 2.
501. “Üçüncü Dünya Sosyoloji Kongresi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 3 Eylül 1956, s. 2.
502. “Sosyoloji Kongresinden İntibalar”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 10 Eylül 1956, s. 2.
503. “Demirperde Gerisinde Sosyoloji”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 17 Eylül 1956, s. 2.
504. “Peyk Memleketlerde Cemiyet İlmi I”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 24 Eylül 1956, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye’de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 139-143]
505. “Yakın Doğu’da Sosyoloji I”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Ekim 1956, s. 2. [*Dünyada ve Türkiye’de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları* (1956) kitabına alınmıştır. s. 144-148]
506. “Peyk Memleketlerde Cemiyet İlmi II”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 8 Ekim 1956, s. 2.
507. “Yakın Doğu’da Cemiyet İlimleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 13 Ekim 1956, s. 2.
508. “Yakın Doğu’da Sosyoloji II”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ekim 1956, s. 2.
509. “Mektep Kooperatifleri”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Ekim 1956, s. 2.
510. “Hakkı Tarık Us”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Ekim 1956, s. 2.
511. “UNESCO’nun Onuncu Yılı”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Kasım 1956, s. 2.
512. “Sosyal İlimler Öğretiminin Bugünkü Durumu”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Kasım 1956, s. 2.
513. “Kur’an’ın Türkçesi”, *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Aralık 1956, s. 2. [Bu makaleyi A. R. Sağman (1889-1965) yazmış olduğu kitabına almıştır. Bkz. “Kur’an’ın Türkçesi”, *Kur’an’ın Türkçeye Tercemesi Karşısında Üç Profesör. H. Z. Ülken, İ. H. Baltacıoğlu, B. Atalay*, Yazan: Ali Rıza Sağman, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul, 1957, s. 2-4.]

514. "Türkiye'de Köy", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Ocak 1957, s. 2.
515. "Mektep Müzeleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 7 Ocak 1957, s. 2.
516. "Eğitimde Sporun Yeri I", *Yeni Sabah*, 15 Ocak 1957, s. 2.
517. "Mekteplerde Spor II", *Yeni Sabah*, 21 Ocak 1957, s. 2.
518. "Temel Eğitimde Sosyal İlimlerin Rolü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 28 Ocak 1957, s. 2.
519. "Göçebeler ve Göçmenlerin Terbiyesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Şubat 1957, s. 2.
520. "İçtimâî Tetkiklere Dayanan Temel Eğitim", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Şubat 1957, s. 2.
521. "Federal Almanya'da Sosyolojik Anket", *Yeni Sabah*, İstanbul, 23 Şubat 1957, s. 2.
522. "Milletlerarası Anlayış", *Yeni Sabah*, 4 Mart 1957, s. 2.
523. "Sendika Fikrinin Tekâmülü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 1 Nisan 1957, s. 2.
524. "Sendikacılığın Bugünkü Hâli", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Nisan 1957, s. 2.
525. "Edebiyat Tarihimize Yeni Bir Bakış", *Yeni Sabah*, İstanbul, 29 Nisan 1957, s. 2.
526. "Milletlerarası İlk Pedagoji Konferansı I", *Yeni Sabah*, İstanbul, 6 Mayıs 1957, s. 2.
527. "Milletlerarası İlk Pedagoji Konferansı II", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Mayıs 1957, s. 2.
528. "Nurullah Ataç", *Yeni Sabah*, İstanbul, 22 Mayıs 1957, s. 2.
529. "Hayat Formu", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Haziran 1957, s. 2.
530. "Hayat Formumuz ve Bursa", *Yeni Sabah*, 7 Haziran 1957, s. 2.
531. "Yunus Emre'nin Mezarı", *Yeni Sabah*, İstanbul, 19 Haziran 1957, s. 2.
532. "Temel Şahsiyet", *Yeni Sabah*, İstanbul, 5 Temmuz 1957, s. 2.
533. "Temel Şahsiyet Araştırmaları", *Yeni Sabah*, İstanbul, 18 Temmuz 1957, s. 2.
534. "İçtimâî Araştırmalar Semineri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 4 Ağustos 1957, s. 2.
535. "Seçim Sosyolojisi I: Fransa'da Seçim Tetkikleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 15 Ekim 1957, s. 2.
536. "Seçim Sosyolojisi II: Belçika'da Seçim Tetkikleri", *Yeni Sabah*, İstanbul, 25 Ekim 1957, s. 2.
537. "Seçim Sosyolojisi III: Kadınların Seçimde Rolü", *Yeni Sabah*, İstanbul, 26 Ekim 1957, s. 2.
538. "İhtisas Asrı", *Yeni Sabah*, 31 Ekim 1957, s. 2.
539. "Yahya Kemal", *Vatan*, İstanbul, 13 Kasım 1958, s. 2.

540. "Asaf Halet Çelebi", *Vatan*, İstanbul, 21 Kasım 1958, s. 2.
541. "Mehmet Halit Bayrı", *Vatan*, İstanbul, 28 Kasım 1958, s. 2.
542. "Kişi ve Kişiliklerimiz", *Vatan*, İstanbul, 5 Aralık 1958, s. 2.
543. "Kişilere Dayanan Cemiyet", *Vatan*, İstanbul, 12 Aralık 1958, s. 2.
544. "Ferdin Gelişme Yolları", *Vatan*, İstanbul, 19 Aralık 1958, s. 2.
545. "Kabile ve Millet", *Vatan*, İstanbul, 2 Ocak 1959, s. 2.
546. "Gerçek ve İdeal", *Vatan*, İstanbul, 15 Ocak 1959, s. 2.
547. "Bizde de Temel Eğitim Kuruluyor", *Vatan*, İstanbul, 6 Şubat 1959, s. 2.
548. "İhtisas mı Umumî Kültür mü?", *Vatan*, İstanbul, 12 Şubat 1960, s. 3.
549. "Meseleler: İlimin Sorumluluğu", *Vatan*, İstanbul, 3 Mart 1960, s. 2.
550. "Burhanettin Batıman", *Vatan*, İstanbul, 11 Mart 1960, s. 3.
551. "Meseleler: Demokrasi Yolunda", *Vatan*, İstanbul, 1 Nisan 1960, s. 3.
552. "Meseleler: Düşünce ve İçtimaî Hareket", *Vatan*, İstanbul, 6 Nisan 1960, s. 3.
553. "Ortak Duyu mu, Sağduyu mu?", *Vatan*, İstanbul, 11 Nisan 1960, s. 3.
554. "Fikir Merkezlerinin Artması", *Vatan*, İstanbul, 25 Nisan 1960, s. 3.
555. "Günün Meselesi: Ya Şark, Ya Garp!", *Vatan*, İstanbul, 29 Nisan 1960, s. 3.
556. "Yediler'e Dair", *Vatan*, İstanbul, 1 Mayıs 1960, s. 2.
557. "Günün Meselesi: İçtimaî Nizam ve Ahlak Tehlikeye Düşünce", *Vatan*, İstanbul, 9 Haziran 1960, s. 2.
558. "İncelemeler: Millet'in İradesi", *Vatan*, İstanbul, 16 Haziran 1960, s. 2.
559. "Günün Meselesi: Anayasa İçin Dilekler", *Vatan*, İstanbul, 1 Temmuz 1960, s. 2.
560. "Siyaset ve Ahlak", *Vatan*, İstanbul, 7 Temmuz 1960, s. 2.
561. "Hürriyetin Teminatı", *Vatan*, İstanbul, 18 Temmuz 1960, s. 4.
562. "İçtimaî Reformlarımız Bizden Ne Bekliyor?", *Öncü*, Ankara, 1 Şubat 1961, s. 2.
563. "Ahlak Reformu", *Öncü*, Ankara, 6 Şubat 1961, s. 2.
564. "Din ve İlim", *Öncü*, Ankara, 15 Şubat 1961, s. 2.
565. "Toprak Reformu", *Öncü*, Ankara, 1961.
566. "Ahmet Hamdi Tanpınar", *Vatan*, İstanbul, 9 Şubat 1962, s. 5.
567. "İdeolojiler I", *Vatan*, İstanbul, 10 Ocak 1963, s. 2.
568. "İdeolojiler II", *Vatan*, İstanbul, 17 Ocak 1963, s. 2.
569. "İdeolojiler III", *Vatan*, İstanbul, 18 Ocak 1963, s. 2.
570. "İdeolojiler IV", *Vatan*, İstanbul, 19 Ocak 1963, s. 2.

571. "Fransa'daki Siyasî Partiler I", *Vatan*, İstanbul, 31 Ocak 1963, s. 2.
572. "Bağdat ve Filozof el-Kindî'nin 1000. Yıl Töreni", *Vatan*, İstanbul, 6 Ocak 1963, s. 2.
573. "Fransa'daki Siyasî Partiler II", *Vatan*, İstanbul, 1 Şubat 1963, s. 2.
574. "Sosyalizm ve Millet, Aile ve Din", *Vatan*, İstanbul, 7 Şubat 1963, s. 2.
575. "Sosyalizm ve Hürriyet", *Vatan*, İstanbul, 15 Şubat 1963, s. 2.
576. "Planlama Problemi ve Öğretim Planlaması", *Vatan*, İstanbul, 11 Nisan 1963, s. 2.
577. "Dünyada Öğretim Planlaması", *Vatan*, İstanbul, 18 Nisan 1963, s. 2.
578. "Eğitim Planlaması ve Özel Okullar", *Vatan*, İstanbul, 25 Nisan 1963, s. 2.
579. "Eğitimde Yabancı Dil, Yardımcı Dil", *Vatan*, İstanbul, 2 Mayıs 1963, s. 2.
580. "Yabancı Dil Öğretimi", *Vatan*, İstanbul, 31 Mayıs 1963, s. 2.
581. "Meşrutiyet'te Siyasî Mücadelenin Uyanması ve Değişmesi", *Vatan*, İstanbul, 7 Haziran 1963, s. 2.
582. "Çağdaş Cemiyette Kadın", *Vatan*, İstanbul, 13 Haziran 1963, s. 2.
583. "Fakültenin Hedefi ve Çalışma Tarzı", *Vatan*, İstanbul, 20 Haziran 1963, s. 2.
584. "Fakültenin Hedefi ve Çatışması", *Vatan*, İstanbul, 27 Haziran 1963, s. 2.
585. "Onuncu Türk Dil Kurultayı", *Vatan*, İstanbul, 14 Temmuz 1963, s. 2.
586. "Nusret Köymen", *Vatan*, İstanbul, 20 Mart 1964, s. 3-5.
587. "Elli Yıllık Bir Hoca: Emin Âli Çavlı", *Cumhuriyet*, 14 Ocak 1969, s. 2.
588. "Psikoloji Biliminde Otorite Bir Türk", *Son Havadis*, Yıl: 16, Ocak 1969.
589. "İdealist Bir Doktor Ruhi Refik Soyer", *Son Havadis*, 29 Aralık 1970.
590. "Türk Milletinin Kökleri ve Vatana Yerleşme I", *Tercüman*, 3 Eylül 1971, s. 2.
591. "Vatan Kurmada Malazgirt'in Büyük Yeri", *Tercüman*, 3 Eylül 1971, s. 2. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 59-63]
592. "Anadolu'da Yerleşmenin Uzaması", *Tercüman*, 18 Eylül 1971, s. 2. [Bu makale, *Selçuk Araştırmaları*, c. IV, 1971'de yayınlanmış; ardından Erzurum Atatürk Üniversitesinde düzenlenen Malazgirt Seminerinde 1973'te tebliğ olarak sunulmuştur. Daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba da alınmıştır. s. 59-63]
593. "Türk Milletinin Kökleri ve Vatana Yerleşme II", *Tercüman*, 28 Eylül 1971, s. 2.
594. "Millî Kurtuluşta Vatana Yerleşme", *Tercüman*, 29 Eylül 1971, s. 2.
595. "Türk Milletinin Kökleri ve Vatana Yerleşme III", *Tercüman*, 18 Ekim 1971, s. 2.

596. “Türk Milletinin Kökleri ve Vatana Yerleşme IV”, *Tercüman*, 3 Kasım 1971, s. 2. [Bu makale, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 47-53]
597. “Malazgirt Savaşında Hristiyan Türklerin Rolü”, *Selçuk Araştırmaları*, sy. IV, 1971. [Bu çalışma, Erzurum Atatürk Üniversitesinde düzenlenen Malazgirt Seminerinde 1973'te sunulmuş; daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 64-72]
598. “Haçlı Seferleri ve Türkler”, *Milletlerarası I. Türkoloji Kongresi*, İstanbul, 15-20 Ekim 1973, [Bu tebliğ, daha sonra *Anadolu Kültürü Üzerine Makaleler* (2017) adlı kitaba alınmıştır. s. 73-89]

Kaynakça

- Aksoy, Ceyda, *Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken Bibliyografyası*, Lisans Bitirme Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü, İstanbul, 1973.
- Balakbabalar, Muhsin, “Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 20, sy. 1, Ankara, 1972, s. v-xxii.
- Demir, Aynelhayat, *Hilmi Ziya Ülken'in Hayatı, Eserleri ve Görüşleri (1934-1951)*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2019.
- Erdem, Hasan Haluk, “Hilmi Ziya Ülken'in Kendi Kaleminden Hayatı ve Eserleri”, *Türk Yurdu (Hilmi Ziya Ülken'e Armağan)*, c. 22, sy. 174, Ankara, Şubat 2002, s. 7-11.
- Günergun, Feza, “Doktor Kimyager Mehmed Ziya Ülken: Sir William Ramsay'ın Türk Öğrencisi”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. 6, sy. 2, İstanbul, 2005, s. 79-116.
- Özberki, Ayşe Rahşan, *Hilmi Ziya's Life and Thought from 1928 to 1960 -In Relation to the Political and Religious Development in the Republic of Turkey*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1986.
- Pepeyi, Haluk Nihat, *Türk Destanına Giriş*, İstanbul: Ülkü Kitabevi, 1934.
- Sanay, Eyyüp, *Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in Fikirlerinin Gelişimi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, 1976.
- Tanrıku, Hasan, “Hilmi Ziya Ülken, Hayatı, Eserleri, Sistemi”, *Yeni İnsanlık*, sy. 3, İstanbul, 23 Nisan 1940, s. 16-18.
- Temiz, Neriman, *1952-1962 Yılları Arasında Hilmi Ziya Ülken ve Düşünceleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- Tütengil, Cavit Orhan, “Hilmi Ziya Ülken'in Çıkardığı Dergiler ve Bu Dergilerde Yaptığı Yayınlar”, *İktisat Fakültesi Mecmuası*, c. 34, sy. 1-4, Ekim 1974-Eylül 1975, s. 161-172.

- Tütengil, Cavit Orhan, "Hilmi Ziya Ülken", *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 17. Kitap, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, 1979, s. 156-158.
- Ülken, Hilmi Ziya, "Deliliğin Ögünmesi I", *İnsan*, c. 3, sy. 14, 1 Mayıs 1941, s. 29-31; "Deliliğin Ögünmesi II", *İnsan*, c. 3, sy. 15-17, 1 Ağustos 1941, s. 29-34; "Deliliğin Ögünmesi III: Erasmus'tan", *İnsan*, c. 3, sy. 18-19, Teşrin-i Evvel 1941, s. 40-44.
- Ülken, Hilmi Ziya, "İlahiyat Fakültesi", *Yeni Sabah*, İstanbul, 31 Ekim 1949, s. 2.
- Ülken, Hilmi Ziya, "Prof. Dr. Hikmet Birand (1904-1972)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 19, sy. 1, Ankara, 1971, s. 219-221.
- Ülken, Hilmi Ziya, "Prof. Dr. Kâmrân Birand (1917-1964)", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 12, Ankara, 1964, s. 139-141.
- Ülken, Hilmi Ziya, *Anadolu Hayali (1918-1921)*, yay. haz. Ali Utku, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2020.
- Ülken, Hilmi Ziya, *Anadolu Köklerini Arayış*, yay. haz. Ali Utku, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2020.
- Ülken, Hilmi Ziya, *Aşk Ahlakı*, 8. baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2012.
- Ülken, Hilmi Ziya, *İslam Düşüncesi: Türk Tefekkürü Tarihi Araştırmalarına Giriş*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1946.
- Ülken, Hilmi Ziya, *La Pensée de L'Islam*, çev. Gauthier Dubois, Max Bilen et L'auteur, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1953.
- Vergili, Ayhan, *Hilmi Ziya Ülken Kitabı*, 1. baskı, İstanbul: Kitabevi, 2006. (2. baskı: İstanbul: İşaret Yayınları, 2013; 3. baskı: İstanbul: İşaret Yayınları, 2016)
- Vural, Mehmet, *Hilmi Ziya Ülken*, İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2019.
- Yörükân, Turhan ve Yörükân, Ayla, *Üniversitede İlim ve Ahlak: Cahit Tanyol ve Sosyoloji*, Ankara: Vadi Yayınları, 2003.

